Päeveleht

Nr. 319

Teisipäeval, 23. novembril 1937

Tänast lehte 10 külge

PÜHAPÄEVAL HINNATA KAASANDED
PILKE- JA NALJALEHT „KRATT" JA KUNSTI ERILISA „KUNST JA KIRJANDUS"

Toimetus ja talitus: Pikk tän. 2. Kontor avatud 9—5. Ärijuhatuse kõnetunnid 9—11. Aadress: „Päevaleht", Tallinn, postkast 433.

Telefonid: Keskjaama väljakutse nr. 428-83 igal tööpäeval kella 8—15. Kella 15-nest alates kuni kella 8-ni teisel hommikul ja pühapäeviti on kasutada järgmised numbrid: nr. 428-84 lehe kontor, ukseboidja ja Pika t. raamatukauplus; nr 428-85 lehe ekspeditsioon; nr. 428-86 trükikoja kontor; nr. 428-87 peatoimetaja Tammer; nr. 428-88 toimetuse kaugekõned ja nr. 428-89 ärijuhatus. Pärnu m. ja Suur Karja tän. nurgal asuteva raamatukauplus tel. nr. 446-11 ja 479-25.

Peatoimetaja H. TAMMER

Üksik number 6
Jimub 7 korda
TELLIMISHIN

1 kuu postiga 1 kroon 50 senti.
2 kuud „ 3 „ — „
3 kuud „ 3 „ 70 „
Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 20 s.
Välismaale 4 kr. kuus.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel teksti sees 15 senti ja tekstis teksti ki laiuses. Kohaotsimise kuulutused kuni

Kuulutuste koha valikut ei
Kuulutusi võetakse vastu lehe jookseva
laupäeval kl. 10-n
Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita.
vastav postmark on li

„Wirumaa" jõudis Gdyniasse

„Järwamaa" laadimistöid loodetakse wiia lõpule neljapäewaks. — Osa laskemoona wäga hädaohtlik weoks

A.-ü. Laewaühisuse mootorlaew „Wirumaa", mis möödunud reedel relwalaadungiga lahkus Paldiski sadamast, polnud täna lõunani saabunud teadetel weel jõudnud Gdyniasse. Kuna merel wahepeal walitses üsna tugew torm ja samuti oli udune, siis wõib hilinemist seletada sellega. Normaalselt oleks aga „Wirumaa" pidanud Gdyniasse jõudma juba pühapäewaks.

„Järwamaa" laadimistööd pärast lühikest waheaega käiwad Paldiskis nüüd jälle täie hooga. Laadimist toimetatakse suure ettewaatusega mitmete pürotehnikute ja asjatundjate juuresolekul. Kuna aga osa suurtükimürske, waatamata ettewaatlikule käsitusele, on wäga hädaohtlikud, siis on wõetud kaalumise alla küsimus, kas neid üldse lubada laadida laewale. Wastaw küsimus otsustatakse tõenäoliselt juba lähemal ajal wastawate eriteadlaste nõupidamisel sõjaministeeriumis.

„Järwamaa" laadimistöid loodetakse wiia lõpule neljapäewaks, mille järele laew ka kohe alustab teekonda Gdyniasse. Arwatakse, et kõike laadungit ei suudeta aga üldse „Järwamaale" asetada, sest laew on suur waid 1362,76 br.-reg.-tonni, kuna relwi Paldiskis on weel umbes 1500 tonni. Kuidas toimetatakse ülejääwa osa sõjawarustusega, pole weel teada.

*

Toimetuse töö lõpul kuuleme, et aurik „Wirumaa" oma relwalaadungiga on jõudnud Gdynia sadamasse eile õhtul.

Algas 1. KÜ kursus keemikutele

Tulewiku sõjas wõib uusi üllatusi tuua sõjagaaside käsitamise wiis, mitte aga kõmulised „uued gaasid"

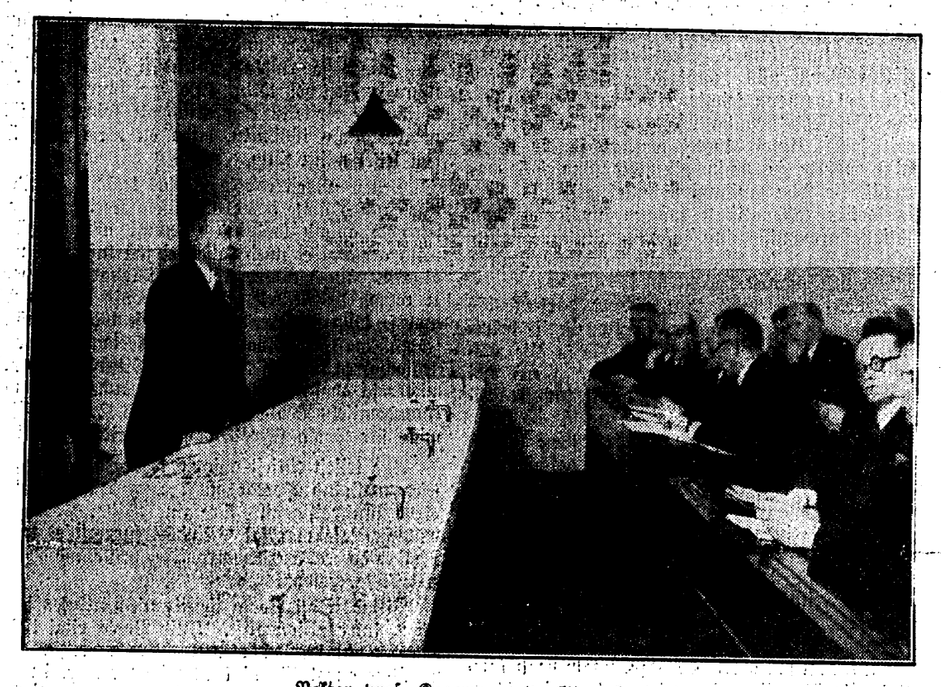

Rektor prof. Rogermann peab awaloengut.

Esmaspäeval, 22. now., algasid Tallinna tehnikainstituudi ruumides politseiwalitsuse korraldusel gaasikaitse kursused keemikutele, millest wõtab osa ka rohuteadlasi. Kella 5 p. l. olt kogunenud keemia auditooriumi kogukas arw kursusest osawõtjaid, peamiselt riigi- ja omawalitsusasutiste keemikud. Kursused awas politseiwalitsuse direktor, mainides kuiwõrd tähtis on eriteadlaste, eriti keemikute ja keemilist haridust saanud isikute osawõtt kodanliku õhukaitse tegewusest.

Sissejuhatawa loenguga sõjagaaside üle esineb rektor prof. dr. P. Rogerman. Ta mainib, et see on esimene suurem wanemate keemikute kokkutulek uutesse tehnikainstituudi ruumesse. Andes lühiba ülewaate relwaliikide arengust, peatab rektor tulewiku sõjagaaside juures, awaldates lootust, et sõjagaaside juure tekkimises eriliji wäljawaateid ei ole, näit. anorganilisi aineid tuntakse praegu umb. 90.000 ja organanilisi aineid umb. 400.000, s. o. kokku 500.000 ühendit, nendest üldiselt awaldawad mürgitawat toimet inimorganismile 1000 ühendit, lahingolukorras saab aga tarwitaba waewalt 40 ühendit. Sagedasti armastatakse asja waid suureks puhuda. Küll aga

wõib üllatusi tuua sõjagaaside käsitlemise viisis.

Enam-wähem kindel on see, et uus maailmasõda algab ikkagi weel oma taktikaga fealt, kuhu eelmine maailmasõda lõppes.

Major R. Waharo, tutwustab kursuslasi oma ettekandes kodanliku õhukaitse organisatsiooniga, ülesannetega ja nende korraldustega, mis on kawatsusel. ühtlasi sidudes tehniliste jõudude rakendamist kodanliku õhukaitse tegewuse ja selgitades jõudude wahekordi selles organisatsioonis. Kui jõudude tegewuses waliseb koostöö ja on tasakaal olemas, siis suurimadki ohud muutunud igapäewasteks, wäikesteks, ärawõidetawateks ohtudeks.

Mag. H. Raudsepp annab ülewaate sõjagaaside määramise teoreetilisest alustest, jaotades analüüsi 2 rühma: laboratoorne määramine ja wälitolukorras määramine. Esimene neist on kindlates piirides teostataw, kuna teine on raske eriti selle poolest, et on tegemist wäga mitmesuguste lisanditega, nagu mulb, tehnilised lisandid jne., pealegi esineb sõjagaas wältolukorras wäga wäikeses koondises. Märgib ära sõjagaaside indikaatoreid ja neid mõjusid, mis on olulised sõjagaaside määramise tundelikkusel (temperatuur, absorbeerimise wõime jne.). Sõjagaaside analüüs ei ole päraft maailmasõda fuguji arenenud. Kui on uudiseid, siis on need alles

sõjagaaside laboratooriumide saladused.

Eriti saab sõjagaaside määramist hõlbustama wiimasel ajal edasi arenew tilkanalüüs.

Kursused jatkuwad kuni 26. now. Teoori kõrwal antakse ka praktilisi kogemusi, wastawate alade eriteadlaste poolt tegutsemises gaaside määramisel wälitolukorras ja laboratooriumis, degaseerimisel, samuti ka esmaabi andmisel.

Kursuste juhatajaks on määratud kodanliku õhukaitse ja tuletõrje juhataja major R. Waharo ning juhataja abiks gaasikaitse inspektor mag. chem. H. Arro.

Rohkem rõhku kodumaa toorainete ravimite valmistamisel

Uus farmakopöa 1. jaanuarist kehtima

Eile kirjutati sotsiaalministri poolt alla Eesti farmakopöa kehtimapanemise määrusele, millega arwates 1. jaanuarist 1938 pannakse kehtima ja tehakse käsitamiseks kohuslikuks kõigile farmatseutilistele tööstustele ja rawimite walmistusasutustele, rohuladudele ja apteekidele sotsiaalministeeriumi farmaatsia-inspektuuri wäljaandel käesolewal aastal ilmunud Eesti farmakopöa esimene wäljaanne, mis on trükitud riigi terwishoiunõukogu otsusel. Määrus näeb ette, et kõik ained ja preparaadid, millede walmistamise eeskirjad ja omadused on farmakopöas kindlaks määratud, peawad rawimina wõi rawiwahendina liikwelelasemisel olema walmistatud farmakopöa eeskirjade kohaselt ja wastama omaduste poolest farmakopöas ettenähtud nõuetele.

Väliseestlaste kingituspakid tollivabaks

Läbikäimine kodumaaga lihtsamaks

Arvestades jõuluhooaja lähenemist „Välis-Eesti Ühing" pöördus majandusministri poole palvega väliseestlaste poolt pühadeks sugulastele ja tuttavatele kodumaale saadetavate kingituspakkide vabastamiseks tollimaksust. Põhjendustes rõhutatakse, et kõrge toll, mis sageli ületab kingituse väärtuse, röövib pakisaajalt igasuguse rõõmu kingituse üle. Paljudes teistes maades on erandid sellistel juhtudel lubatud. Jõulupakkide vabastamine tollimaksust ergutaks kingituste saatmist tunduvalt, lähendades väliseestlasi nende kodumaale ja värskendades sidemeid temaga.

Teine esildus, mille „Välis-Eesti Ühing" saatis siseministrile, taotleb väliseestlastele kodumaale siirdumisel tekkivate formaalsuste lihtsustamist. Eesti vabariigi 20. juubeliaasta puhul kavatsevad paljud väliseestlased tulla eeltuleval suvel üldlaulupeole ja ülemaailmse Välis-Eesti kongressi ajaks Eestisse. Mõnelt poolt, nagu Põhja-Ameerikast, kavatsetakse tulla isegi suuremate ekskursioonidega. Need väliseestlasist, kes on astunud mõne võõra riigi kodakondsusse, sõidudokumentide korraldamisel siis kuulevad, et võõra riigi kodakondsuses olles pole nad vabastatud ka Eesti kodakondsusest, mistõttu neilt võidakse nõuda tasumata passimakse ammumöödunud aegade eest. Need aga moodustavad õige suuri summasid, eriti perekonnaga inimestel. Kuna selle tasumine nii mõnelgi väliseestlasel neelaks tunduva osa reisiks kogutud rahadest, siis võib kodumaa külastamine neile seega osutuda hoopis küsitavaks.

Märgukirjas juhitakse veel tähelepanu takistustele, mis ootavad neid väliseestlasi, kes tahaksid asuda tagasi kodumaale. Teenistuse leidmiseks asutustes ja käitistes tuleb väliseestlastel hankida ja ette näidata tööluba ühisel alusel välismaalastega. Näitena tuuakse juhtumit ühe väliseestlasega, kes ässja Põhja-Ameerikast tulles sai koha raudteevalitsuses, kuid vallandati mõni päev hiljem, kui kuuldi, et ta pole veel Eesti kodanik. Ehkki raudteevalitsus meest kui oma endist vilunud tööjõudu pooldas, ei hakanud ta siiski astuma keerulisi samme temale erandi tegemiseks ja tööloa hankimiseks.

Kihnlaste ainuke sumplaew päästeti

Läinud pühapäeval mõllas Pärnu lahel 8-palline torm. Tugew lainetus wiis triiwima Kihnu saare all ankrus olewa kihnlaste ainsa suurema laewa — sumplaewa „Wõitja". Lõpuks lained pekšid laewa maddalikule, kus ta sai sedawõrd wigastada, et hakkas lekkima. Pool saart ruttas laewa päästma. Peale pingutawat tööd ja wõitlust torniga õnnestus meeskol „Wõitjat" madalikult lahti saada ja toimetada sadamasse.

Tartu linnateenijate palka kõrgendatakse

Tartu, 23. 11. Tartu linnawalitsus otsustas tõsta linnateenijate palka 1. aprlle wõrra. Küsimus tuleb arutusele eelolewal esmaspäewal wolikogus.

Tulekahju Tartumaal

Tartu, 23. 11. Puurmani wallas süttisid põlema Joh. Kallewee wesiiveskile kuuluw karjalaut, sigala, tall, sara ja kõök. Kahjusumma ulatab 1500 kroonile. Kindlustussumma on 1080 krooni.

Monarhia Prantsusmaal uuesti jalule!

Hertsog de Guise kipub „isade troonile"

Pariis, 22. 11. (ETA) (Reuter) Uusimaks sensatsiooniks cagoulard-wandeseltslaste paljastamises on Prantsuse troonipüüdja hertsog de Guise'i manifest, mis on adresseeritud „kõigile prantslastele". Selles manifestis üteldakse: Praegune segane seisukord sunnib teid wäljapääsu otsima parempoolses wõi pahempoolses diktatuuris. On ainult üks lahendus, nimelt — monarhia jalulseadmine. Mina olen otsustanud tagasi wõita oma isade trooni. Siis Prantsusmaa hakkab jälle täitma oma misiooni maailmas.

Ühenduses selle manifestiga äratab erilist tähelepanu, et Pariisi krahw, kes on troonipüüdja poeg, on sõitnud Helweetsiasse.

Genf, 22. 11. (ETA) (DNB) Pariisi krahw saabus täna jälle siia. Talle wõimaldati oma hotellis ajakirjanikke wastu wõtta, tõenäoliselt ajakirjanikke wastu wõtta, tõenäoliselt ajakirjanikke wastu wõtta, tõenäoliselt ajakirjanikke wastu wõtta, tingimusel, et ta ei kõneleks nendega poliitilisest asjadest. Sellest järeldatakse, et Helweetsia prokuratuur on tagasi wõtnud oma korraldusi, mille järele Prantsuse monarhistid pidid kohe Helweetsiast lahkuma.

Vabatahtlike kindlaksmääramise kavad

London, 22. 11. (ETA) (Havas) Siinsel diplomaatilisel ringkonnis kinnitatakse, et Suur-Britanni suursaadik Henderson on saanud kindral Franco wastuse ettepanekule uurimiskomisjoni saatmiseks Hispaaniasse wabatahtlike kindlaksmääramise asjus. Kuigi Londoni ei ole weel saabunud kindral Franco wastust, arwatakse siiski teadwat, et Salamanca wõimud nõustuwad põhimõtteliselt ettepanekuga. Edasi arwatakse teadwat, et wastus sisaldab teatawaid reserwatsioone. Wastuses toonitatawat muuseas, et delegatsioon, mis saadetakse Hispaaniasse, peab tegelema ainult wabatahtlike arwu uurimisega, mitte aga kindlaks määrama tingimused wabatahtlike Hispaaniast tagasitõmbamiseks. Edasi Hispaania walitsuswastaste wõimud jätwat endile kontrolliõiguse isikute üle, kes moodustawad selle delegatsiooni, kui ka isikute üle, kes moodustawad delegatsiooni, mis saadetakse Valencia walitsuse walduses olewasse Hispaaniasse. Seepärast palutakse teatada delegatsioonide liikmete nimed enne nende saatmist Hispaaniasse. Wastuse toon on wiisakas, kuid kindel, üteldakse siinsel hästiinformeeritud ringkonnis.

ÖÖLOKAAL
Dancing „PARIS"
Müürivahe 2. Tel. 479-32.
Välismaalt saabunu
võrratu tantsattrakts
Trio Titzé-Ta
Casino de Paris'ist ja «Scala'st» (Berliin) j. t.
Lõunad kl. 1—6 | Muusi

KINOTEATER „SKALA"
Wabriku tän. 8
Haruldaselt haaraw ja põne
„R 107 pal
Kütkestawaid sündmusi Ameerika naislendurite reisilennukil... Peaosis William Gargan, Ju
II. Huwitaw lisaeeska

Miks Teie ei oska veel tantsida?
Riikl. diplom. tantsuõpetaja
H. PÄÄSUKE
TANTSUKURSUSTEL,
Lai 31,
garanteerib Teile kiirelt tantsuoskuse kergel õppemeetodil.
Uued kursused algavad
algajai lekesknäd., neljap. ja reedel kl. 8 õht.,
edasijõudnuile kesknäd. kl. 9 õhtul.
Eratunnid ja registreerimine kogu päev.

GLORIA DANCING
Kesknädal 24. NOV.
LÕBUS KADRIÕHTU
ühes „Miss Kadri" valimisega.
A.-S. Cotton'i auhinnad.

Ainult
Merska
Uus t
Suures valikus m
väikesed kirjutus
kušetid, tugitool
poolt Tallinna m
tast ja kuivast
kuivamist ei ole
Ta
„Laste

Kas linnateenijad saawa jõuluks palgak

Linnawolikogu erakorralist koosolekut t

Paltade kõrgendamise kawa esit wolikogule

Linnateenijaid huwitab praegu küsimus, kuidas jääb palkade kõrgendamisega. Kas saab jellest jõuluks weel asja wõi ei. Asjapeetud linnawolikogu koosolekul wõttis linnawalitsus teatawasti palgakõrgenduse ettepaneku tagasi, päraft seda, kui osa wolinikest nõudis madalamate palgaastmete tõstmist.

Nüüd on kuulda, et linnawalitsus ei kutsu küsimuse lahendamiseks kokku erakorralist wolikogu koosolekut, waid esitab palganormid tawalisele wolikogule wastuwõtmiseks 15. detsembril.

Linnapea olewat ühe lehe andmeil ütelnud, et eelolewale wolikogu koosolekule ei esitata ka wiimasel koosolekul tehtud parandusettepanekuid. Wolinikud wõiwad esineda uute parandusettepanekutega, kuid waen malusi nende rah juuremaulatuslikuk Palkade kõrgendus kõne alla waid j teised omawalitsu palku. Praegu li wabu krediite ei o

Kui nüüd lin wolikogu koosolek wõtmata, siis kuju mise juhtes küllalt damise wenides w jäävad jõuluks pa

Windsori hertsogi laimamise pr

Laimajad wabandasid ja maksid kah

London, 22. 11. (ETA) (Reuter) Windsori hertsogi siidistus Londoni kirjastusäri William Heinemann Ltd. ja raamatu „Kroonimise kommentaar" autori Geoffrey Dennis'i wastu laimamise päraft lahendati kohtus sellega, et asi lõpetati. Kaebealused olid nõustunud maksma kahjutasu ja tegema hertsogile wormilise wabanduse. Hertsogi adwokaat Jowitt nõustus sellega ja teatas ühtlasi, et hertsog annetab saadud summa heategewaks otstarbeks.

Hertsogi adwokaat seletas kohtus, et ei ole millegagi tõendatud laimujutt, nagu oleks daam, kes nüüd on Windsori hertsoginna, olnud hertsogi armuke. Ka kaebealused ise ei püüdnudki seda tõendada. Jowitt toonitas weel, et ei ole mingit tõepõhja raamatus edasiantud kuuldustel, nagu oleks hertsog ilmutanud nõrkust joomisele ja nagu oleks ta kulutanud palju raha, ja nagu oleks ta troonist loobunud sellepäraft, et talle keelduti andmast piipalju raha, kui ta wajas. Jowitt kinnitas, et hertsogi troonist loobumise ainukeseks põhjuseks oli soow abielluda naisega, kes oli tema wäljawalitu. Mingit muud põhjust hertsogil ei olnud. Kaebealused seletasid, et raamatus „Kroonimise kommentaar" oli selli-

seid kuulduji mainitu teeriba.

Kohtunik Hewart meelselt ja tõhtlemise fest siin on tegemist j rinud walju karistus

Kaks õ

Kohtlas sai rongi weres purust

Eile õhtul juhtu Kella 6 paigu jäi K alla ja sai filmapilt elanik 19-a. August laip toimetati sama sõse furnukuuri.

Kakskümmend mi Paliwere jaamas. segarong nr. 34 alla telin. Weduri ra ja hobune pääsid wig

Leintaja t

Sindi tekstiilwabr kuna Ernst Pezold. teinud rea praktilisek on tema nimel üle 30 meie ettevõtetes mil tatud.

Neil päewil Pezol kendamiseks München ühe sealse suurema t sõidab Saksamaale w watawasti ka Eesti k

Õige reklaam
on tähtis tegur praegusel ajal kauba levitamiseks
„Päevaleht" tugejaskond on suurim kaubatarvitaja Eestis

Piha, raske haiguse järele uinus igaveseks minu armas abikaasa ja meie hea isa

Villem Lellep

sünd. 19. II 1878.

Kurbuses **abikaasa ja pojad.**

Kirstupanek 23. skp., kell ⁶/₇ õhtul Kaarli kirikus, matmine neljap., 25. skp. kell 1 Kaarli kirikus, sealt Rahumäele.

Avaldame sügavat kaastunnet

Villem Lellep'i

perekonnale nende raske kaotuse puhul

F-a Caesar Malkin,
juhatus ja ametnikud

Lugupeetud juhatuseliiget ja kogu vanemat

Villem Lellep'it

mälestavad

Sonda Hariduse ja Spordi Selts,
Sonda Tuletõrje Kogu.

Surma läbi lahkunud

Villem Lellep'it

mälestab sügavas kurbuses

M. Solvak perekonnaga.

Atko-Jüri Tender

Sünd. 14. III 1929, surn. 20. XI 1937.

Kirstupanek Diakonisside haiglas 23. nov. kell 20, ärasaatmine sealtsamast 24. nov. kell 10.30.

Mälestavad kurbuses **vanemad, vennake ja vanaema.**

Lugupeetud peremeest

Villem Lellep'it

mälestavad **töölised Sondas.**

Pika pinarikka haiguse järele lahkus meilt 21. nov. 1937. a. minu abikaasa ja meie ema

Miina Antpak, sünd. Järn

sünd. 26. VII 1868, surn. 21. XI 1937.

Kodust ärasaatmine 24. nov. kell ½1, matmine Rahumäe kalmistul kell 2.

Leinavad **abikaasa ja lopsed.**

Piha, raske haiguse järele suikus unele meie armas isa

Johannes-August Õiglas

Sünd. 17. nov. 1883. a., surn. 22. nov. 1937. a.

Sügavas leinas **lapsed.**

Kõrvetatud
KOHV
KÕIKIDES ERISEGUDES
TH. KAARMANN
RAKVERE

Parketitööstuse masinad

juhtumisi odavasti müüa, 5 osas, millest igal osal on kaasas kreissaed ja tsinkimismasinad jne. Masinad on valmistatud Rootsis Jonsered-tehastes ja on päris uued, maksid 2 miljonit Soome marka, müüd müüaksc 500.000 Smk. eest, fob laevast või vagunist Oulus.

2 kompl. aurumasinaid,

valmistatud Bolinder-tehastes, 1-tsil. horisontaalmasinad, varustatud voolukondensaatoriga, 800—400 h.-j. Suurem masin on täieliselt remonteeritud Bolinder-tehases ja on niisama hea kui uus, väiksem masin on remonteeritud Soomes ja on ka heas korras, hinnad Smk. 100.000 ja 200.000. Alfa Lawal auruturbiin 500 h.-j. alatisvoolu generaatorile, hind Smk. 30.000, fob laevast Oulus.

TOIMINIMI ARTTURI LAAKSONEN, Konetoimisto, Tampere, puh. 2403.

Maja

— uuem ehitus väikese aiaga — 33,000 kr. eest müüa, ½ võlga. Soov. kirj. slt. „6/2766".

Müüa

elektrivoolumõõtja, teemasin, petrooleumilampe jne. Niine t. 13—6, hoovimajas.

Taluobligatsioon

müüa, 4000 kr. Talu asub Tallinna ligidal ja on korras, müügi korral jääb eesõigus ostuks. Kirjad slt. „35/7055".

Maja müüa

Narva mnt., väärtus umbes 82.000 krooni. Järele küsida adv. Ed. Nottbeckilt, Vabadusplatsil nr. 7, kella 9—10 ja 4—5.

Vahetan vana raadio ja grammofoni uue

raadio

vastu on müüa igasuguseid koduja välismaa raadioid. Soodsad maksutingimused. Soov. kirjal. slt. „27/2787".

Müüa

2 klaaskappi

ja furbeltikandusmasin „Singer". Tartu mnt. 12 äris, Smolenjk.

Kena, hea maa ja hoonetega suurem

talu

loodusl. ilusas kohas, mere ja jaama lähedal müüa. Kirjad slt. „2/7102".

Müüa kinnisvara

Pelgulinna algul krunt 185 r.-s., elumaja 4 krt. ja kivist tööstushoone 200 r.-mtr. Juurepääs Telliskivi ja Mulla tänavailt. Kirjutada: postkast nr. 57, Tallinn.

Maja müüa

kiiresti, alevis jaama juures, äriruumidega ja suure viljapuuaiaga (omaniku haiguse pärast). Lähemaid teateid Odra tän. 4 krt. 18 või telefonil Suure-Jaani nr. 49-b. pärast kella 7 õhtul.

Juhuslikult müüa meesterahva kantud

kasukas.

Müürivahe tän. 46—5. näha kl. 11—6.

MOODSAID ELEKTRI LAUALAMPE SOOVITAB SUURES VALIKUS ELEKTRISELTS
AEG
TALLINN RAEKOJAPL. 4.

Müüa meesterahva uus vateeritud karakakulkraega a

palitu

suure kasvuga mehele. Paldiski mnt. 47—1.

Tuhkrunahast kasukas

müüa Gildi tän. 17—7.

Teadaanne kunstnikele.

JOH. LORUP'i klaasivabrik

korraldab auhinnalise võistluse kristallvaaside kavandite peale.

Vaasid on 30—50 sm. kõrged ja massiivsest paksust kristallist (ilma metallosadeta).
Vaaside ilustustena on mõeldud kristallgraveerimised Eesti rahvuslikel motiividel.
Kavandid peavad esitatud olema 15. detsembriks s. a. Tehniliste tingimuste kohta teadete saamiseks palume võistlustest osavõtjaid pöörda vabriku juhatuse poole tel. 459-04, Viru t. 1.

Müüakse

Müüa elegantne, hele

õhtukleit

Müürivahe tän. 46—5, kella 11—6.

Väljа üürida

1. detsembrist suured, valge
äriruumid
keskküttega, II-sel korra
Teat. Kr. Saar & Ko., Viru 3, tel. 461-2

Soovitakse üürida

garaaž

kahele veoautole.

Vastused saata: postkast nr. 159, Tallinn

Teadaanne.

Kiisamaa veeühisuse juhatus annab 28. nov. 19 a. kell 12 Koonga vallas Kiisamaa Kaave talus, hempakkumise teel välja 4507 k.-m.

kraavikaevamise tööd

Juhatus jätab endale õiguse tööd ka mittevähemp kujale välja anda või ka välja andmata jätta.

JUHATUS.

Moodsad kardinaliistud

Viimased uudised kohale jõudnud

Saadaval T-ü. „Maja's" Estonia pst. 25

Jlusaid ja huvitavaid

jõulu- ja uueaasta õnnesoovikaarte

post- ja visiitkaardi formaadis, ülirikkalikus meeldivas valikus.

Müük suurel ja väikesel arvul.

„Päevaleht" raamatukpl.

Suur Karja t. 23, kõnetr 446-11, 479-25
Pikk tänav 2, kõnetraat 428-83

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

Wajatakse wilumud kohalikke t
walitsejat kautsjonivõimelist

vanemat müüjat
ja
müüjaabilist

riidekauba alal.

Teatada jlt „23/7123".

Olles elu õilsamais noorusaastais, omades hea damlikkuse, varanduse ja koha riigiteenistuses, vald mind igatsus leida kaunimat heasüdamlikku naissöp et käsikäes sõuda elumerele ja vastu tulevikule! K jad palun, võimalikult fotoga. saata: Järvakandi teh te p.-ag. „Kuldlõngu elukangasse."

Müüa wanamoeline korralikult hoitud halli plüüsiga

saalimööbel

(10 asja). Näha iga päev Sõõrenji t. 7—5.

Haruldane juhus!

Müüa dr. H. Veiss'i ja dr P Johansen'i

400-aastane Eesti raamat

Wanradt-Koell'i katekismus. Soov. kirj. slt. „34/2754".

Vähepruugitud

kirjutusmasin

„Mercedes" odavasti müüa Tallinn. Tartu mnt 38—1.

Müüa

purjelaev,

[illegible] Teat. K. Kauge, Wõiu-Jorika telef Wergi 5.

LUMIVALGE
PARIM PESEMISVAHEND

Müüa korras

[illegible]

6 volti Pärnus. Riia mnt juuksur.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükk.

Kas wanaduspension 55 wõi 65 aasta wanuses?

Sotsiaalministeeriumis on praegu wäljatöötamisel tööliste wanaduse ja tööjõuetuse wastu kindlustamise seadus. See suurenlatusliku tähtsusega sotsiaalseadus arwatakse walmiwat lähemate kuude kestes ja seaduse kehtimahakkamist oodatakse 1938. aasta warakewadeks.

On asjata siin pikemalt peatuda kõnes olewa seaduse tähtsuse üle. Iga kodanik, eriti palgatööline, teab, millisteid hiiwesid tähendab inimesele seadusandlik wanaduskindlustus. See sotsiaalreform wähendab wanadusikka jõudnud tööline muresid ja lubab tal julgemalt waadata wastu elutee lõpposale, mis on töötawal kodanikul pahatihti okkaline, eriti weel praegusel tehnikaarengu ajastul, kus töästus wajab noori ja tööjõulisi tööliisi.

Wana tööline jääb tahtmata tööraginas tahaplaanile ja langeb lõppeks tööprotsessist üldse wälja. Wähesed kroonikesed, kui neid ehk on suudetud kokku hoida mustade päewade jaoks, sulawad ruttu kokku ja wana tööline on sunnitud sirutama kätt ühiskondliku abi järele. Sageli ei saa aga sedagi, sest üiteldakse, et teil on lapsi, eks need teie eest hoolitse. Lapsed on aga isegi oma eluga hädas ja wana kodanik näeb, et ta on tüliks omakseile ja ka omawalitsusele, kui wiimased annawad töötweteraanile mõne krooni elatisraha, mille määramisel tihti loetakse abisaajale weel moraaligi.

Wana kodanik, kes on teinud pika eluea kestes tööd, tunneb end olewat almusenorija seisukorras, ja see teadmine tumestab ta wiimseid eluaastaid. Wanaduskindlustamisseadusega muutub olukord põhjalikult. Tööline ise maksab oma palgast osa kindlustusmaksu ja tal on seaduslik õigus saada wanaduspensioni, kui käed ei suuda enam töötada. Samuti on pension kindlustatud inwaliidsuse puhul.

Wanaduskindlustusseadust on töölisorganisatsioonid nõudnud pidewalt. Ja kui nüüd wiimaks seadus teoks saab, siis tuleb seda wõtta kauaoodatud sotsiaalhiiwena.

Millisel määral teoksil olew seadus suudab kindlustada wanade tööliste olukorda, selle kohta pole praegu weel lähemaid andmeid, sest seaduse wäljatöötamisega pole weel jõutud eelkalkulatsioonidest ja andmete kogumisest kaugemale. Niipalju on aga juba teada, et seadus annaks töölistele wanaduspensioni õiguse 65-aastaselt. Seda wanadusmäära peawad töölisorganisatsioonid liig kõrgeks ja on omapoolt soowitanud wõtta pensionisaamise wanuse määraks 55 aastat. Seda wanusemäära nõuti ka ärapeetud maatööliste ja wäikemaapidajate koja täiskogu koosolekul. Siin wõis aga ka täiskogu liikmete hulgas kuulda kahblewaid hääli, et kas 55 aastat pensioniõiguse wanuse määrana ei ole siiski wähe, sest 55-aastane mees on sageli alles kõigiti tööjõuline. Selkisele wäitele waieldi aga wastu ja juhiti tähelepanu, et kui pensioniõiguse wanuse määraks on 65 aastat, siis saab tööline küll maksa kindlustusmaksu, aga pensioni ta ei saa kuigi palju, sest kui kaua see inimene pärast 65 aastat ikkagi weel elab.

Selle kohta wõiks nii palju ütelda, et kui kindlustatu on maksnud kauemat aega kindlustusmaksu, siis on ka ta pensioninorm kõrgem. Ühtlasi maksab waadelda, kui kõrged pensioniwanuse määrad on kehtimas teistes maades. Kättesattunud andmeil on see määr enamasti 60—65 aastat. Nii maksab 65-aastane wanusemäär Inglismaal, Saksamaal, Itaalias, Tschehhoslowakkias ja Austrias. Belgias on wanuse määr meestele samuti 65 aastat, naistöölised saawad aga pensionile 60-aastaselt. Prantsusmaal on wanusemäär 60 aastat. Wenes saawad mehed pensioniõiguslikeks 60- ja naised 50-aastaselt, ja allmaakaewandustes on pensioni wanusemäär 50 aastat.

Kõigis riikides tasuwad töölised oma palgast osa kindlustusmaksust.

Nagu eeltoodud andmeist näha, on pensioni wanus ka teistes riikides kõrgem kui 55 aastat, maha arwatud Wenemaa, kus ränga kaewandustöö juures on tehtud erand.

Põllutööliste koja täiskogu koosolekul arwas sotsiaalministeeriumi esindaja, et waewalt suudetakse wanaduskindlustusseadus wiia ellu, 55-aastase pensioniwanuse juures. Juba 65-a. wanuse juures oleks riigi juuremaks eelkalkulatsioonide järele 2—4 miljonit krooni suur. Kui lasta kõik töölised 55-aastaselt pensionile, siis saaksime nii suure pensionäride arwu, et nende rahuldamine pensioniga käiks riigil majanduslikult üle jõu.

Nii näib, et pensioniwanus, eriti maatööliste juures, wõiks olla küll 55 aastast kõrgem. Igaüks teab, et põllumajanduses töötamine on terwishoidlikult mitu korda soodsam kui tehase töö — 55-aastane põllutööline annab nooremaile töö juures sageli mitu silma ettegi. Pole mõtet hakata tööprotsessist kõrwaldama tööwõimelisi kodanikke. Inimene, kel kõik noorustuuled ja tormid on seljataga, leiab, et ta ainsaks elumõteks ja sisuks on töö, ja kui tööd ka enam ei ole, siis muutub pensioniõnnistus kergesti wanánewale kodanikule õnnetuseks.

Madalam wõiks ehk pensioniwanuse määr olla rängematel töödel töötawate tööliste juures. Nagu kaewandustes, sulatisahjude juures jne. Madalam pensioniwanuse määr wõiks kõne alla tulla ka naistööliste suhtes, nagu seda on tehtud ka mõnes teises riigis

Töölisorganisatsioonid on juhtinud tähelepanu, et tehastes ei taheta enam üle 50-aastasi tööli tööle wõtta ja neid on hakatud mõnes käitises wallandama. Sellised nähtused toowad muidugi wanaduskindlustamise seaduse ellurwiimisel raskusi ja tööliskoda ongi juba arutanud küsimust, kuidas kindlustada selliseid wanu töölisi, kes kaotawad töö enne kõnesolewa seaduse kehtimahakkamist.

Tehasetööliste suhtes paistab nii küll 65-aastane pensioniwanuse määr olewat kõrge. Pareguse tööpinge juures suudawad waid üksikud kõwema terwisega töölised jääda ses wanuses töötwõimelisteks. Kas aga seaduse koostamisel põllumajanduse- ja tehasetöölisi pensioniwanuse määra suhtes hakatakse liigitama, see on küsitaw. Seaduse ulatus oleneb kõigepealt majanduslikest wõimalustest. Ja kuna praegu ei elata kriisiaegu, waid wõime kõikjal näha majanduslikku tõusu, siis loodab tööliskond, et wanaduse ja inwaliidsuse wastu kindlustamise seaduse ellurwiimisel arwestatakse tõsiselt neid eesmärke, mida tahab taotella eelkirjeldatud sotsiaalreform.

—s.

Franco määras Londonisse oma esindaja

Salamanca, 22. 11. (ETA) (Havas) Hispaania walitsuswastaste ringhääling teatab, et nootide wahetuse tagajärjel Briti ja Salamanca wõimude wahel on Alba hertsog ametlikult määratud Hispaania walitsuswastaste esindajaks Londonis.

Munters wiib Pariisi ka aumärke

Riia, 23. 11. (ETA) Kolme tähe ordu nõukogu on otsustanud aunctada ordu aumärgi Prantsuse wälisministrile Delbosile, sõjaministrile Daladier'le, kaubandusministrile Chapsalile ja Prantsuse kindralstaabi ülemale kindral Gamelinile. Läti wälisminister Munters, kes wiibib praegu külaskäigul Pariisis, on need aumärgid sinna kaasa wõtnud.

Kahe inimohwriga raudteeõnnetus Lätis

Riia, 23. 11. (ETA) Miitawi lähedal oli eile raudteeõnnetus, mis nõudis kaks inimohwrit. Miitawist wäljunud reisijaterong sõitis Lielupe raudteesilla lähedal roopaseadelbise rikke tagajärjel waledele roobastele. Selle tagajärjel kisti reisijatewaguneid wedurist lahti ja nad põrkasid kokku ühe dressinaga, millel sõitsid raudteeametnikud. Seejuures kaks ametnikku sai filmapilkselt surma ja kaks raskesti haawata.

KALOSSID ®
botikud, wiltsaapad
Raudnahk Talkna
Estonia p. 15.

Poola poliitika- ja töötwilja-keskustes

Sisepoliitilisest korrastusest

Kas autoritaarse suuna süwenemine wõi demokraatliku platwormi laienemine?

Poola kuulub nende Eestile sõbralike riikide hulka, kuhu on sageli sõitnud meie ministreid ja eridelegatsioone ning kust samuti tihti on külastatud Eestit ametlike isikute poolt. Nende reiside ja külaskäikude puhul, milledest on wõtnud osa mitmel korral ka käesolewate ridade kirjutaja, on tawalise ametliku wiisakuse alati katnud ning mitmekordselt ületanud wastastikune südamlikkus ja sõbralik õhkkond. Sama wõib kinnitada- ka majandusminister K. Selteri möödunud nädalal sooritatud neljapäewalise reisi kohta Poolas.

Minister K. Selteri ringreis Poolas kestis 15.—18. nowembrini marsruudiga: Warssaw — Krakow — Katowice — Krywäld — Gdynia. Läbistades seega Poola poliitilisi, kultuurilisi ja tööstuslikke keskusi. See andis wõimaluse mõtete wahetamiseks Poola juhtiwate inimestega mitmelt alalt. Kogu ringreisi ajal saatis minister K. Selterit ja ta abikaasat Poola tööstus-kaubandusminister A. Roman abikaasaga ning oma ligemate kaastöölistega.

Majandusministri K. Selteri reis Poola oli ühelt poolt ametlikuks wastuwõtuiks Eestit jookswa aasta oktoobri esimesel nädalal külastanud Poola ministrile A. Romanile ja samuti tutwumiseks Poola ülesehitawa majandusega ning selle majanduspoliitika juhtidega mõlempoolse kaubawahetuse elustamiseks. Sest mida rohkem ja mida intensiiwsemalt kaks sõbralikku maad industrialiseerumad, seda mitmekesisemaks muutub nende toodang ja seda awaramaks lähewad kaubawahetuse wõimalused.

Warssawis peatuti poolteist päewa, kus sooritati wisiidid president Moscickile, wälisminister Beckile ja wahetati pikemalt mõtteid Poola ministrite nõukogu esimehe ja rahaminister E. Kwiatkowskiga. Wiimane osutub Poola tänapäewa silmapaistwaimaks majanduselu korraldajaks ning temä algatusel pandi alus Gdynia sadama ning samanimelise linna asutamisele, kus kümne aasta kestes on wiletsa kaluriküla asemele tekkinud juba 100.000 elanikuga moodne linn ning tehnika wiimseile nõudeile wastaw sadam.

Poolas tehakse praegu wastuwaidlematult palju tööd ja pingutusi tööstuse sektori laiendamiseks. Kuid sama huwitaw on jälgida ka Poola sisepoliitilisi ümberkorralduse suundi ja katseid. Wiimaseid just seepärast, et need katsed, ümberkorraldused ja meetodid on leidnud juba mitmel pool jäljendajaidki.

Alljärgnewalt püüamegi anda kitsasse raami suletud läbilõike neist pingutustest ja katsetest, mis Poolas on toimunud wiimastel aastatel rahwa poliitiliseks organiseerimiseks uutel alustel

Alates Poola taassünnist 1918. aastast kuni 1926. aastani walitses Poolas piiramata wabadustega parlamentlik süsteem. Erakondade arw, kes suutsid saata oma esindajaid seimi ja senatisse, oli üle tosina. Kuna aga erakondade wahel walitses kibe wõistlus ning omawaheline wõitlus läks õige terawaks, siis Pilsudski juba 1925. aastal esitas presidendile Poola poliitilise elu terwendamise kawa, mis jäi aga tähele panemata, sest marssal Pilsudski oli aktiiwsest poliitikast tagasi tõmbunud. Mõõt sai aga siiski täis 1926. a. mais, millal Pilsudski juure marssis Warssawist mitu rügementi jõdureid, kelledega ta wallutas kolmepäewase piiramise järele Warssawi ning wiis läbi walitsuse muudatuse. Rahwuskogu walis presidendiks Pilsudski, kes aga keeldus, ning presidendiks waliti marssali soowitusel praegune Poola president Moscicki, kes tol korral oli Lwowi ülikooli professoriks.

Marssal Pilsudski lõi walitsuse toetamiseks parteitute rühma mitmest ringkonnast hüüdsõnal: ainult Pilsudski tugew walitsuswõim on suutelne kindlustama riigile soodsat arengut. Parteitute rühm sai 1928. a. toimunud seimi walimistel 444 kohast 122 kohta. Peajuhtideks ja samuti walitsusliikmeteks olid legionääridest kolonelid, kes Pilsudskiga wõitlesid Poola wabaduse eest juba Austria armees.

Pilsudski autoriteediga ja parteitute rühma toetuse waral seimis wõidi tunduwalt wähendada sisemisi lahkhelisid ning anda rahulikumaid wõimalusi töötamiseks.

Ümberkorraldamise katsed sisepoliitilisel frondil algasid aga Poolas uuesti pärast marssal Pilsudski surma 12. mail 1935. aastal.

Pealiskaudsel waatlemisel on raske kohe mõista, milleks on wajalised ümberkorraldused sisefrondil, kuna wõimu konstruktsioonis pole sündinud olulisi muudatusi. Pilsudski määras testamendiga oma järglaseks kõikwõimsa armee inspektori kohale marssal Rydz-Smigly ja president Moscicki ametiaeg kestis. Sõjawägi moodustas endiselt selle jõu, millele walitsus wõis julgesti baseeruda.

Ligemal waatlemisel awanewad aga siiski põhjused, miks pärast Pilsudski surma oldi sunnitud otsima uusi teid ja wõimalusi poliitiliste jõudude ümberkorraldamiseks.

Tahtest piirata ja ohjeldada Poola erakondlikku tegewust ning seda juhtida enam-wähem suurematesse rühmadesse leplikuma waimu alusel, muudeti Pilsudski tahte kohaselt põhiseadus niisuguseks, kus presidendile reserweeriti wäga laiaulatuslik wõimukõllus, walimisseaduse kaudu aga piirati erakondlike kandidaatide ülesseadmist. Tagajärjeks osutus, et 1935. a. toimunud walimistel uue põhiseaduse ja wastse walimisseaduse alusel parteid jäid opositsiooni ja protestiks loobusid enamalt jaolt walimistest. Uude seimi pääsesid peamiselt waid n.-n. „seltskondlike komiteede" poolt esile nihutatud kandidaadid, kes oma meelsuselt näisid olewat walitsewale wõimule ning uue põhiseaduse koostajaile wastuwõetawad. Tegelikult pääsis uude seimi rohkesti küll „puhtaid lehti", kuid peagi selgus, et neid on seimis siiski raske organiseerida ühtlaseks koguks ühise poliitilise idee eest wõitlejaiks. Uutel alustel wastitud seimis wõeti palju rohkem ja palju pikemalt sõna kui waremalt. Ja seda muidugi põhjusel, et nüüd püüdis igaüks wõimalikult rohkem awaldada oma isiklikke arwamisi ning indiwidualistlikke seisukohti. Polnud ju kõnewoolule peale kodukorra ühtki muud pidurit.

Sellest ongi nüüd selgunud, et parlamendis endas, kui see on walitud waid isikuwalimise printsiibil poliitiliselt wärwituna, on raske ja otse wõimatu hakata kujundama kindlamailmelisi erakondi wõi rühmituji niisugusel alusel, mille juured kiiniksid rahwahulkadeni.

Ja sõltuwalt sellest, et praeguses Poola seimis, mis on walitud isikuwalimise põhimõtteil ilma poliitiliste organisatsioonide toetuseta, oligi waja püüda luua uut poliitilist organisatsiooni, mis hõlmaks endasse juba laiemaid rahwakihte ja millest wõiks kujuneda tugew parteiline aparaat. Sest uue walimisseaduse kehtimahakkamise tagajärjel lagunes ka parteitute rühm, kuna aga opositsiooni asunud parteide juhatused oma ajakirjandusega jäid püsima.

Nii tehtigi siis marssal Rydz-Smigly poolt kolonel Kocile ülesandeks koostada „rahwuslikku ühenduse laagri" platworm. Möödunud aasta 21. weebruaril tegigi kol. Koc raadio kaudu teatawaks oma kawa, milles ta kutsus ühinema ühiseks frondiks kõiki Poola organisatsioone ja kodanikke, kusjuures ta Poola riigi püüdluse kindlustajaiks nimetas kehtiwat põhiseadust, kaitsewäge ja alla kriipsutas katoliku kiriku positiiwseid wäärtusi.

Koci laagriga ühinesid mitmed eriorganisatsioonid, kuid suuremad parteid jäid siiski ühinemata. Ka endisi parteitute bloki juhtiwaid mehi, nagu kol. Slawek, jäi kõrwale. Ja tänawu suweks, nagu kinnitati Poolas, oli lõplikult selgunud, et Koci aktsioon kujundada suurt ning wõimast parteilist organisatsiooni on luhtunud ning niiödsest peale on Koci organisatsiooni ülesandeks esijoones waid selgitada rahwa meeleolu ja etendada rahujõitaja osa.

Mis saab edasi? Kuidas kujuneb sisepoliitiline olukord niiödsest peale? Kas on põhjust arwata, et tsentralisatsioon Poolas tugeneb autorit[illegible] suunas?

Et Poolas on hakatud niiüd demokraat[illegible] demokraatlikust korrast palju rohkem kõnele[illegible] waren, pole mitte moeasi, waid on tingitu[illegible] sest arengust.

Autoritaarse walitsemissüsteemi raja[illegible] kindlamale alusele ei jatku ainult heast taht[illegible] waid selleks on wajalised ka teatawad eeltingi[illegible] Ja need eeltingimused on osalt kultuurilist ja tõhnilist laadi. Et ühes liigis panna maksma[illegible] ritaarne kord, seks on waja entusiasti ja w[illegible] parteid, kes autoritaarse walitsuswõimu idee[illegible] tahteawaldused kannab rahwahulkadesse. Kuid [illegible] on waja ka ühtlast rahwatõugu, üldist ki[illegible] tundmist, rohkesti raadioaparaate ning häid[illegible] dusteid, et keskkoha propaganda jõuaks kõhe ja [illegible] igale poole, wähemalt aegjasti enne, kuni pol[illegible] nud oma arwamistega ette weel wastaspool.

Nende eeltingimuste suhtes ei ole aga [illegible] kuigi heas seisukorras. Ligi kolmandiku Pool[illegible] wastikust moodustawad wähemusrahwad, lu[illegible] oskus pole kaugeltki sajaprotsendiline ning [illegible] dusteede ja raadioaparaatide tiheduselt jää[illegible] kesti sõowida. See kõik takistab kogu pol[illegible] elu juhtimist ühest keskkohast ühtluse tahte k[illegible] Samuti ei tohi unustada ka asjaolu, et pr[illegible] Poola koosneb kolmest erinewast osast: [illegible] Austria, Saksa ja Wene prowintsidest, mis [illegible] korda on üksteisest lahkuminewad kultuurilis[illegible] me ning eluwiiside poolest.

Poola sisepoliitika tähtsaimaks probleemi[illegible] tub küsimus: kuidas rahwast organiseeritud [illegible] koondada walitsuswõimu selja taha. See [illegible] wajaliseks ja möödapääsmatuks seepärast, et [illegible] siis wõib Poola riik tunduda sisemiselt tuge[illegible] kui enamus rahwast on seotud oma esindajate [illegible] otseselt walitsuswõimuga. Rahwa toetusele [illegible] olla julged ja kindlad Pilsudski päewil w[illegible] suure autoriteedi tõttu, kuid iga suure ja [illegible] paistwa autoriteedi elumäitelawalt kadumine [illegible] mõneks ajaks tühimiku, mida on waja jäl[illegible] wõi teisel wiisil täita.

Sellest kõigest ollakse Poolas teadlik. K[illegible] nised katsed ühise frondi loomiseks Koci laag[illegible] sel pole annud loodetud tulemusi ning see [illegible] wõib arwata, et uued katsed ei jää tulemata [illegible] alustel. Uued alused näiwad sihtiwat selle [illegible] et rahwa poliitilised organisatsioonid saawa[illegible] maluse luua otseühendusi walitsuse tööst osa[illegible] seks laiemast ringkonnast ning selle tagajärje[illegible] neb arwaram töötäli ka riikliku mõttewiisi sü[illegible] miseks ja opositsioonis olewate jõudude tõhus[illegible] rakendamiseks Poola riigi sisemiseks kõwendam[illegible] mille üle Poola sõbrad wõiwad waid rõõmu[illegible]

Aga teisest küljest asjaolu waadeldes on [illegible] lised wastolud Poolas siiski weel wäga te[illegible] Selle illustratsiooniks järgmine näide: Pool[illegible] wuskangelase marssal Pilsudski surmast ei [illegible] ühtki rida rahwusdemokraatide häälekandja [illegible] zetta Warszawa".

Pilsudski oli Poola iseseiswuse-wõitluses [illegible] list 2. internatsioonaalist. Kuid Poola riigi [illegible] waks kuulutamisel olewat ta oma seltsim[illegible] maailma-rewolutsiooni õhutamise platwormil[illegible] nud: „Minu härrad, oleme küllalt kaua ühes [illegible] nis sõitnud. Jaamas „Iseseisew Poola" [illegible] ma teie wagunist. Teie sõitke edasi. Niüüd [illegible] üksteisega tasa!"

Rahwusdemokraatide juhte Roman Dmow[illegible] olnud Pilsudski wihasein wastane ning see w[illegible] rindlus on kandunud üle ka marssali järgl[illegible]

Aga pole siiski wõimatu, et Poolas teki[illegible] peks ometi wägew ja tugew erakond, mis [illegible] põllumeestele, kõige arwukamale rahwaklassi[illegible] kelle juhiks wõib saada praegune marssal, ses[illegible] wägi oma enamuses koosneb talupoegadest ja [illegible] poegade poliitiline organiseerimine ning [illegible] maanälja kaotamine maareformi sünwendan[illegible] teeb Poola sisemiselt tugewaks ning aitab [illegible] tada ka teiste parteide apetiite.

Niisuguseid kõlduji on igatahes liikwel. [illegible] tõendamine on muidugi tulewiku sündmuste[illegible] dus.

Pierre Frondaie'
armastusromaan

Saatuslik eksitus

20

Stéphane läks tagasi oma kupeesse ja Georges pani ta magama nagu lapse. Ta laotas mantli liialt õhukesile waibule, õhutas ruumi, pani klaasi kaks roosi, mis Stéphane oli lasknud langeda wöölt. Stéphane waatles ta toimimist, õnnelik, olla nii paljude hoolitsuste esemeks. Georges asetas tualetikastikesesse sõrmused, mis Stéphane oli jätnud pesulauale wedelema ja kui ta oli täiesti walmis ööks, istus Dewalter woodi nurka. Stéphane naeratas talle rahustatuna, peale hullustuse, mis oli neid äsja raputanud, nagu teeb seda tuul noorte pajudega, ja üle kuhjatuna, ta tõstis armastatud käe oma huulile. Siis põlwitas Georges ja nende kaks nägu silmitsesid teineteist.

— Oled sa kindel, et lahkud minust Aubrais's? küsis Stéphane talt kaheldes. Kas ei pea ma pigemini sulle pisut ruumi tegema? Siin on õige kitsas.

Ta tundis, et armastab Georges'i meeletult. Georges ütles talle kõrwa, et ta lahkub rongilt ja et Stéphane peab uinuma. Ta silitas ta laupa, ta raskeid juukseid ja ta nägi Stéphane'i sulgewat silmi. Wõinuks öelda, et Georges oli oma tahtega annud talle und. Stéphane tajus waewalt, et rong oli peatunud ja et wäljast kuuldus wõõraid hääli. Akki ärkas ta. Georges oli tõusnud üles ning, kummardunud Stéphane'i ile, waatles teda eriskummalise ilmega, mingi üllinimliku headusega. Stéphane'il oli waewalt aega sirutada ta poole oma paljaid käsiwarsi, wõtta ta huuled, kogeleda, et ta tuleb ruttu tagasi. Juba oli Georges, peaale waikse suudluse lahkunud kupeest. Siis kargas Stéphane akna juure, awas puuluugi ja konutades kuschetil, nägi ta Dewalteri wihmast määrdunud perroonil. Georges ei teinud ühtki liigutust ja waatas hämmastunult seda suurt lukusrongi, mis wiis Stéphane'i minema, kuna aknaklaasi taga, Stéphane tegi jumalagajätu-liigutuse ja hüüdis talle: „Peatse nägemiseni!" tajumata, et Georges ei kuulnud teda enam.

16.

Järgmisel päewal, keskpäewa paiku, teener, keda oli Dewalterile muretsenud agentuur kuus nädalat tagasi, nägi teda tagasi tulewat. Ta oli hahkjas ja mudaga kaetud, nagu oleks ta kukkunud. Ta andis käsu, et teda lastaks magada. Teener küsis talt raha mõnede wäljaminekute korraldamiseks. Ta andis seda ja kadus oma tuppa.

Pealeloüna ja öö möödusid, ilma et ta oleks annud endast elumärki.

Järgmisel päewal ta ei ilmunud weelgi hommikul ja õhtu saabudes hakati rahutust tundma. Teenijatetoas arutati parajasti, mis tuleks teha, kui helises kell. Ent tahwel näitas, et kutse ei tulnud Dewalterilt: keegi teatas endast wälisukse taga.

Awati. Keegi wana mees küsis, kas härra Dewalter on kodus? Teener juhatas ta salongi. Siis nimetas ta oma nime ja ütles, et ta on härra Montnormand, notar.

See oli wäike olewus, pehme ja kahwatu ilmega, rõiwastatud liialt laiadesse riietesse. Suur mantel langes ta kõhklewaile säärtele ja ta kael oli mässitud mustapunktilisse awarasse walgest siidist kaelarätti. Ta juukseid olid walged ja siidised nagu wana muusiku omad. Ta kandis lühikest habet, mis näis ta põsil seebiwahuna. Tal oli naljakas prowintslik wälimus, kuid ta lai otsmik ja ta täis austust silmad sisendasid lugupidamist ning sümpaatiat. Imestusega kõndis ta mööda salongi wäikesil sammel ja silmitses waheldumisi sisseseade rikkust ja mustas frakis laitmatut teenrit. Lõpuks küsis ta alandlikult:

— Teie olete härra Dewalteri teener?

— Jah, härra, wastas mees, omakorda üpris imestunult.

Härra Montnormand kõhkles wiiwu ja asetas teise küsimuse:

— Kas te... enne... tundsite teda?

— Enne mida, härra?

— Enne kui astusite ta teenistusse?

— Ei, härra...

Ta säilitas korrektse, teenriomase käitumise, ent külastaja naeruwäärsed küsimused sisendasid talle põlguse. Ta mõtles: „Naljakas notar." Montnormand wangutas pead, waadeldes teda. Ta näis hämmastunud ega midagi mõistwat. Ta kaaskõneleja uskus ta olewat nõrgamõistusliku.

— Lähen teatama härrale, lausus teener.

Wäljudes märkas ta jälestusega, et wana mees tegi talle kummarduse.

Uksinda, läbis Montnormand hämmastusega ruumi. Ühel tugitoolil lebas lõhnaw siidsall, Stéphane'i ilus sall, sama mis ta oli kannud kord härjawõitlustele minnes, ja mille ta hooletuna oli jätnud sinna, oma sõbra juure. Notar oma habraste kätega wõttis riide. Pead wangutades imetles ta seda. Lõpuks ümises ta:

— Waene wäike...

Ta oli näinud Dewalterit hällis; hiljem oli ta saanud teada ta päritolu saladuse, kui tõeline isa oli sõitnud Hiina; ta oli arwustanud ta romantilise kaswatuse woorusi ja wigu ja, kui ema oli surnud, oli ta wäga kurwastanud. Talle seda awaldamata, oli ta armastanud toda naist, kelle siida oli ustaw ja kes, kui ta armsam oli siit maailmast lahkunud, oli kulutanud iseennast, nagu need weskid, mis jatkawad keerlemist ka siis, kui neil ei ole enam teri jahwatada. Ta oli jälginud Georges'i noorust, lootnud talle hiilgawat edu. Hiljem, elu esimeste kaotuste järele, ta oli imetlenud ta käitumist wõitlustes ja, wiimati oli ta kiitnud heaks ta Aafrika reisi kawatsuse. Dewalter oli tollal tuunud teda külastama Saint-Germain'i wäikese maja puhul, mis ta omas weel Poissy's, mis oli juba koormatud hüpoteegiwõlaga, ta isamaja, mille üürid tasusid just täpselt kulud ja mille ta säilitas mälestusena, öeldes endale, seda sõnus wäljendamata, et tolles majas oli ta ema armastanud. Koos olid nad tuletanud meele mälestusi ja Georges oli tajunud, et see wanamees oli jäänud ta ainukeseks sõbraks. Ta oli tunnud end õnnelikuna wanakese sinatamisest. Montnormand oli annud talle edasi ta wäikese raha, ennustades, et seal kaugel saatus on talle armulisem... Sest polnud möödunud kaht kuudki! Notar meenutas ta rõõmutut, ent rahulikku, ilusat, waikset energiast särawat nägu. Ta mõtles sellele salongis ja Georges'i sisse astudes, tegi ta lohutamatust awaldawa liigutuse.

Ta nägi jälitud, nõrgestatud olewust, haiget, keda walu oli puudutanud nagu relwaga. Möödunud neljakümne tunni jooksul oli Georges lasknud korraga ilmuda oma sisemisel ahastusel, mis oli ikka olnud warjatud Stéphane'i eest tahteime tõttu. See oli wäljunud. Selle haawa jäljed märkisid teda. Ta palawik, mis oli olnud sumbutatud päewi, lõi lõkkele. Ta silmis wõis näha selle tulekahju. Ta oli kõhnenenud oma toas. Ta habe oli ajamata. Muistne tarmukus, eilne walu, olid annud ruumi närwilisele wäsimusele, nagu mängijate juures, kes on pannud kõik mängu ja on kaotanud. Ta hingeõhk oli kuum. Tal oli janu.

Ta naeratas oma wanale sõbrale, julgemata talle läheneda. Lõpuks lausus ta:

— Ma ei lootnud et tulete.

— Kui sa ei lootnud seda, mispärast kirjutasid sa mulle? wastas Montnormand h[illegible] sega.

— Seepärast, et seda siiski lootsin!

Nad waatlesid teineteist, ikka mõne sa kaugusel teineteisest. Wäike notar wangutas kentsakat pead. Ta ümises südamewaluga

— Waat' kus on lugu!

Georges'i nägu näis weelgi kurwemana wastas:

— See on saatus...

— Oh, saatus!... saatus!

Ent ta lisandas, sellesse uskumata, G[illegible] ges'i lohutamiseks:

— Kes teab, wõib-olla pöördub see h[illegible]

— Ei, wastas Dewalter. Ta sõitis [illegible] eile minema. On lõpp.

Ta istus esimesse tugitooli mingi masi[illegible] liigutusega, ja ta silmad näisid waid minem[illegible] nägewat. Tal oli inimese wälimus, kes o[illegible] nud piinapingil. Montnormand lähenes ta[illegible] suudles teda. Silmad täis pisaraid, ta ei [illegible] nud Georges'i enam hästi.

— Te olete tubli inimene, lausus õ[illegible] aeglasel häälel.

— Nägin sind hoopis wäiksena... h[illegible] wäiksena... ümises notar.

Ta ei osanud enam muud öelda, segipai[illegible] selle laostatud elu nägemisest, sellest südam[illegible] rawast mehe-walust. Ta wana idealisti [illegible] ta muistne süda oli ärganud... Ta kordas [illegible] lauset: „Nägin sind hoopis wäiksena..." [illegible] liigutas oma kõhetut, pisut naeruwäärset [illegible] mis alati oli takistanud teda armastatud [illegible] mast ja, walgustamata salongis ta näis [illegible] wat warju libisewat, kaksküimmend aasta[illegible] gasi surnud naise kurba, wanamoelist, k[illegible] warju... Ta ütles endale, et ta poeg o[illegible] nuke elaw asi, mis oli jäänud tast maa[illegible] ja et ta palus teda päästa.

Linahinnale riiklik kindlustus

Madala hinna tõttu juuremaks eelolevat linakaubanduse hooajal 1,5 miljonit krooni

Lueks kindlustatud või hinnaks 2 krooni kilo

Põllumajanduse probleemide sarjas omab praegusel silmapilgul akuutse iseloomu hinnakindlustamise küsimus põllumajandusaadustele. Hindade langus välisturgudel ähvardab nõrgestada meie tootmistegevust, mille wastu leitakse olewat ainsaks abinõuks hinna kindlustamine. Lisaks teistele põllumajandusaadustele on kindel kawatsus kindlustada ka linahindu. Linahinnad on wõrreldes möödunud aastaga langenud 30% ümber. Praegune linahind on juba alla krooni kg-lt ristna sordi aluusel, mis enam ei tasuwat tootmiskulusid. Eksportõrid kahjude kartusel on kokkuostul muutnud tagasihoidlikeks. Kui hinnalangus süüveneb, siis wõib lina põllumeestele jääda kätte, mis muudaks raskeks eriti nende põllupidajate seisukorra, kes suuremal määral kaswatawad lina. Kuid see oleks wõrdlemisi tunduwaks miinuseks ka wäljaweole, sest lina wäljaweo wäärtus ulatus seni 7—8 miljonile kroonile.

Milline moodus walitakse linahindade kindlustamiseks, see küsimus on põllutööministeeriumis praegu kaalumisel. On nähtud ette selline wõimalus, et hinna kõrgseisu juures tehakse mahaarwamisi juuremaksuks hinna madalseisu puhuks. Kuna aga sedapuhku linahinnad püüdwad madalal tasemel, siis osutub paratamatuks riigikassa toetus. Riigikassa juuremaksu arwutatakse eelseiswa linakaubanduse hooaja kohta 1,5 miljonile kroonile. Kui hinnakindlustamine linale oleks pandud maksma läinud aastal, kus hinnatase püüs kõrgel, siis ei oleks wast sel aastal tulnud riigikassal linale üldse juure maksa. Wajaline fond oleks moodustunud juuremaksudeks hinnast mahaarwamiseks.

Linahindade langus on käinud koos puuwillahindade päris katastroofilise langusega. Puuwillahinnad on praegu tugewasti alla eelmise kõrgkonjunktuuri taset. Juuremaksuga loodetakse hoida ära põllupidajate kahjud ja lina külwipinna wähendamine, mis on paratamatuks kaasnähtuseks madalale hinnatasemele.

Linakaubanduse monopoliseerimise kawad on päewakorrast lõplikult ära langenud. Kas senises wäljaweokorralduses seoses linahindade kindlustamisega wõetakse ette mõningaid muudatusi, see ei ole weel selgunud.

Teiseks oluliseks küsimuseks põllumajanduse alal on talwise wõihinna kindlustamine. Praegu püüb weel suweks kindlustatud wõihind, mis teatawasti oli 1.45 krooni kg kohta. Sellel on puudunud wiimaste kuude kohta ka praktiline tähendus, sest wälisturu hinnad püüsid märksa kõrgemal tasemel. Wiimane noteering oli teatawasti 2 krooni kg-lt. Nüüd on wälisturgudel wõihinnad hakanud järsku suurte hüpetega langema. Eesti wõi hind Manchesteris nõrgenes möödunud nädalal 142—144 sh-lt 128—130 sh-le, seega 14 sh. wõrra. Walitseb siiski arwamine, et säärased suured allapoole kõikumised wõihinnas osutuwad ajutiseks nähtuseks, mis on järgnenud wõihinna wõrdlemisi kiirele tõusule. Kõrge hinna tõttu lüks tarwitamine tagasi, see asjaolu sundis importööre suruma hinda alla. Pakkumise küllastumine wõihinna languses ei saa tulla kõne alla, sest tagawarad on tänawu märksa wäiksemad kui möödunud aastal. Loodetakse, et wõihind edaspidi näitab jälle kõwenemise tendentsi ega lange alla möödunud aasta tasemest.

Kuid waatamata neile lootustele osutub põllumajanduse tootmise stabiilsuse säilitamiseks siiski wajaliseks wõihinna kindlustamine eelseiswaks talweks kõrgemale tasemele kui läinud aastal, sest toomiskulud on samuti tõusnud.

Põllutööministeeriumi arwestusel talwine kindlustatud wõihind peaks tänawu olema mitte alla 2 krooni kg-lt, eelmise aasta 1.80 krooni wastu. Wastawalt olewat tõusnud tööpalgad kui ka söödakulud. Wõihinna uue taseme määramine sünnib wabariigi walitsuse lähemal koosolekul. Uus hind pannakse maksma juba käesoleva nädala kohta.

Mõnuga söö'b ta ku
hoolimata oma 68-st aastast, sest eluaeg
lihtsat ja karedat toitu. Kuid meie —
Süües kõva toidu asemel pehmeks ke
vürtsitatud toite, nõrgendame oma hamb
säilitada oma hambad terved, peame ho
Selleks ei tohi meie valida mitte mõnd
vaid peame tarvitama sinult Nivead. N
bad põhjalikult ja hävitab suuhapped.
bad hiilgavalt valgeks ja annab ne
Werner Mehks, Tallinn.
NIVEA

Iseseisew Narwa maakond

Narwa maakonna asutamine uuesti päevakorrale

Narwas on tõstetud üles jälle Narwa maakonna asutamise küsimus. Niisiis on asja wastu hakanud tundma huwi ka omawalitsuse ringkonnad. Selles asjas tahetakse astuda läbirääkimistesse ka wastawate wõimudega, et jõuda selgusele, kas on wõimalusi selle algatuse realiseerimiseks.

Uue maakonna asutamise pooldajad wäidawad, et kogu Ida-Eestil ei ole praegu nagu-nii midagi ühist Narwaga, kus asub maakonnawalitsus. Ida-Eesti tsentruniks olewat kujunenud juba Narwa, kus asuwad juba kõik teised iseseiswad riigiasutused. Nii oleks Eesti omawalitsuslikult

Narwa maakonna a
malt juba kahel korral
mitmesugustel põhjustel
Esimest korda kerkis s
millal taheti Narwa lin
wost. Linn muudeti ki
Eestimaa kubermangu
maakonna asutamisest
Uuesti kerkis küsimus ü
wil, kuid ka siis waibu
Narwa maakonna asuta

Hukati 13 ametnikku ja 2

Wenemaal wangistatakse hulgaliselt wai

Moskwa, 22. 11. (ETA) (DNB) Astrahanist teatatakse, et seal on kontrrewolutsioonilise kahjuritegewuse pärast hukatud kaks Wolga laewanduswalitsuse kõrgemat ametnikku. Leningradi rajoonis on sabotaažhi pärast surma mõistetud ühe loomakaswatuse farmi kuus ametnikku. Samaras on kuritarwituste ja nõukogudewastase tegewuse pärast maha lastud ühe petrooleumimiiigikoha kaks teenijat. Nishni-Nowgorodi rajoonis on surma mõistetud ühe wiljakontori kolm ametnikku. Sverdlowski rajoonis on hukatud kaks töölist, kes olid tahtnud joni woliniku.

Moskwa, 22. 11. tija" teatab, et wiimase wangistatud palju greek riigiäraandmise, salak gewuse, terroriaktide o Leht toob ainult wang hed. Ukrainas on wang wainulikku, keda süüdis wa Ukraina riigi kasuks

Jaapanlased tungiwad kiiresti edasi

Wägesid warustatakse lennukeilt. — Hiinlasi kutsutakse loobuma wastupanust

Wene kiirlennukid hiinlaste teenistuses

Schanghai, 23. 11. (ETA) (DNB) Jaapani wägesid, mis opereeriwad Tai järwe piirkonnas, warustati esimest korda sõjaoperatsioonide algusest saadik lennukeilt toiduainetega ja laskemoonaga. Sellest järeldatakse, et jaapanlaste edasimarsimine toimub wäga kiiresti. Järwe kogu idapoolne kallas on nüüd jaapanlaste käes. Tai frondi lõunapoolses osas on praegu käimas ägedad wõitlused.

Nanking, 22. 11. (ETA) (Reuter) Tänastes õhuwõitlustes Nankingi kohal on esimest korda nähtud Nõukogude Wene lennukeid. Usaldusväärsed waatlejad jutustawad, et Hiina lennuk, mis tulistas alla ühe Jaapani pommilennuki, oli äärmiselt kiire masin, milliseid seni Hiina lennuwäes ei ei ole tarwitatud. Kuuldub, et Hiina walitsus on ostnud suure hulga lennukeid Wenemaalt. Ka on Moskwast saadetud instruktoreid Hiina lendureid wälja õpetama. Wene lenduinstruktorid asuwad Urumtschis, Sinkiangi prowintsis.

Schanghai, 22. 11. (ETA) (DNB) Hiina allikast teatatakse, et jaapanlased on täna ägedasti pommitanud tugewasti kindlustatud Kiangyini Yangtse jõel. Hiina ringkonnis kardetakse Langschani tulistamist Yangtse põhjakaldal Fuschani wastas. Seal maabunud Jaapani wägedel on kawatsus rünnata Tsingkiangi kindlust Kiangyini wastas.

Schanghai, 22. 11. (ETA) (DNB) Jaapani allikast teatatakse, et üks Jaapani lennuk on Nankingi kohal alla wisanud Jaapani wägede ülemjuhataja kindral Matsui kirja, mis on adresseeritud marssal Tschiang Kai-schekile. Selles kirjas pöördutakse hiinlaste poole üleskutsega, et nad loobuksid wastupanust. Lähemaid teateid kirja sisu kohta ei ole awaldatud, kuna see olewat salajase ja isiklik iseloomuga. Seni ei ole teada, kas kiri on jõudnud marssal Tschiang Kai-scheki kätte.

Schanghai, 23. 11. (ETA) (Havas) Ajaleht „Takungpao" teatab, et Hiina wäed, kes lahkusid eile Wusihist, suundudes läänepoole, on organiseerimas uut kaitseliini. Hiina wäed on kindlustamas Kiangsu prowintsi pealinna Tschinkiangi. Tschekiangis Jaapani wäed on edasi tungimas Hangtschou poole.

Jaapani wägede tohutu kolonn rännakul.

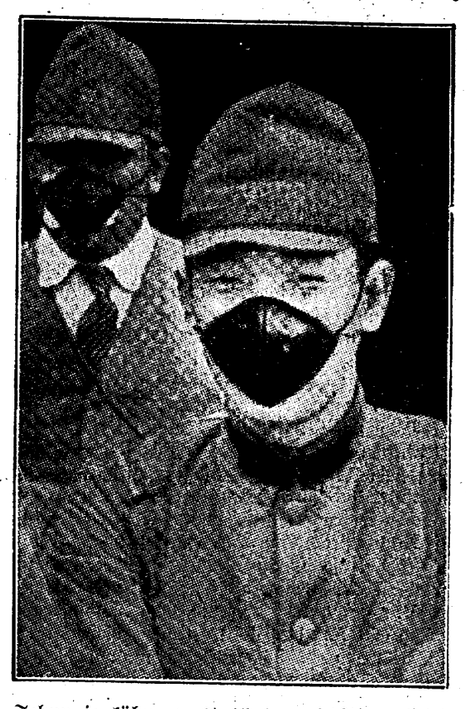
Tolmu ja kuima wastu kannawad Jaapani jõudurid erilisi suu ja nina kaitsemaske.

Jaapanis kaswab Briti-wastasus

Tokio, 22. 11. (ETA) (Reuter) Siin peeti suur britiwastane miiting, kus wõeti ühel häälel wastu resolutsioon, milles nõutakse sõpruse lõpetamist Suur-Britanniaga ja brittimeelsete ühingute sulgemist Jaapanis. Edasi nõutakse majanduslike suhete katkestamist Suur-Britanniaga. Suur-Britanniale ega ühelegi teisele wälisriigile ei tohi lubada end segada Hiina-Jaapani konflikti.

Koosolekut juhatas Seiyukai erakonna esimees Teidshiro Janamoto. Tema abiks oli marurahwuslaste organisatsiooni „Musta Lohe" juht Tojama. Pärast miitingut osawõtjad, umbes 4.000 isikut, liikusid lippe kandes keiserliku palee ette, kus nad panid toime auawaldus keisrile. Siis saadeti wäike delegatsioon Briti suursaatkonda. Delegaadid esitasid suursaatkonnale märgukirja, milles nõutakse, et Briti walitsus muudaks oma senist käitumist Hiina-Jaapani konflikti suhtes.

Schanghai, 22. 11. (ETA) (Reuter) Riisi mahalaadimine Briti aurikult „Kayingilt" pandi jaapanlaste poolt ätki seisma põhjendusega, et riis olewat määratud Hiina sõjawäe jaoks. Tõeliselt on riis määratud sõjapõgenike jaoks.

Jaapani kindral kutsub sõjale N. Wenega

Moskwa, 23. 11. (ETA) Tass teatab Wladiwostokist, et Jaapani kindral Arati, kes hiljuti oli nimetatud Konoye walitsuse nõunikuks, on annud „Asjociated Press'i" Tokio kirjasaatjale jutuajamise, mis sisaldab ägedaid kallaletungc ja üleskutse sõjaks Nõukogude Wene wastu. Seoses sellega Nõukogude suursaadik Tokios Slawutski esitas Jaapani wälisministrile Hirotale kirjaliku protesti niisugune lubamatu nõukogudewastase esinemise wastu isiku poolt, kes asub wastutawal ametlikul kohal.

Halifaxi sõidu tagajärgede ümber

London, 22. 11. (ETA) (Havas) Lord Halifaxil oli täna pikem läbirääkimine peaminister Chamberlainiga ja wälisminister Ebeniga, kellebele ta andis aru oma läbirääkimisest Saksamaal. Siinseist hästiinformeeritud ringkonnist teletakse, et lord Halifaxi läbirääkimisil Saksamaal on puudutatud peamiselt Kesk-Euroopa küsimusi ja wäljaspool Saksamaad asuwate Saksa wähemusrahwuste küsimust. Samuti on arutatud asumaade küsimust. Läbirääkimisil Saksamaal olewat awaldatud soowi tunda paremini Inglise walitsuse seisukohta neis küsimustes. Kuid siinseis Inglise diplomaatilises ringkonnis säilitatakse nende küsimuste kohta täielikku waikust. üldiselt tuletatakse meele, et lord Halifaxi külastäik oli erawiisilise iseloomuga, ja et selle eesmärgiks oli ainult informeerida Briti walitsust Saksamaa seisukohtadest.

Wangistati flaami rahwuslasi

Ostende, 23. 11. (ETA) (Havas) Politsei wangistas Flaami rahwuslaste rahwasaadiku Leuridani ja prowintsi nõuniku van Steenlandti, sel sõlmapilgul kui nad, warustatud ritwade ja haamritega, olid häwitamas linna tänawail prantsuskeelseid plakateid ja silte.

Kaks Saksa salakuulajat 25 a. vangi

Mõlemad tunnistasid ennast süüdi

Moskwa, 23. 11. (ETA) (Tass) Leningradi sõjawäeringkonna sõjatribunaal arutas prokuratuuri ja kaitse esindajate osawõtul Paul Silberhorni ja Erwin Kleini wastu tõstetud süüdistust salakuulamises. Sõjatribunaal tegi kindlaks, et Silberhorn on 1930. a. tulnud Nõukogude Wenesse ühe wälisriigi sõjawäelise luure agendina, kuid wormiliselt wälismaa eriteadlasena. Peatudes Leningradis kuni 1936. a. novembrikuuni, Silberhorn teostas ühe wälismaa konsulaadi ametlike kaastööliste juhatusel salakuulamist. Ta kogus salajasi andmeid riigikaitsetööstuse Leningradi tehaste ja wäeosade kohta, mis asuwad Leningradi ümbruskonnas. 1936. a. lõpul Silberhorn oli Nõukogude Wenemaalt wälja saadetud, kuusjuures tal keelati tagasi tulla Nõukogude piiridesse.

Eestlane Minna Kaarli
SSSR-i kõrgemasse n
misrin

Silberhorn tuli uuesti
melise isikuga sama wäl
osakonna ülesandel Nõuk
oli tehtud otsuseks ülesa
watusi Leningradi sadam
kaitsemutshoonetes. Sõ
Silberhorn ja Klein oli
Helweetsia passidega.
ja kirjutatud Max Schil
Josef Leßiu nimele.
berhorn ja Klein saabusi
kuus „turistidena" Wen
paljastati ja areteeriti
poolt. Eeluurimisel kui
horn ja Klein tunnistasi
naal mõistis mõlemad

Loodet

kesknädalal, 24. nowem
lõuna- ja edela-tuuli,
mikul paiguti udu. Sise
wal sula. Suuremaid s

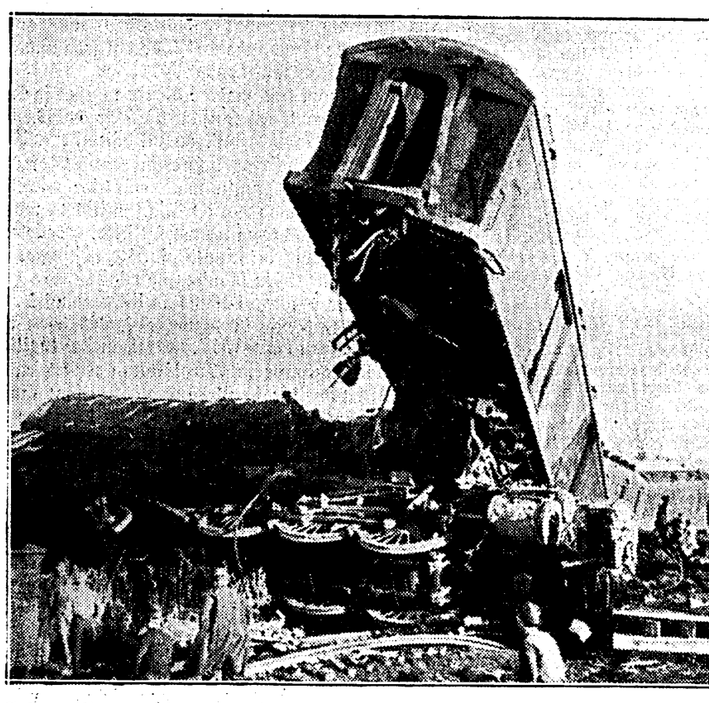
Lehm tekitas raudteeõnnetuse. Rong Chicagost New Orleani tormas 80-ku
ja mõisale ning jookis voobastest wälja. Wedurrihtja sai parma, wedurrij

Uus määrus tööterwishoiu alal

Tööinspektsiooni seaduse põhjal sotsiaalminister kirjutas alla tööstuslikkude käitiste töönõuetuste wältimise ja tööterwishoiu määrusele, mille kehtimahakkamise alguseks on nähtud ette 1. juuni 1938. a.

Kuue kuune ootamisaeg on nähtud ette selleks, et tööstuslikkude käitiste pidajatel oleks wõimalik määrusega põhjalikult tutwuda ja käitisi määruse nõuetele kohaldada.

See määrus sisaldab eeskirju käitise õue, wesiwarustuse, töörunnide, kõrwalrunnide, wentilatsiooni, temperatuuri, walgustuse, ruumide korrashoiu, ohtlikkude ja terwistkahjustawate tööprotsesside, transmissioonide ja jõumasinate kohta, kuiwõrd see wajalik tööliste elu ja terwise kaitseks.

Uus määrus on antud peale küsimuste põhjalikult kaalumist ja ajutiste (Majandusministeeriumi, Tallinna tehnikainstituudi, Kaubandus-tööstuskoja, Töölisko ja, Inseneride Koja, Arstide Koja jne.) arwamuste ärakuulamist.

Narwa-Jõesuu saab uue kõlakoja

Narwa linna ehitusosakond walmistab praegu projekti uue kõlakoja ehitamiseks N.-Jõesuu randa. Kõlakoda ehitatakse asjatundjate näpunäidetel, et saada paremat akustikat. Uue kõlakoja asukohaks on walitud rannahoone ja „Capricio" kohwik wahetuse rannaosa, mida peetakse selleks kõige sobiwamaks. Ehitustöödega tahetakse teha algust juba talwel, et kewadeks oleks kõlakoda aegsasti walmis.

Protokolle Nõmmel

Alawäärtusliku wõi turustamise pärast koostas Nõmme politsei protokolli Kernu wallas elutsewale August Millerile ja Saue walla elanikule Marie Hansonile.

Ettewaatamata sõidu pärast wõetakse wastutusele sõiduauto nr. L—29 juht, Lehtse wallas elutsew Lembit Baumann, kes oma sõidukiga Nõmme Wabaduspuiestee nr. 22 asetseva maja juures sõitis murule, rikkudes seal istutatud ilupuid.

Diplomaatlik kroonika

Itaalia sõjawäeline esindaja Eestis

kol.-ltn. Roero di Cortanze, kelle alatine asukoht on Warssawis, wiibib praegu Tallinnas. Ta tegi siin wisiite sõja- ja wälisministeeriumile.

Põllumees maksis 1936/37. a. rukkile juure

Põllutööksja põllumajandusliku raamatupidamistalituse andmetel on möödunud aastal rukki tootmiskulud olnud 1,20 sendi wõrra kilolt kõrgemad kui põllupidaja sai rukkist müügi korral. Seega tuli põllupidajal rukki kaswatamisel möödunud majandusaastal teha juuremakse. Kuid nisu tootmine osutus seewastu hästitasuwaks. Tootmiskulud olid 2—6 sendi wõrra wäiksemad nisu eest saadawast hinnast.

N.-Jõesuu end. wineeriwabrik lammutamisele

N.-Jõesuu praeguse juures asetsew wineeriwabrik, mis seisab juba aastaid tühi ja on muutunud waremeteks, lammutatakse praeguse omaniku Segori poolt. Hoone on ehitatud telliskiwidest ja omanik loobab teha nende kiwide müügiga ilusat raha.

Wineeriwabriku lammutamisega kaob N.-Jõesuust wiimne tööstushoone. Omawalitsus tahab astuda samme, et kuurordi piirkonnas jõest õrwalbataks ka wanad praamid, mis seisawad seal aastaid kasutamata ja pakuwad inetut pilti lacwaga kuurorti sõidul.

Gandhi seisukord paranenud

Bombay, 23. 11. (ETA) Gandhi terwislik seisukord on paranenud. Wereröhk, mis oli kardetawalt kõrge, on nüüd alanenud.

Öige mõte

Ihunuhtluse sisseseadmise vajadusest

Meie lehe laupäewases numbris oli toodud pealtnägijate jutustuse järele loole sellest, kuidas kohalike saksa koolide naisõpilased astelbasid õhtuti tänawail Saksa riitlesja „Leipzigi" madrustega käewangus. Selliste — et saa öelda, et koolilastele pedagoogiliselt just wäga sobiwate ja harilike — stseenide tunnistajaiks on waheyeal olnud kümnetuhandeb pealtnäjed ning nõmmelaseb ja minul isiklikult on olnud wõimalus konstateeriba, et mitmeb ja mitmeb kohanikub on wangutanud pead ning awaldanub hämmastust, kuidas koolivalitsus küll lubas sihukest familjaarset „wennastust" koolineitsiide ja meremeeste wahel.

Nüüd lööb asjale wälguna hulka ka kohalik saksa leht. Kuid hoopis wotamatus suunas. Ta on täis püha wiha, et inimesed on üldse julgenud oma pilku tõsta eelmainitud sõbrustamisele ja nõuab selle nähtuse puudutajaile kohe esimese walunga ja wana hea kombe kohaselt — ihunuhtlust:

„19. sky. „Päewalehes" leidub lühike artikkel, milles antakse edasi muljeid „Leipzigi", ühlasteigust meie linnas. Selles artiklis teatatakse alatul wiisil üheft selleks otstarbeks wäljamõeldud stseenist sinisete saksa koolitüdrukute ja saksa madruste wahel.

Oleks wäga soowitaw, et meie ajakirjanduse seadust täienbataks pekstukaristuse sissesseadmisega. Sest määrija-sellile, kes on walmistanud ülalmainitud artikli, on kohaseks karistuseks: kepp."

Isiklikult ma ei usu, et „Revalsche Zeitungi" julgus ihunuhtluse taas sisseseadmise nõudmiseks oleks tingitud „Leipzigi" suurtükidest. Sest mitmedki eestlaseb, kellel ka oli wõimalust kokku puutuda saksa meremeestega, wõiwad tõendada, et wiimaseb tihti suhtusid meie sakslaste ajast-arust jäänud juttudele ja nuriseemistele wõrblemisi muigawalt. Nii jääb ainsana paikapidawaks ikkagi oletus äkki ja põhjuseta pähe lõõnud meenutusest „wanadest headest aegadest", millal ju teatud ringkonnil oli wõimalus kõiki oma piinlikke seisukordi „lahendada" teiste turjal tantsiwa kepi abil.

Selliseb weidrad hingeelulised häired on eriti wõimalikud wäljafurewate kihtide esindajate keskel.

Ühel wäikesel tingimusel wõiks wist siiski minu arwates nõustuda sakslaste soowiga ihunuhtluse järele: et seda antaks sellistele lapsikutele tüüpidele, kes ei oska oma wennastuse wasikawaimustuses pidada kinni sõnduse piiridest ning saawad teetõttu ohtlikeks mitte ainult oma rahwusest noorsoo moraalile; ning teiseks wõiks anda wõimaluse kepi hüwedega tegelikult tutwunemiseks ka neile, kes seda nõuawad teistele, aga ise seni pole weel saanud. Põhjust selleks oleks küllalt, nimetame kas wõi oma kodunaa halwustamist „rõõwimiskingude" abil wälismaistele õrwadele.

Et aga too meil warem kirjeldatud stseen polnud mingisugune sääse muutmine sünteetiliseks elewandiks, selle tunnistajaiks wõiwad kepimeestele end mõlliba tuhanded ja tuhanded kodanikud — igast rahwusest, usust ja rassist. Kuulbawasti on selliste nähtuste üle koolivalitsuse poolt juba alustatud juurdlustki ja ma arwan, et on öieti sakste eneste õnn, et meil seni ihunuhtlust maksmas pole. Muidu ehk „lewikts" see karistusena nii mõnelegi tosinale „õõrgestisündinud" kehaosale . . .

„Schmierfinke".

Mitmesugune maailm

AMEERIKLASTE SOOVE AASTALE 2000

Pennsylvania ülikooli professor French on Ameerika ülikoolides korraldanud lalalise ankeedi ainel, mida inimesed loodavad teaduse ja tehnika edust aastal 2000? Ankeedile on vastanud kümneid tuhandeid isikuid. Peamisteks soovideks olid: inimesed tahavad tervisholuolude parandamist ja arstiteaduse täiendamist, et inimene võiks elada saja-aastaseks. Teinegi soov käib arstiteaduse kohta, et inimesed kiiremini vabaneksid reu[illegible]est. Ka kolmandas järjekorras soovivad inimesed vabaneda füüsilisist kannatusist, uneledes aegadest, kus „maailmas poleks enam valusid". Järgmine soov on juba puhtameerikalik: Tahetakse 24 tunniga ohutult matkata ümber maailma. Siis, et aastal 2000 poleks enam vaja kaablit ega juhtmeid elektrivoolu saatmiseks, vaid et seda levitataks raadiolainete taoliselt. Raadiotöösturselt loodetakse, et ta 2000. aastal oskab valmistada nii väikesi vastuvõtjaid ja saatjaid, et neid saaks kanda kaasas nagu taskukella. Fantastilisimaks sooviavalduseks oli, et stratosfääritehnika oleks aastal 2000 juba nii täielik, et kuu mägedele võiks ehitada lennuvälju planeetidevaheliseks ühendusepidamiseks. Kuu kraateritesse ehitataks maailmaruumi reisijaamad, kust rakettlaevad läheksid hea reisijuhi saatel, nagu praegu Cooki autobused, „teistele planeetidele küllà". Kaheksandaks ameeriklaste sooviks on, et praeguse valgustuse asemele ehitataks päikesetaoline kunstlik valgustus.

Edasi — naised nõuavad aastalt 2000, et kosmeetikavahendid aitaksid siis naistel noorust säilitada raugaeani. Paljud tahavad tulevikus tavalise toitlustamise asemel endid toita keemiliste preparaatidega. Siis oleks hõlpus elada, suure toidumoona asemel võiks inimene end pikemale matkale minnes „varustada ainult portfellitäie tablettidega". Sooviti veel, et aastal 2000 oleks kinos mitte ainult värvi- ja hell-, vaid ka kolmemõõdulised filmid. Paljud soovivad, et inimsugu võiks soovi järele luua ilusat ilma ja tekitada vihma. Aastal 2000 tahaks siis inimene ilmastikku nii-öötelda saada tellimise peale.

KOKKADE KUNINGAS SURNUD

Victor Burtin, „kokkade kuningas ja kuningate kokk", suri Pariisis 61 a. vanuses. Kooliõppused lõpetanud, hakkas Burtin kohe ilmutama oma õigeid andeid. Juba üsna noorelt kutsuti ta Berliini Bristoli hotelli. Saksa kroonprints sai tema peamiseks avastajaks ja kutsus Burtini alati paleesse, kui võttis isiklikult võõraid vastu. Ka Wilhelm II oskas hinnata Burtini kunsti ja tarvitas teda suurtel vastuvõttudel. Sõja puhkemisel läks Burtin Prantsusmaale tagasi ja võeti sõjaväkke. Varsti pärast sõda, kui autoliiklus muutus aina vilkamaks, nägi Burtin ette, et suurte maanteede ääres ootas restorane suur tulevik. Dijonist, kus ta oli juhatanud restoran „La Cloche'l", asus ta Saulieu'sse, mis asetseb Pariis—Marseille'i maantee ääres. Ta oli kaks aastat haige, kuid vaevalt paranenud, asutas ta juba uue hotelli Mâconis, mis oma suurepärase köögiga sai peagi üle Prantsusmaa kuulsaks. Hotelli kuldraamatusse on teiste kuulsate külaliste seas oma nime kirjutanud Walesi prints, Yorgi hertsog, praegune Inglise kuningas George VI ja kuningas Alfonso XIII.

NAISTE HÕBEREBASTE ORJUS

Londoni ajaleht „Daily Mail" kirjutab, et naised olevat saanud hõberebaste snobideks, s. t. iga naine pidavat vältimatuks tingimuseks, et tal oleks hõberebane. Olevat huvitav tähele panna, kuidas hõberebaste kandjad kritiseerivat üksteist pilkudega. See olevat halastamatu kriitika. Naised, kel on kolm rebast, tundvat end alandatud naiste ees, kel on viis või kuus hõberebast. Neil, kel on juba tänavune hõberebaste „lend", vaatavat kõigile endiste aastate rebaste omanikele ülalt alla. Inglise leht hoiatab naisi, et hõberebaseid kandes nad ei unustaks head maitset. Väikest, ümarikku kasvu naisele ei olevat mingi õlapaksendaja ilustuseks. See tegevat ta veel lühemaks ja kehakamaks. Naine, kes on rõivastunud pikka hõberebasekasukasse, näivat suurustav ja vulgaarne. Meestele tavaliselt ei meeldivat naised pikkades rebasenahkseis kasukais, välja arvatud ainult need, kes selliseid kasukaid oma daamidele ostvat. Hõberebase ülesandeks olevat moe seisukohast naise isiksust tõsta, mitte seda rikkuda. Ostes hea hõberebase, tulevat pöörda tähelepanu, et rebase must nahk kaelal ja sabal oleks sinimust. Musta saba ots peaks olema valge ja nahk ise hästi hõbetatud.

Pilt, mis ei olegi pilt

Pärat saabumist krahv de Rahata majja kuningas Michael juhatatakse raamatukogutuppa.

Wõitlus Püha Maa pärast

VI.

240 miljonit islamiusulist

Araablaste rahwuslikus liikumises seisab islam wõi muhamediusk ühendawa wõi liitwa tegurina esikohal. See usk ise elab wiimasel ajal üle uut tõusuajajärku, tänu wahhabiitlikule usupuhastusaktsioonile, mille on wõtnud omaks ka Araabia walitseja Ibn Saud. Kui suure tähtsusega tegur islam on maailmas, selgub islami lewimise statistikat waadeldes. Islaminuliste üldarw tõuseb wiimaste andmete kohaselt nimelt 240 miljonile inimesele, kellest Aasiale langeb 175 miljonit, Aafrikale 53 miljonit ja Euroopale 12 miljonit. Katoliku ja Hiina rahwusliku usu järele seisab islam kolmandal kohal maailmas.

Teadagi ei ole kõik islaminusulised araablaseb, araablaseb kujutawad endist selles suures islaminusuliste peres üsna wäikest wähemust, kuid see wähemus, mida wõiks waheft täpsete andmete puudumisel kõigi tema erisuguharude kohta kokku hinnata 25 miljonile, on õige aktiiwne ja tegutsemishimuline. Araablaseb islaminusu loojatena ja kandjatena on waremgi ajaloos tekitanud suuri liikumisi, mis on kajastunud kaugele, nagu oli seda islami esimene wõidukäik üle maailma 7. sajandil. Nüüd on araablaseb üritamas seesuguse katse kordamist, kusjuures araablaste rahwusliku liikumise keskpaik on Ibn Saudi kuningriigis, lähemaks eesmärgiks aga Palestiina, kuna Jeruusalemas resideerib islami kõrgeim usuline wõim — moslemi konwerents — ja suurmufti, kes mõlemad praegu on saanud kannatada.

Mil määral araablastel õnnestub teisi islaminusulisi kaasa tõmmata oma rahwusliku liikumise toetamiseks ja esile kutsuda wõitlusmeeleolu kõigis islaminusulistes maades, sellest oleneb palju ka araablaste rahwusliku wõitluse edu. Briti impeeriumi piirides elab näiteks üksinda 90 miljonit islaminusulist. Tugew käärimine on igatahes tekkinud juba prantsuse Marokos ja Tuneesias araablaste keskel, nii et Prantsuse walitsus oli sunnitud hiljuti määrama endist peaministrit Albert Sarraut'd Põhja-Aafrika maade ülemkomissariks, wärskendades ka sõjaväeliste juhtide koosseisu seal, ja wõtma tarwitusele surweabinõusid araablaste juhtide kihutustöö pidurdamiseks, wangistades aktiiwsemaid ja saates neid wälja.

Araablaste aktiiwsus oma riigi loomiseks tõusis Itaalia-Abessiinia sõja puhul, kui selgus Inglismaa ja Prantsusmaa wõimetus resoluutseks wäljaastumiseks. Rahutused Egiptuses, Süürias ja Irakis sundisid Inglismaad ja Prantsusmaad tunnustama nende riikide iseseiswust möödunud aastal, ja neid samme peawad araablaseb wäga lootustandwaks julgustuseks oma suure ideaali — kõigi araabia rahwaste lõpliku iseseiswuse ja liitumise teostamisele.

Kaliifid

Islami loojaiks ja lewitajaiks olid araablaseb. Muhamedi surma järele jäid islami kõrgemateks juhtideks kaliifid, kelle ülesandeks oli kaitsta usku ja walitseda maailma. Esimesteks kaliifideks olid Muhamedi lähemad sugulaseb.

Mida enam islam lewib, seda enam hakkawad temas tulema ilmsiks lõhed, niihästi usu tõlgendamisel kui ilmaliku wõimu pärast. Üksikute kaliifitiitli aspirantide wahel tekiwad õige tõsised tüütid, mis wõtawad isegi sõdade iseloomu. Ka tuleb ette mõrwasid. Kaliifide walitsemise ajalugu jagatakse nelja perioodi: 1. ajajärk 632—661, kus walitsesid Muhamedi legitiimsed järeltulijad Mediinas; 2. ajajärk 661—749, kus kalifaat läheb Moawija sugukonna kätte Damaskusse, Süüriasse; 3. ajajärk 749—1258, kus kalifaat kandub Abassiidide suguwõsa kätte Bagdadi, Pärsiasse, ja 4. ajajärk 1258—1924, kus kalifaadi haarawad endale Egiptuse araablaseb, et selle järele juba 1517. aastal seda anda üle türklastele Konstantinoopolisse.

Kõige enam käis maha kaliifide tähtsus ja kuulsus sel ajajärgul, kui kalifaat asus Bagdadis. Kaliif Mustassi kaotas 946. aastal täiesti oma ilmaliku wõimu. Bujidide suguwõsa pealik Moizz ed-Daula sundis end kuulutama würstide würstiks, torkas kaliifi silmad peast wälja, heitis ta wangitorni ja kuulutas tema wenna kaliifiks. Sellele jäi ülesandeks tegutseda ainult usuliste asjadega. Nii teostus islami kiriku lahutamine riigist.

Egiptuse ajajärgul tõusis kaliifide ilmalik tähtsus weidi, kuid täie ühenduse kalifaadis leiab kirik ja ilmalik wõim waid 1517. aastal, millal türklaseb wallutasid Egiptuse ja Türgi sultan wõttis endale ka kaliifi nimetuse ja ülesandeb. Kalifaat kaotati Türgis alles 1924. aastal, kui Türgi diktaator Kemal Atatürk asus reformeerima oma riiki Euroopa mustri järele. Wiimne kaliif oli sultani troonipärija Abdul Medjid.

Kuid araablaste keskel ei ole sellest ajast waibunud kalifaadi uuestisisseseadmise katseb, mis on seotud wahhabiitide islami usupuhastusliku liikumisega.

Wahhabiidid

Wahhabiitide liikumise ellukutsujaks oli araabia kaupmees Mohamed ibn el Wahhab (1700—1795). See usklik kaupmees hakkas oma pikkadel reisidel mediteerima usukiisimuste üle, kuni ta ühel iluisal päewal otsustas astuda wälja kaliifide tegewiiside, kirikute hiilguse ja usuliste tseremooniate wälise

Egiptuse kuningas Faruk I, Ibn Saudi riwaal kaliifi kohale.

sära wastu, hakates selle asemel propageerima Muhamedi unustatud lihtsaid kombeid, moraali ja kasinust.

Loomulikult sattus see usupuhastaja kaupmees otsekohe wägewate ja walitsejate wiha alla ja oli sunnitud põgenema oma kodulinnast Ajanast teise linna — Darijasse — kus walitses Muhammed Ibn Saud. Sellele Ibn Saudile aga meeldisid Wahhabi usupuhastuslikud ideed ja ta hakkas neid kaitsma. Tekkis wahhabiitide sekt, mille saatus jääb seotuks Ibn Saudi dünastiaga, kuna Abd el Wahhab naib Ibn Saudi tiitre.

Wahhabiitliku õpetuse lewimine tekitab raskeid konflikte naabritega, Araabia idakalda wõimumeestega, Mekka šeriffiga, türgi walitsejatega Bagdadis (1798) ja Egiptuses (1811—22, 1837—40). Kuid isegi rasked liiiasaamised ei heidutanud wahhabiite. Peale Ibn Saudi leidwad nad toetust ka Ibn Raschidi dünastialt. Pikemat aega töötawad mõlemad dünastiad koos, kuni satuwad saatuslikult wihawaenu. Praegune Ibn Saud likwideerib kõigepealt Ibn Raschidi walitsuse Nedshdis, et selle järele wallutada juba Hedshase kuningriiki ja haarata wahhabiitide kätte Mekka ja Medina. Wahhabiitide wõitu Husseini üle hõlbustas see, et Hussein oli 1924. aastal, seejärel kui Türgi likwideeris kalifaadi, tahtnud kuulutada enda kaliifiks. Kaliifi osale ja wahhabiitide lõplikule triumfile on aga walmistanud end ette Ibn Saud.

Kalifaadi-küsimus tõuseb uuesti

Kuna üheltpoolt wahhabiitide usupuhastuslik liikumine on toonud uut elu ja tegewusiha araablaste keskele ja annud uusi impulsse kogu islaminusuliste määratule perele, loewad wahhabiidid ja nende kuningas Ibn Saud endale õigusi kalifaadi uuestijalulesseadmiseks ja selle toomiseks Araabiasse, nagu 7. sajandil peale Muhamedi surma. See küsimus ei ole aga araablaste endi wahel weel sugugi lõplikult otsustatud, kuna ta tähendab koos usulise juhtimise küsimustega ka poliitilise juhtimise andmist araablaste ühe walitseja kätte. Dünastilised küsimused, mitmesugused isiklikud wahekorrad ja poliitilised huwid mängiwad siin suurt osa. Kui üheltpoolt kuningas Ibn Saud on waidlematult suur autoriteet araabia rahwuslikus liikumises ja suurte teenetega mees, on tema riik ikkagi tublisti maha jäänud kulturilises arenemises, waene ka looduswarade poolest, nii et arenenumad riigid sugugi kahel käel ei tõtta wastu wõtma sealt tõuswat kaliifi.

Eeskätt on Egiptusel, kes araabia riikidest küll kõige enam on tsiwiliseeritud ja end ka poliitiliselt tunneb kõige tugewamana, oma kaalum sõna kaasa ütelda kalifaadi-küsimuses. Kuigi ka Egiptuses on löönud läbi waade kalifaadi jalulesseadmise tarwidusest, tahetakse Egiptuses meeleldi näha kalifaadi asupaigana Egiptust ja kaliifina noort kuningat Faruk I.

Araablaste juhtide wahel ja araablaste ajakirjanduses on käimas pikemat aega juba mõttewahetus selle üle, missugust araabia riiki oleks poliitiliselt otstarbekohasem walida kalifaadi asupaigaks ja missugust araabia riigimeest kaliifiks. Nii Faruki kui Ibn Saudi kasuks on tugewaid argumente.

Oktoobrikuus Damaskuses peetud araablaste konwerents, mille juures juba warem oleme peatunud, on kaalunud ka kalifaadi-küsimust. Seal olewat Kairo ajalehe „Rose el Youseffi" teatel egiptlaste poolt seatud ametlikult üles ka kuningas Faruki kandidatuur kaliifi kohale. Lõplikku otsust ei olewat konwerents aga teinud, kuna Ibn Saudi ja Egiptuse wahekorrad wajawad kõikuleppe sõlmimiseks weel silumist.

Saanud kuulda Faruki kandidatuuri küsimusest kaliifi kohale, olewat Inglise saadik Kairos rutanud Egiptuse walitsuselt kohe selle kohta selgitust nõutama. Egiptuse walitsuse poolt on wastatud, et kalifaadi-küsimust ei saa pidada weel küpseks ja seepärast ei saa Egiptuse walitsus anda ka mingeid kindlaid seletusi.

Teiseltpoolt teatakse aga õnelda, et Egiptuse walitsus teeb pikemat aega juba ettewalmistusi kalifaadi sissesseadmiseks ja tasandab selleks teed kõigi maade araablaste juures. Egiptuse walitsus peab Kairos ülal Al Azari ülikooli, mis walmistab ette islami ja araabia rahwuslikke juhte. Kõigi selle kooli kaswandike õppekulud kannab praegu kuningas Faruk ja propagandat tema kaliifiks saamise kasuks tegewat ülikooli rektor, scheihh el Maraghi.

Inglismaa ja Prantsusmaa huwides araablaste waoshoidmiseks wõiks seista, et Egiptus ja Ibn Saud ei saawutaks kõikulepet kalifaadi-küsimuses, wõi isegi wastolude ohtumine kahe riigi wahel.

Ibn Saudi riigi ja Egiptuse wahel on wiimastel aastatel olnud ka töepoolest tõsiseid lahkuminekuid niihästi poliitilisel kui ka usulisel pinnal, kuid mõlemad on esialgu likwideeritud. Need likwideeriti möödunud aasta lõpul kahe riigi wälisministrite kõikuleppega. Tüli peamiseks põhjuseks olid arusaamatused Mahmali piiha waiba pärast. Selle tüli lepitajaks oli Jeruusalema suurmufti.

Mahmali waibaga kaetakse Kaaba kiwi Mekkas palwerändajate hooajaks. Kuni 1926. aastani toodi see waip igakord Egiptuse sõjawäelise eskordi saatel Mekkasse, mis tähendas niihästi Egiptuse suurt andumust araablaste pühapaigale, kuid teisalt ka Egiptuse üleolewat seisukohta Ibn Saudi riigi suhtes. 1926. aastal tungisid Ibn Saudi wahhabiidid Egiptuse eskordile kallale, millest tekkis werine lahing.

Selle tulemuseks oli, et Egiptus ei saatnud järgnewatel aastatel enam Mahmali Mekkasse, lõpetas toetuste andmise araablaste kihutustööks Palestiinas ja kutsus ka oma saadiku ära Ibn Saudi juurest.

Hiljutiste kõikulepetega on aga sõbralikud suhted Egiptuse ja Saudi-Araabia wahel jälle jalule seatud. Egiptlaseb saadawad nagu waremgi Mahmali iga aasta Mekkasse. Dshidda sadamas antakse ta üle Ibn Saudi esindajaile ja selle sõjawäeline eskort on waiba kaitsjaks Araabia pinnal. Sellega on Egiptus tunnustanud Ibn Saudi islami piihade paikade kaitsjaks, kuid kas sellest jatkub weel, et Egiptus tunnistaks ka Ibn Saudi kaliifi au wääriliseks, on iseküsimus. Nagu nägime eelpool, on Egiptusel endal tõsiseid huwisid kalifaadi wastu.

Saawutatakse ka kalifaadi-küsimuses Egiptuse ja Saudi-Araabia wahel kõikulepe, näib olewat tõenäoline, et araablaste rahwuslik rõngas tõmbub koomale Briti mandaatriikide — Palestiina ja Transjordaania — ümber ja et Araabia suurriik wõi riikide konföderatsioon hakkab energilisemalt raiuma endale teed ja laienemist Wahemere ääre, kogu selle lõuna- ja idakaldal, leides selleks kahtlemata toetust laialdaselt islamiusu rahwaste perelt.

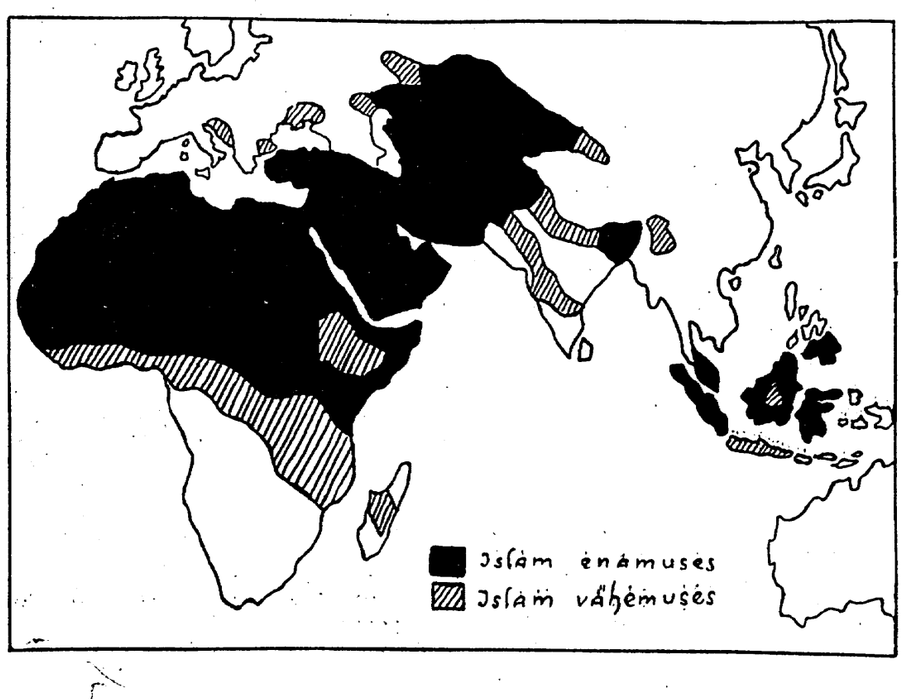

Purjus autoju

Pearu Drawa

Raske on leida naljakaid teemasid. peaaegu ei saa teha. Elus on kurbus teisega nii läbi põimitud, et teatud ol naija wälja noppida ja kurbust järele jät wõimata.

Ütleme praegunegi teema, mis algab maga. Surm pole kellegi nali, aga see s siin tahan kirjeldada, algas ometi surmag seda omawoliliselt wälja jätta.

Ühel palawal juulikuu päewal sõit autojuht mööda W. järwest. Wot', autojuht, tarwis on minna suplema. Ae palju ja sõitjaid peal ei ole.

Jättis ta maantele masina seisma, seljast ja läks wette. Läks ta esialgu wet dik, siis kunt keskkohani, siis weel na istus maha. Istus maha ja uppus ä istuki leitigi. Arst ütles, et inimene o dame krambi.

Toodi ta siis järwest wälja ja s Seekord sõitis ta juba härrana oma m werina oli ta oma sõidud katkestanud tulemiseni.

Kolmandal päewal peeti matused.

Kui suured need matused olid, ku hauale pandi ja missugused kõnesid peet tea. Teab ainult nõlpalju, et kõik P. l olid oma kolleegi saatma tulnud. Eks s omajagu pärgi ja kõnesid.

Peale matused oli surisöök, wõtsid käisid furnuaial. Aga surisöök oli muid nilise alkoholiga.

Kus siis weel mitte juua, kut oma tustel, mõtlesid autojuhid ja kukkusid w Kui wõtta, siis wõtta, lirtsida ei maks üks, kas wiska pits ja pea aru, wõi üldse.

Sõid eneje täis meie toredad autojuh ralikult, soowisid lesele lohutuseks kaa õnne, läksid koju ja heitsid magama.

Sei päewal polnud turuplatsi näha

Küüd saatus tahtis, et samat ajal kodanikut linnas pulmad. Ja mitte lihtsad pulmad laulatusega. Ja laulatusega k kirikus, umbes kümme kilomeetrit linna

Pulmarahwas sõitis kohale aut mõrsja peigmehega läid maha ja lubasi autoga.

Kuid siin see nalt peale algaski, sest näha ühtki autot.

„Ei tea, kas on wälja kuulutatud wõi?" küsis peigmees ühelt politseinik

Aga see ei teadnud, waid kehitas

„Aga mul on just praegu tarw sõita!" ütles peigmees.

„Sõitke woorimehega," wastas po

„Wõimata on woorimehega sõita," mees. „Isegi tead, misjugused on meie mehed, hullemad kui takukoonlased. E momendil wõib ennem jalgsi minna k kiriku ette sõita."

„Oodake," ütles politseinik, „ma läh tan, mis nende autojuhtidega on juhtum

2.

Politseinik läks waatama, mis au juhtunud.

Klopsis ta ühe nooblima schohwert küsis, kus on autojuht. Wastati, et auto

„Miks ta siis magab keskpäewa a politseinik.

„Autojuht on lakku täis," wastati, tatud rohkem.

„Noh," ütles politseinik, „siis pole ja läks järgmise autojuht poole.

Aga see oli samuti lakku täis. Ka wies, kuues samuti lakku täis. Sead sääraste asjanduste peale süda täis.

„Hinga mulle näkku!" ütles ta seits juhtle. „Ma waatan, mis wigur see

Aga see kohkus koledasti ära ja et Issand Suma!, kas siis woodis naise takse ka juba lõhnu kontrollima.

Lõpuks ta siiski ühe poolkaine autoju seegi kartis wälja sõita enne kella üheksat.

„Waat," ütles politseinik peigmehele, siiski autojuhi saab."

„Tohoo tont!" ütles peigmees. „Rahw kiriku juure kella kuueks!"

„Teha pole midagi," ütles politseinik ootab kolm tundi aega."

Mida tegi rahwas kiriku juures?

Siin peab ütlema, et ta ootas tunni, hakkas siis igawust tundma. Õigust ütel kas füüa tahtma.

„Miks nad, kuradid, juba ei sõida?" in lised. „Kunas me sedasi pulmadeo pean jällegi tööpäew?"

„Aga kurat neid teab, wõib-olla pulma olla pruut ütles üles?"

„Pruut küll üles ei ütelnud, aga wõi joskus ära?"

„Ah, Issand hoidku küll!" ütles kee „Sõõgihäda wõtab ära silmanägemise. A gu meelega jätsin lõunasöögi söömata — pulmasöögiks."

Kõige hullemini kirus wana papp. S

„Kaks tundi aega, kui panin epitrahi ilmaga muutuwad mul aluspüksidki higist

Kirus pulmarahwas peigmeest ja pr kella üheksani. Kell üheksa täpselt istusid sõitsid linna tagasi.

Kuid samal ajal sõitsid linnast wälja diga.

Täpselt keskmaa peal juhtus neil kokku mehe auto sõitis pulmarahwa omnibusele

Läti wälisminister P

Pariis, 22. 11. (ETA) (Havas) minister Munters ühes abikaasaga saabu kell 12. Waksalis olid teda terwitamas lisministri esindaja ja Läti saadik Grosw konna personaaliga.

Kell 12.30 Munters tegi wisiidi Pr ministrile Delbosile. Mõlema wälismin õnelus mitmesugustest aktuaalsetest ra probleemidest.

Natsismiwastane m New Yorgis

New York, 22. 11. (ETA) (Hav siin rahwussotsialismiwastane nädal, mi juudi organisatsioonide poolt. Sel puhul juudi-noorsoo koosolek, kus otsustati aw se juudi-noorsoole teistes riikides. ülesk kõiki boikoteerima Saksamaad. ühenduses kõiki boikoteerima Saksamaad. ühenduses

Piiratagu alkoholimüüki!

Naised nõuawad öölokaalide sulgemist

Nelja naiskeskorganisatsiooni märgukiri riigihoidjale. — Waldadele nõutakse kohalikku keelusea-duse õigust. — Sotsiaalministeeriumi juure erikomitee alkoholismi uurimiseks

Täna, teisipäewal, esitati riigihoidjale märgukiri alkoholi tarwitamise wähendamise palwega nelja naiste keskorganisatsiooni: kodumajanduskoja, Eesti Naisliidu, Maanaiste Keskseltsi ja Naiste Karskusliidu esindajate poolt. Märgukirja üleandjateks olid proua Linda Ennpalu, Julie Steinman, Liis Käbin ja Helmi Mäelo.

Esitatud märgukirjas tunnakse awaldatud palwe põhjendamiseks ette muuseas järgmist: Alates 1. juulist 1934. a., kus alkoholi müügikorraldus kehtiwa seaduse põhjal sai soodustatud aluse, on alkoholi tarwitamine rahwa hulgas kaswanud wäga kiirelt ja wäga rohkeks. Kuigi selleks on osalijelt kaasa aidanud üldine majandusliku elu tõus, on siiski juurimaks alkoholismi lewiku põhjustajaks jee, et alkohol on tehtud rahwale liiga kättesaadawaks.

Tegeliku elu kogemused näitawad, et alkoholimüük toiduainete-kauplustest edendab joomist kodudes ja perekondades ning on muutmas koloniaalkaupluste tagakambreid salajasteks kõrtsideks. Sellised alkoholi müügikohad on sageli awatud liig koolimajade lähedal, milline nähtus, iseäranis maal, täidab lastewanemate südamed sügawa murega, kuna seltskonnal puuduwad igasugused seaduslikud wõimalused alkoholi müügikohtade sulgemiseks. Weelgi kurwemaks nähtuseks osutub see, et alkoholiliste jookide müük on sisse toodud ka kirjutusmaterjali-kauplustesse, kust noored ostawad oma kirjutustarbeid.

Kehtiwa seadusega on lubatud öölokaalide tegutseminw linnades esmakordselt Eesti wabariigi kestel. Öölokaalid tawalisesti tegutsewad suurlinnades, nagu Pariisis jne., kuhu woolawad kokku üle kogu maailma raharikkad enesepõletajad ja seiklushimulised isikud. Öölokaalides istujad kuuluwad meil peamiselt waimselt töötawate klassi, mis öönestab perekonnaelu meie haritud kodudes. Sellised perekonnaisad, kes ööd weedawad kõrtsides, ei too oma perekonnale koju mitte ühsi ainult majanduslikke ja füüsilisi, waid ka waimseid riismeid.

Alkoholi tarwitamise tõusuga on meil kaswanud ka kuritegewus alkoholi läbi, nii üldiste rahurikkumiste kui ka raskemate juhtude näol. Ajakirjanduses ilmunud andmetel sai Eestis 1936. aastal alkoholi läbi surma 140 inimest, kes on oma elu kaotanud enesetapmiste, tapmiste ja õnnetuste läbi. Enesetapmis- ja tapmiskatseid ilmnes samal aastal 112 juhul. Raskemate wigastustega pääsid 122 inimest, kuna riifumisi, warguusi, pussitamisi ja muid kuritöid on olnud 4306 juhtu. 1937. aasta andmestik kuni 1. nowembrini näitab, et alkoholi läbi on seni surma saanud juba 120 inimest — seega ilmne tõus aasta lõpuni.

Alkoholi tarwitamise tõusuga suurenech ka surewus nii otseselt, kui ka kaudselt, mis mõjnwad kahjustawalt meie rahwa arwule. „Eesti statistika" detsembrikuu 1936. aasta numbris kirjutab riigi statistika keskbüroo üldosakonna juhataja H. Reiman: „Meeste suremus siiski waewalt ületaks naiste suremust nii kõrgel määral, kui seda poleks mõjutamas üks tähtsamaid terwiserikkujaid — alkohol. Tõsi küll, alkoholi tarwitatakse köitjal ... kuid just eriti terwisohtlikku piirituse wiina tarwitamises seisab Eesti esimesel kohal". Kuid rahwaarwu küsimus sündimise suurendamise osas on suurel määral pühhiline. Kuna joomise tõusuga on kaswanud ja kaswamas ka laostanud perekondade ja kodude arw, on iga wastutustundega ema südant täitmas mure ja hirm iga uue lapse juurestündimise pärast.

Wiimastel aastatel on üldiselt süwenenud ja lewinud alkoholisõbralik meelsus, mis eriti raskeid tagajärgi wõib anda noorsoo kaswatuse seisukohalt. Juba ilmnewadki noorte hulgas kaswawas joones kraadelitud awaldused nii linnas kui maal.

Eelloetletud nähteid puudutades, tehakse riigihoidjale järgmised ettepanekud ja palutakse wõtta kaalumisele nende ellurviimise wõimalused:

1. Teha korraldus alkoholiliste jookide müügi lõpetamiseks toiduainete- ja kirjutustarwete-kauplustes.

2. Sulgeda öölokaalid.

3. Anda waldadele õigus alkoholimüügi keelamiseks oma piirides wolikogu ja kohaliku rahwahääletuse otsusel, ning anda ühtlasi õigus omawalitsustele, mille järele uusi alkoholimüügi kohti awada wõi endiste müügilubasid nuendada saaks ainult wastawa omawalitsuse esinduskogu nõusolekul.

4. Teha korraldus sotsiaalministeeriumi juure asjatundjatest koosnewa alkoholiküsimuse komitee loomiseks, ülesandega uurida põhjalikult alkoholismi mõju meie rahwa elule ja arengule.

Mihkel Aitsama uus ajalooline jutustus

Eestimaa kuningast — Kõlli Toomast

Tuhandete Eesti talupoegade organiseeritud lahing sõjawäega iseseiswa talupojariigi loomiseks

Lähemal ajal hakkab ilmuma „Päewalehes" Mihkel Aitsama sulest järjekorraline ajalooline jutustus, mis oma põnewa sisuga, teema käsitlemiswiisi ja ulatusega ületab sama autori senised kirjutused.

Pikemate uurimiste järele arhiiwides M. Aitsamal on õnnestunud saada selget ülewaadet eesti talupoegade

suurest werisest wastuhakkamisest ja sõjast ligemale 150 aastat tagasi.

See talupoegade wastuhakkamine oli oma ulatuselt ja tagajärgedelt isegi tunduwalt suurem meile hästi tuntud „Mahtra sõjast", sest see haaras Harju, Järwa ja Wiljandi maakondi.

Talupoegade saadikud organiseerisid mitmes maakonnas wastastikust abistamist ja ühist wastupanu tolleaegstele wõimumeestele. Wastupanu murdmiseks saadeti Tallinnast mitmel puhul

suuri sõjawäeüksusi suurtükkidega,

mis alul löödi tagasi talupoegade malewa poolt.

Eesti wabadustarmastawate ja julgete talupoegade eesotsas oli Kõlli Toomas, kes seadis oma malewa eesmärgiks Tallinna wallutamise ja muulastest wõimumeeste wäljapeksmise Eestist. Nagu näha wanaaegsetest ürikutest, Kõlli Toomas tahtis enese kuulutada

iseseiswa Eesti talupojariigi kuningaks

ja tituleerida oma staabiülemat kaaswõitlejat kindraliks. Niisuguses meeleolus peeti wiimaks werine pealahing tuhandete meeste osawõtul.

Kõlli Toomas wiis oma talupojad sõtta organiseeritult lippude all wiinliorkestri marsihelide saatel. Puudulikult warustatud talupojad tapsid wene wägede juhid, kuid pidid hiljem siiski alistuma ja loobuma iseseiswa Eesti riigi loomise kawatusest.

Mihkel Aitsamale omases sorawas ja rahwalikus keeles käsitleb ta ajalooliste tõsiasjade põhjal talurahwa tolleaegseid eluwiise, kombeid, perekonnaelu, eriti peatudes eestlastele alandawa kurikuulsa parunite

„esimese öö õigusе"

juures, mis pisut warjatud kujul jatkus ka kirjeldawa sündmuse ajastul.

Mihkel Aitsama uus jutustus kestab mitu kuud. Nii nagu eelmiste temaatiline kirjutuste puhul, on ka see rikkalikult illustreeritud piltide, joonistes ja ürikuntega.

milline firma tagab
Teile kwaliteedi
Seepärast on Junghans-kellad ka väga sobivad kinkideks. Junghans-kelli on saadaval koikides kellade eriliikides, millede headust toendab Junghans firma.

Organiseerimata üliõpilased organiseeruwad

ülikooli walitsusele esitati kolme uue üliõpilasühingu põhikirjad
Põhikirjades ei ole wärwe ette nähtud

Naiskorporatsioonidest wälja astunud liikmed astuwad üliõpilasselts „Weljetari"

Organiseerimata üliõpilaste keskel käib praegu kibe organiseerimistöö. Organiseerimatute büroo poolt on juba ellu kutsutud 3 uut üliõpilasühingut. Eile esitati ülikooli walitsusele registreerimiseks üliõpilasühingu „Egalitas" põhikiri ligi 20-ne asutajaliikme allkirjaga. Alla on kirjutanud teiste seas üliõpilased M. Raidla, K. Niinep, H. Parik j. t. Asutajate seas on eriti rohkesti usuteduskonna üliõpilasi. Põhikirja kohaselt on see meesühing.

Täna esitati ülikooli walitsusele üliõpilasühingu „EMA" ja „Eesti Naisüliõpilaste Ühingu" põhikirjad. Esimene neist on segaühing, kuna teine on nähtud ette ainult naisüliõpilastele. Esimese asutajaina figureeriwad teiste seas A. Traat, W. Miller, O. Olwik jne. Enamik asutajaist on õigusteaduskonna ja majandusteaduskonna üliõpilased. Naisühingu asutajate liikmete seas on A. Eliaser, H. Gross, W. Sapas jne.

Esitatud üliõpilasühingute põhikirjad esitab ülikooli walitsus omakorda üliõpilaskonna ajutisele juhatusele arwamuste awaldamiseks. Arwatawasti tulewad ühingute põhikirjad kinnitamisele reedesel ülikooli wastitsuse koosolekul. Esitatud põhikirjades ei ole ühelgi organisatsioonil ette nähtud wärwe. „Egalitase" wälismärgi küsimuse wõib otsustada peakoosolek. Ühingu asutajate poolt märgitakse seepärast, et ühes Tallinna lehes ilmunud sõnum, nagu oleks „Egalitasel" wärwid must-walge-wioletti ja nagu wõtaks organisatsioon kohe wärwid tarwitusele, on täiesti aluseta.

Täna õhtul peetakse organiseerimatute büroo korraldusel ülikooli peahoones suurem koosolek, kus selgitatakse uute ühingute põhimõtteid ja walitakse wastawad komisjonid. Uhtlasi tuleb arutusele ka ühingutele ruumide hankimise küsimus. Reedel kell 22.15 on raadios organiseerimata üliõpilaste liikumise kohta aktuaalne weerand-tund, kus kõnega esineb organiseerimatute büroo abiesimees W. Minkeste.

Kõigi kolme nimetatud ühingu juure on asutamisel ka wilistlaskogud.

Täna pidi esitatama ülikooli walitsusele kinnitamiseks ka Eesti üliõpilaste seltsi „Weljetari" põhikiri, kuhu on koondunud peamiselt naisüliõpilased, kes on lahkunud mõnesugustel põhjustel naiskorporatsioonidest, eeskätt korp. Amicitiast. „Weljetari" ümber on koondunud 30 naisüliõpilase ümber. Kokku figureerib neis neljas uues ühingus asutajatena ligikaudu 100 üliõpilast.

Kas uusi ühinguid weel juure tuleb, ei ole praegu teada. Küll aga wõib märkida, et organiseerimata üliõpilaste keskel tehakse praegu organiseerimiseks wõrdlemisi intensiiwset selgitustööd.

Sargwere algkool wanametalli kogumisel esikohal

Täna sai allweelaewastiku sihtkapitalile teatawaks, et Sargawere 6-kl. algkool Järwamaal on rühkinud wanametallide kogumises koolidest esirinda. Seni on kokku nimetatud algkooli õpilased energilise koolijuhataja Hendrik Aguriga eesotsas kogunud wanametalli 10.328 kilogrammi.

Täna saatis sihtkapitali juhatus ka õpilastele wälja wastawad rinnamärgid. 1. järgu rinnamärgid omandasid õppurid: U. Waar, W. Haube, W. Halle, H. Jürgenson, W. Orgmäe, L. Ahwelt, L. Kruusmaa; 2. järgu: H. Brenner, H. Wende, J. Olup, L. Nurmik, K. Ndow, E. Pall, W. Kruusmaa, T. Teimann; 3. järgu: A. Lätt, W. Kukk, A. Metsand; 5. järgu: E. Jaanhold, E. Nutus, E. Liiberg, J. Wäin, W. Rao, L. Komendent, E. Liiberg, A. Kodanipork, M. Rusi, L. Nikolai, M. Petron, O. Wahter.

Peale rinnamärgi said suurem osa õpilasi ja kinniswaramärgid. Kinniswaramärgi sai ka Sargwere algkool. Annetuste kogumine jatkub. Jääb oodata, kes koolidest suudab Sargwere algkooli lüüa.

„üliõpilaslehele" ei leitud weel peatoimetajat

Möödunud nädalal lahkus teatawasti „üliõpilaslehe" peatoimetaja kohalt Walter Pärtelpoeg (korp. Rotalia) terwislikel põhjusil. Laupäewasel ajutise juhatuse koosolekul pidi tulema walimisele „üliõpilaslehele" uus peatoimetaja, kelleks ka kandidaat oli ette nähtud korp. Rotaliast. Nüüd on aga tekkinud peatoimetaja walimisega raskusi, kuna kandidaat on keeldunud seda kohta wastu wõtmast. Kes nueks „üliõpilaslehe" peatoimetajaks saab, on selgusetu.

Püha Maa tänapäew

Jeruusalema ülikool wõitluses malaaria ja l juutide ja araablaste wahel

Juudid ei kahtle Palestiina

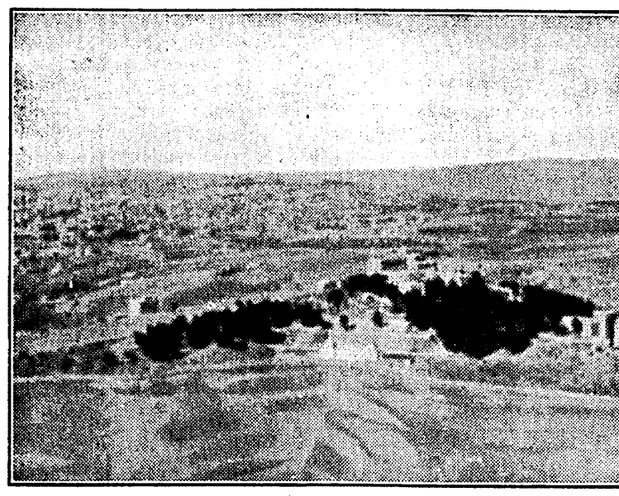

Waade Jeruusalema ülikoolile, mis on ehitatud körwe

Tallinnas wiibib praegu õigusteadlane dr. A. Lewinson, Jeruusalema ülikooli esindajana, kes püüab luua kultuuriliisi sidemeid kõigi riikidega. Tallinnas külastab dr. L. haridusministrit, tutwub linna wanade ehitustega, muuseumidega ja sõidub siis Tartu, kus külastab ülikooli, tema rektorit ja muuseumi.

Olgu märgitud, et dr. L. on Poola kodanik, olnud 1922—1927. a. Poola seimi liige ja 1929—1934. a. Brest-Litowski abilinnapea. Palestiinasse sõidrdus ta 1936. a.

„Kulb Löwis" westles dr. L. ajakirjanduse esindajatega eile peamiselt Jeruusalema ülikoolist, mille nurgakiwi pandi 1918. a. Skopuse mäel, seal, kus omal-ajal seisis muistse Rooma wäepealik Titus, jälgides Jeruusalema wallutamislahingut.

Pidulikult awati ülikool 1925. a. ja kahe fakultetidega: waimuteaduste ja matemaatika-loodusteaduse fakultetidd. Praegu on ajutamisel meditsiiniline keskus, mis walmib 1938. a. lõpuks. Antud ajal on ülikoolis 103 professorit ja dotsenti ning 900 üliõpilast (700 meest ja 200 naist). üliõpilaste hulgas on ka kristlasi. Iseegi üks suomlane õpib seal usuteadust.

Matemaatika-loodusteaduskond pühendab wäga palju tähelepanu

wõitlusele malaariaga.

Galilea soodsse on ajutatud selleks eriline jaam, kus röö-bitu otsese wõitlusega haigusse wastu tehakse ka teadusliku uurimistööd.

Mainitud fakultedi parasitoloogia osakond, mille juhatajaks on tuntud prof. Adler Inglismaalt, tegeleb peamiselt wõitlusega troopiliste ja subtroopiliste haiguste wastu. On ka leitud abinõusid nii inimeste kui loomade kaitsmiseks. Edasi on prof. Adler hiljuti teinud

tähtsa awastuse leeprahaiguse alal.

Seni on selle tõwe wastu wõitlemine olnud takistatud seetõttu, et ei leitud looma, kellele wõiks pookida tõwe idusid ja siis toimetada wastawaid uurimisi. Nüüd on prof. Adler leidnud sobiwa looma.

Ülikool teeb tegemist ka arheoloogiaga, wõttes ette kaewamisi, mille tulemusena

Palestiina mägedes on leitud 23 eelajaloolise inimese luukeret.

Koos Ameerika Harwardi ülikooli ekspeditsioniga awastati Naatfareti lähedal eel-eelajaloolise, kõige wanema inimese, homo galilensis'e luukere. On leitud ka Jeruusalema kolmas kaitsemüür ja 600 a. enne Kristust ehitatud sünagoogi waremed, millest on säilinud mosaiigid, mis kujutawad primitiiwselt Iisaki ohwerdamist Abrahami poolt. üldse on geoloogia alal tehtud palju tööd ning ülikooli juure kuuluw jon eksponaati.

Palestiina mandaa ülikoolile summasid ei wõiksid oma ülikooli araablased. Jeruusale tab 90.000 naelani, Palestiina juudid.

Eriliit tähelepanu wale foole, käies hüüds

Nii linnades kui m wilaid, kus hoolitsetakse muusena wõibakse märki wuse protsent kõige wäi

Surnum

Palestiina ei wõi põllupind kipub jääma suuri riikusi Surnume soola, millega ühendus kloormagneesiumi, 6 m broomi jne. üksi broo tamiseks 2000 a. jook Wastates küsimuste

poliitil

lähtus dr. A. Lewison juba wiis riiki: Süüria bia (Saudia) ja Je Egiptus. Palestiinat araablastele, waid Bal juutide riigi.

Dr. L. arwas, et P gimata. Juudid saaw salemma, araablased Juudid usuwad, et n kuna Inglismaale jääk

Praegu

on käim

Palestiina araablased kuid neid kihutatakse i Araabiast.

Juudid usuwad, et t juutide, waid ka Pale lõpeb, sest araablased kestwat wõitlust. Juu hulikult, „ümmarguse hid ei nõustu sellega.

Minewiku kogemuse wastata lööziga lööga kuid seda wõidakse wõit pärast on wõetud omaetika.

Kriisimärgid hoiatawad Soome

Kriisimärgid hoiatawad Soome walitsust

Helsingi, 23. 11. (ETA) Eduskunna eilsel koosolekul tuli esimesel lugemisel arutusele tulewa aasta riigieelarwe. Sel puhul rahaminister Tanner esines seletustega, kusjuures ta muuseas tähendas, et walitsuse poolt esitatud eelarwet, mida rahanduskomisjon on ainult wähemas ulatuses muutnud, tuleb pidada tüüpiliseks majandusliku tõusuaja eelarweks. Ent eelarwe koostamise ajalt tänaseni on maailmamajanduses esile kerkinud märke, mis ei wõimalda liig optimistlikult suhtuda tulewikule. Soomele eriti tähtsal puumaterjaliturul on olnud märgata hindade langust. Edasi minister toonitas wajadest hoida riigi kulusid teatawais piirides. Seepärast tuleks ka tagasi lükata rahanduskomisjoni poolt eelnõus ettenähtud lisakulud.

Portugal mobiliseerib?

Lissabon, 22. 11. (ETA) (Havas) Siinseis hästiinformeeritud ringkonnis liikatakse ümber wälismaal lewinud kuulduseid, millede järele Portugal olewat wälja kuulutanud salajaje mobilisatsiooni ja koondawat wägesid piirile. Samadest ringkonnist lisatakse, et niisuguseid abinõusid wõidakse tarwitusele wõtta ainult kahel juhul, kes Hispaania walitsuswastaste rinde kokkuwarisemisel wõi waenu tekkimisel Lissaboni ja Salamanca wahel.

Taifuun häwitas inimesi

Manila, 22. 11. (ETA) (DNB) Wiimases raskes taifuunis hukkunud elanike arw on tõusnud 180-ni. Rohkem kui 170.000 elanikku on jäänud peawarjuta. Meri on mitmel pool uhtunud randa laipu. Cebu saarel on wesi uhtunud randa kolme mootorlaewa rusud ja 57 laipa. Paanika tagajärjel, mis walitseb seitsmel kõige enam kannatada saanud saarel, on riigipresident Quezona kuulutanud wälja piiramisseisukorra.

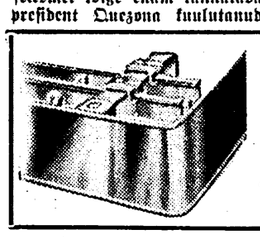
Moodsaid Riloga
patent rull-aknaliiste
soovitab
M. KABAL'i
riidekauplus
Tallinn, V. Karja t. 7.
Telef. 444-01.

Suri kuningate portretist

London, 22. 11. (ETA) Maalikunstnik Philip de László suri Hampsteadis.

*

Philip Alexius de László sündis 1869. a. Budapestis lihtsate wanemate lapsena. Juba kümneaastaselt ta pidi oma leiba ise teenima, pikemat aega dekoratsioonimaalija juures, siis portselanimaalimise ja päewapiltide koloreerimisega. Oma töö kõrwal ta käis kunsttööstuskoolis. Stipendium wõimaldas talle õppimise Budapesti kunstiakadeemias, mida ta pärast jatkas Münchenis ja Pariisis. Juba neil aastail L. andub portreteerimisele. Oma kunstnikukarjääri L. alustas oma kodumaal Rumeenia arhimandriidi portreega. Warsti järgnes tellimine keiser Franz Josefi portreele. Pärast seda L. on weel kolm korda maalinud Franz Josefit ja peale selle weel 2000 silmapaistwat isikut, nende hulgas peagu kõiki kroonitud päid, aga ka paawst Leo XIII, president Roosevelti, Mussoliinit, Primo de Riverat, admiral Togot jne. Kokku on L. maalinud üle 10 tuhande pildi. 1912. a. keiser Franz Josef tõstis L. aadlisõrgusse, mispeale ta oma nimele lisas de Lombos. 1915. a. sai ta Briti alamaks ja waliti Briti kuninglikku kunstiakadeemia esimeheks. L. on maalinud ka Edward VIII ja George VII portreed.

Tühi töö Brüss

ülewaatlik deklaratsioon ja laialiminek mä

Brüssel, 22. 11. (ETA) (Reuter) Pärast pikka koosolekut Inglise ja Ameerika delegaadid jõudsid kokkuleppele deklaratsiooni asjus, mis esitatakse Kauge-Ida konwerentsile wastuwõtmiseks. Selles deklaratsioonis antakse ülewaade Hiina-Jaapani konflikti arenemisest ja lõpuks pannakse ette, et konwerents läheks määramata ajaks laiali.

Brüssel, 22. 11. (ETA) (Reuter) Hiina delegaat Wellington Koo arwustas terawalt Inglise-Ameerika deklaratsioonikawa. Ta ütles, et see kawa kinnitab ainult üldisedi põhimõtteid, kuid ei näe ette mingisuguseid konkreetseid abinõusid Jaapani kallaletungi tõkestamiseks ja Hiina wastupanujõu kõwendamiseks. Hiina delegaat jättis endale õiguse teatawate paranduste tegemiseks Inglise-Ameerika kawas. Wellington Koo lisas, et ilma positiiwse aktsioonita ei ole deklaratsioonidel ja resolutsioonidel mingit mõju. Wiimase kahe aasta sündmused maailmas on näidanud, et kõhklemine ja keeldumine ühist aktsiooni ette wõtmast riikide poolt, kes tahawad säilitada seadust ja korda rahwuswahelisteks suhetes, ainult julgustab wägiwalla ja korralagedusе jõudusid. Hiina delegatsioon arwab, et solidaarsusele

cesmärgiks peab järgne na arwab, et temal on ja-riigi-lepingu teiste selle lepingu respekteer guse, korra ja üldise Koo.

Brüssel, 22. 11 daja Wellington Koo t tänasel koosolekul järg tundi. Sõna wõttis su we riba muutmisettep ratsioonikawa kohta. Ka takse kolmapäewal pär ajaks on Rankingi wal dub. Arwatawasti lõp oma töö.

Pöörakn Brüs

London, 22. 11. saadik Adams esitas t küsimuse, kas kawatseta Jaapani wastu tarwit lugupeetud rahwasaadik ga Brüsseli konwerents

Vangistati Palestiina rahutuste tekitajaid

Muhameedlased Balfouri deklaratsiooni wastu

Jeruusalem, 22. 11. (ETA) (DNB) Teatatakse, et on wangistatud scheik Farhan Saadi. Ta on wangistatud ühes koopas Jenini lähedal, kus ta oli end warjamas kolme kaaslasega. Scheik oli tagaotsitaw politsei poolt juba 1936. aasta rahutustest saadik. Ta oli kardetaw agitaator. Wõitlusis politseiga ta on saanud kaks korda haawata.

London, 22. 11. (ETA) (Reuter) Muhameedlaste koosolekul Londonis, mis oli kokku kutsutud Suur-Britannia muhameedlaste ühingu algatusel, wõeti wastu resolutsioon, milles mõistetakse hukka Balfouri deklaratsioon ja Briti poliitika Palestiinas. Seda resolutsiooni toetasid ka õnelejad Indiast, Egiptusest, Süüriast ja Irakist.

2 püssi majaseinas

Wambola tän. nr. 20 asetseva maja seina woodrlaudade wahelt leidsid töölised nimetatud maja lammutamisel ühe Jaapani ja ühe Wene süsteemilise jõjawäe wintpüssi. Relwad olid pakitud ajalehepaberisse. Kes nad sinna on peitnud, pole esialgselt selgunud.

PÜSIVA VÄÄRT
Tuder
2. täiend. tr. 497
Hind 2.35 kr., k

Kõrguspäike nais

Rakweres Roosi P. T. juures leidis a line elektrilamp, n.-n. waliselt rawitakse. P mand parajasti kõrgus legi pärast tugewa süs deks. Peened klaasikillu naispatsiendile ihu ja wäikesi haawu, kusjuur lud. P. T. rawimisels aega.

Millest sarnane har tea praegu isegi asjatu

Kreenholmi teg

Kreenholmi wabrik tud korda seadma kahe wanawabrikus. Mainit mitu aastat. Kuuldub, see osakond käima la kuni 200 töölist.

80 prots. Narwa maantee rajooni majadest ümberehitamisele

Kinniswarade järelewaatamise erikomitee jõudis tööga lõpule

Eile pidas oma koosoleku Tallinna ehituskruntide fondi seaduse alusel moodustatud komisjon, kelle ülesandeks on Narwa mnt. ja ümbruses kohapeal waadata järele, millised ehitused on igal sealsel krundil — kas puust wõi kiwist, kas nad wastawad rajooni ruumilise ümberkujundamise kawade nõuetele wõi mitte. Komisjoni kuuluwad teatawasti eesistujana kohtuministri-abi Raid, teedeministeeriumi esindajad, linna ehitusosakonna juhataja, majaomanike koja esindaja ja 2. politseijsk. komissar. Oma protokollid saatis kom. edasi teedeministeeriumile, kuna hiljem rahwuslik ehituskomisjon otsustab üksikute kinniswarade saatuse ühenduses kogu rajooni wäljaehitamise kawadega.

Aldse on komisjon jõudnud järele waadata juba kõik Narwa maanteel Wene turult kuni kitsaroopalise raudtee ülesõidukohani asetsewad majad ja krundid, arwult 65. Uuele määrusele wastawad leiti olewat ainult mõned üksikud majad — nende hulgas dr. Thari maja, Aiawilja tänawa ja Narwa mnt. nurgale tänawu ehitatud maja, end. „Lindeni" hoone; enamwähem ka Erahaigla ja Inglise kolledshi hoone ühes selle kahe naabermajaga. Kõik teised majad on kas puust ning seega warem-hiljem kuuluwad lammutamisele, wõi siis kiwimajadena ja muidu nõuetele wastawatena jälle asetsewad „punasel joonel", nii et ka need ei jää püsima senisel kujul. See maksab muu-seas ka hotell „Roma" maja kohta: sellelt tuleks lammutada üks nurk, kuna ta teine nurk tuleks jälle ettepoole nihutada. Mõnelegi Narwa mnt. majaomanikule on juba saadetud järelepärimine, millal ta mõtleb oma krunti hoonestada määrustele wastawalt, ja kas tal selleks on ainelisi wõimalusi. Sellele järelepärimisele tuleb wastata 3 kuu jooksul.

Komisjon lõpetas oma töö ka Narwa mnt. lähedase — Pronksi, Reimani, Maneeshi ja Kompassi tänawate — rajoonis. Siingi waadati kõik krundid ja neil asetsewad ehitused üle. Konstateeriti, et siin ehitused kuni 80-protsendiliselt ei wasta ruumilise ümberkujundamise nõuetele, kõnelematagi „punasest joonest": kõik majad siin on puust ja kuuluwad seega uuestihoonestamisele. Ka ei pääse siin üksikute, uute tänawajoonte tõttu ribakesteks muutuwate kruntide sundwõõrandamisest ning liitmisest suuremateks.

On wõimalik, et komisjoni tööd weel laiendatakse Tartu maantee ja Kalewi platsi, j. o. tulewase turuplatsi lähedamal asetsewale rajoonilegi.

Hollandi algkool

N. Kann

Hollandi algkooli korraldus läheb weidi lahku meie algkooli korraldusest. Hollandi algkooli korraldab 1900. a. „fundusliku õpetamise" seadus. See seadus ei kirjuta lapsewanemaile ette, et nad peawad oma lapsed kooli saatma, ta nõuab waid, et lapsed saaksid õpetust seitsmeaastase algkooli nõuete ulatuses.

Lapsewanemad ja lastehooldajad wõiwad seega, kui nad tahawad, lapsi kaswatada ka kodus. Seda õigust kasutatakse aga Hollandis wõrdlemisi wähe. Kõigest umbes 300 last õpib kodus, kõik teised lapsed käiwad aga algoolis.

Laste õpetamine koolis algab Hollandis laste 8-dast eluaastast peale, kuid wäga paljud wanemad saadawad juba oma 6-aastased lapsed kooli ja sellele ei tee seadus takistusi. Seadus isegi soodustab seda, sest ta wabastab fundusliku koolikohustusest iga lapse, kes lõpetab seitsmeaastase algkooli 13-aastasena. Lapsed, kes astuwad kooli seitsmeaastaselt, käiwad fundusliku koolis kuni 14-da eluaasta lõpuni. Tähendab, ka Hollandis nõuab seadus, et lapsed ühe aastaga lõpetaksid klassi ja seitsme aastaga 7-klassilise algkooli. Kahjuks ma ei küsinud, kutpalju on Hollandis algkooli õpilasi, kes ei lõpeta algkooli.

Selge on, et ka Hollandis ei lõpeta kõik lapsed algkooli, kuid seal ei ole põhjuseks suur nõudlikus, waid hollundlase elu iseäraldus. Hollandis ei saa suur osa lapsi korralikku haridust, sest nende wanematel ei ole kindlat asupaika. Maal, kus on palju kanaleid, jõgesid, merd, on ka wäga palju laewu. Laewamehed elawad oma perekondadega laewadel ja haridusministeeriumi andmetel asub laewadel üle 12.000 algkoolieelise lapse. Kui laewamees asub enam kui 8 päewa ühe algkooli läheduses, siis on ta kohustatud oma lapse wõi lapsed kooli saatma, asub ta aga waid mõne üksiku päewa kohal, siis on ta lapsed seaduse poolt wabastatud koolikohustusest nii kauaks, kui ta oma laewaga wõi paadiga saabub paika, kuhu ta jääb üle 8 päewa. Laewameeste ja ühest kohast teise sõitwate kraamiwedajate lapsed saawad seega wäga korratumalt oma algharidust, kui nad ei asu oma jugulaste juure elama.

Kooliskäimise kohustusest on muidugi wabastatud pimedad, kurttummad, kurdid, nõrga mõistusega ja füühhopaatilised lapsed, kellele on korraldatud erikoolid. Algkoolis käimisest on wabastatud ka lapsed, kes õpiwad keskkooli wõi mõne erikooli ettewalmistusklassides. Edasi wabastatakse kooliskäimisest lapsed, kellel kodu on üle nelja kilomeetri algkoolist. Meie katsuksime koolwõrku korraldada nii, et koolis käimine oleks wõimalik peagu kõigile. Rikas Hollandi ei taha seda aga teha.

Tuleb tähendada aga ka, et kõik omawalitsuste koolikomisjonid walwawad wäga kindlasti selle järele, et kõik lapsed täidaksid korralikult kooliskäimise kohustust. Igas omawalitsuses tuleb ette juhtumeid, kus lapsi wiiwad kooli politseiametnikud.

Seitsmeaastalises hollandi algkoolis õpetatakse lugema, kirjutama, arwutama, hollandi keelt, hollandi ajalugu ja poliitiliste asutuste tundmist, maadeteadust, loodusõpetust ühes terwishoiuga, joonistamist, wõimlemist, kaasa arwatud ujumist ja praktilisi töid (käsitööd). Seitsmendal õppeaastal õpilased wõiwad õppida ka üht wõõrkeelt (prantsuse, saksa wõi inglise keelt), mis ei ole aga fundusliik.

Seitsmeaastasele algkoolile järgneb kolme- wõi neljaaastane ülem-algkool, milles õpitakse wähemalt kolme ainet järgmisest wiiest: prantsuse, saksa wõi inglise keelt, matemaatikat ja kaubandusteadust. Õpilased, kes algkooli wiimases klassis õpiwad wõõrkeelt, jatkawad hariliikult oma haridust ülem-algkoolis wõi meie täienduskoolis.

Kõiki omawalitsuste algkoole kui ka riigi algkoole (riigi algkoole on Hollandis kõigest 7) nimetatakse, nagu meilgi, awalikkudeks algkoolideks, asutuste ja selliste algkoole aga wabadeks algkoolideks.

Hollandis ei ole iga kogukond (wald) kohustatud awama algkooli, kui lähemal kogukonnai on olemas awalik algkool. 1075 kogukonnast ei ole 310 kogukonnal oma kooli.

Awalikkude koolide walitsemine kuulub kogukonna nõukogule wõi pürjermeistri ja linnanõunike kollegiumile. Nõukogu wõi kollegium koostab algkooli klasside tunnikawad ja jaotab läbiwõetawate õppeainete kwantumi klasside järele. Iga õppeaine kawa iga klassi jaoks koostab koolijuhataja ja pärast wastuwõtmist kooli õppenõukogu poolt läheb kawa kinnitamisele kogukonna nõukogule wõi pürjermeistri ja linnanõunike kollegiumile, mille istungist wõtab osa ka algkoolide inspektor.

Hollandlased on kooliskulude juhtes kokkuhoidlikud. Awalikkudes algkoolides, milles õpib 1—40 õpilast, on waid üks õpetaja, 41—80 peale kaks, 80—130 peale — kolm, 131—185 peale — neli ja 18[illegible] peale — wiis. Kui on koolis rohkem kui 23[illegible] last, siis lubatakse iga wiieküimne õpilase peale tiise wõtta üks õpetaja.

Kõrgemates algkoolides wõib iga 30 õpilase [illegible] olla üks õpetaja. Kui kogukonnad tahawad [illegible] õpetajaid ametisse wõtta, siis ei ole see keelatud [illegible] nad ei saa nende jaoks riigiwalitsuselt toetust. [illegible] konnad peawad maksma palgad kõigile ülem[illegible] tele õpetajatele, kes õpetawad näiteks wõimlemis[illegible] tööd poistele, näputööd (õmblemist, kudumist) [illegible] lastele jne. Kogukonnad peawad kandma kõik [illegible] ülalpidamise kulud, wälja arwatud määraliste [illegible] tajate palgad.

Wabade koolide awamiseks on waja, et [illegible] arw lapsewanemaid teatab, et nad soowiwad om[illegible] tele awada wabá kooli, ja selle teadaande põhjal [illegible] taksegi waba algkool. Kui kogukonnas (linna[illegible] 100.000 elanikku, siis awatakse algkool, kui o[illegible] antud 125 last; kui samas kogukonnas tahetakse [illegible] ülem-algkool, siis tuleb ametiasutustele üles an[illegible] õpilast. Mida wähemaarwulisemad on koguk[illegible] seda wähem tuleb üles anda õpilasi. Kogukon[illegible] kus on 50.000—100.000 elanikku, peab õpilas[illegible] antama 100 algkooli ja 48 ülem-algkooli [illegible] 50.000—50.000 elanikust koosnewates kogukon[illegible] aga 75 ja 36 õpilast ja weel wähemates koguk[illegible] des 50 ja 24 õpilast.

Ametiasutused ei saa teha takistusi wabade [illegible] awamiseks, kui lastewanemate kogu muretseb [illegible] ruumid, mis on wastuwõetawad terwishoiu inspe[illegible] nile, kooli mööbli ja tarwilised õppeabinõud. [illegible] selle peab wabakooli awajatekogu maksma kogu [illegible] kasjasse 15% kooli aastase ülalpidamise kuludes[illegible] lõheb kogukonnale, kui kooli awajatekogu ei [illegible] enam kooli ülal pidada õpilaste wähesuse tõttu. [illegible] kool muutub siis awalikuks kooliks.

Wabade koolide õpetajate palgad maksab [illegible] õppeabinõude ja koolide ülalpidamise kuludest k[illegible] juurema osa kogukond.

Wabade koolide awamise õigus wõimaldab [illegible] usutunnistusele ja igale elanike jotsiaalsele [illegible] Hollandis awada oma kooli.

Riik ja omawalitsused kannawad iga kooli [illegible] pidamise kulud wõi juurema osa neist kuludest. [illegible] walitsus nõuab waid, et algkoolide programmid [illegible] nimum wõetaks läbi igas koolis, et õppeaeg alg[illegible] kestaks aastas wähemalt 40 nädalat ja 22 tundi [illegible] las. Kõrgema algkooli tundide arw nädalas peab [illegible] wähemalt 14 esimeses ja wähemalt 10 tundi n[illegible] kahes resp. kolmes järgmises klassis.

Kooliinspektorid jälgiwad õpetust mitte i[illegible] awalikkudes, waid ka wabades algkoolides, mill[illegible] res nad nõuawad, et õpetajad wõtaksid läbi om[illegible] lastega programmide miinimumi.

Hollandis oma 7½ miljoni elanikuga on [illegible] algkooli ja 778 kõrgemat algkooli. Neist on [illegible] waba algkooli ja 531 kõrgemat algkooli. 67% [illegible] õpib wabas ja 33% awalikus algkoolis, kuna [illegible] mas algkoolis on need arwud 57 ja 43. See [illegible] et wabades algkoolides ja kõrgemates algko[illegible] õpib palju rohkem lapsi kui awalikus koolis.

Seletataw on see sellega, et wabad kooli[illegible] takse ülal peaasjalikult kirikute poolt ja nimel[illegible] algkooli protestandi, 2383 kooli rooma-katoliku [illegible] kooli juudi kiriku poolt. Kõrgematest algkoolides [illegible] luwad protestantidele 223, rooma-katoliku [illegible] 274 ja iisraeli rahwale 1 kool. Kõigest 139 waba[illegible] kooli ja 33 kõrgemat waba algkooli on wabad k[illegible] mõju alt.

Ajawaim hakkab aga wiimastel aastatel m[illegible] wabakoolide arwu awalikkude koolide kasuks.

Tuleb tähendada weel seda, et kõik algkoo[illegible] segakoolid, wälja arwatud rooma-katoliku alg[illegible] millest juurem osa on lahutatud p[illegible] ja naiskoo[illegible]

Paljudes koolides töötawad õpetajad kooliae[illegible] Töö juures õpiwad nad armastama lillekasw[illegible] mis Hollandis on eriti arenenud. Paljudes [illegible] kondades on lastele korraldatud ka koolikinod[illegible]

Hollandlaste koolimajad on eeskujuks mitt[illegible] nes meile, waid ka paljudele wanemaile riikide[illegible]

Algkoolidel ja kõrgematel algkoolidel on [illegible] wanemate-komiteed.

Algkoolide järelewalwet teostawad Hollandis [illegible] peainspektorit; 59 inspektorit, kellel Amster[illegible] Rotterdamis ja La Haye-s on weel omad inspe[illegible] asfistendid. Paljudel suurematel omawalitsust[illegible] omad inspektorid.

Riik ja omawalitsused kulutasid koolimajad[illegible] tamiseks ja korrashoidmiseks kui ka koolide [illegible] kulude katteks 1933. a. 139 miljonit floriin[illegible] meie raha järele umbes 280 milj. krooni, rahw[illegible] õpetajate palkadeks aga üle 10 miljoni krooni.

Silma paistab Hollandis see, et algkooli [illegible] sed maksawad kooliraha 6 floriini aastas, mis 1.1[illegible] õpilase peale annab omawalitsustele ligi 7 m[illegible] floriini sisetulekuid.

Luguséd kohtust

Lõid konstaablit ja hammustasid piirivalwurit

Alfred Poobus ja Andres Kask olid ringkonnakohtus süüpingil ühe suvise mürtsutegemise pärast. 15. juunil nad olid joobnud, lärmitsesid Loksa spordiplatsil ja tungisid inimestele kallale. Mehi tuli korrale kutsuma konstaabel Palts, kes kutsus nad oma töötuppa. Siin Poobus tungis konstaablile kallale ja löi talle rusikaga mitu korda näkku, nii et ta huuled purunesid ja ninast hakkas jooksma verd.

Ka Kask tahtis konstaablit kloppida, kuid temal polnud edu, kuna konstaabel ta hoobid kõrvale juhtis. Kuna mõlemad mehed märatsesid, siis läks konstaablil üksinda raskeks neid taltsutada. Ta kutsus endale abiks piirivalvur Orunuki. Poobusel pandi käed raudu ning siis hakati mehi viima valla arestimajja. Sõit sinna läks autos. Teel hakkasid mehed uuesti märatsema. Et Poobusel olid käed raudus, siis ta pani oma muud ihuliikmed tööle. Ta löi jalgadega Paltsile kõhtu ja rindu ning hammustas Orunukki õlast. Umbes sama tegi ka Kask, kuid vähema eduga.

Poobus seletas, et süüdi on kõiges konstaabel, sest konstaabel on kohanud neid maanteel ja löönud põhjusetult kumminuiaga. Siis on konstaablisaks tõuganud nad oma töötuppa, näpistanud ninast ja löönud jälle kumminuiaga. Tema saanud siis ägedaks ja löönud vastu.

Nii seletas Poobus, kes on varemalt karistatud varguste eest.

Kask seletas, et tema olnud joobnud ega mäleta seepärast sündmusest midagi.

Kohus mõistis Poobuse kuueks kuuks vangi. Kaske karistati kolmekuise vangistusega tingimisi.

Kaks poisikest ja Miralda

Märtsikuus elasid hulkurielu 16-a. Endel Luisk, 17-a. Osvald Luisk ja 34-a. Miralda Derunov. Nad pesitsesid Kohila vallas kusagil küünis. 28. märtsil oli hulkuriteperes nälg varaks. Miralda jäi heintesse puhkama, polsikesed aga läksid „otsima" toitu.

„Kukepere" talus nad murdsid sahvrisse ja võtsid sealt leiba-saia ja ühe purgi moosi. Rehe all nad tühjendasid kaks kaussi sülti, kolm kaussi aga vilsid kaasa küüni, kus siis ühiselt Miraldaga söömaaeg maha peeti. Vargusretkel oli poistel kaasas punutud kantsik, mille otsa oli seotud tinaplomm. Poisid ise seletasid, et sellega nad oleks annud igaühele, kes neid takistama oleks tulnud.

Ringkonnakohus mõistis Luisud parandusasutusse. Derunov sai varastatud toidualnete söömise eest kaks kuud vangistust.

„Et teie kangekaelselt salgasite, siis..."

Koitjärve inimesed Helene Pill, Marie Rebane ja Johannes Tuurmann olid süüpingil valetunnistuse pärast. Tunnistajatena kuulati üle hulk Koitjärve rahvast, teiste seas ka kirjanik Tammsaare vend Jüri Hansen.

Asi sai alguse sellest, et Juliane Pruul laenas 1931. a. Johannes Tuurmannile 180 kr. raha ja 120 kr. väärtuses heinu.

Et Tuurmann võlga ei tasunud, siis andis Pruul nõudmise 1935. a. kohtusse. Jaoskonnakohtunik rahuldas ta nõudmise terves ulatuses. Tuurmann kaebas selle otsuse peale edasi ringkonnakohtusse, kus ta laskis tunnistajatena üle kuulata Helene Pilli ja Marie Rebase. Need mõlemad seletasid, nagu oleks Pruulil olnud ainult 150 kr. Tuurmannilt saada. Pruul ise olevat seda nelle ütelnud.

Pruul aga väitis, et ta pole niisugust juttu rääkinud.

Tuurmann tahtis oma võlga vähendada valetunnistajate abil. Nüüd aga võeti Tuurmann ühes valetunnistajatega vastutusele.

Oleks nad mõistnud endid kohtus süüdi tunnistada, neid oleks karistatud tingimisi. Nad olid aga võtnud advokaadi ja lootsid sellele, et see teeb nad „priiks". Seepärast nad eitasid oma süüd.

Kohus mõistis Tuurmanni kaheks aastaks, Pilli ja Rebase üheks aastaks vangimajja.

„Karistust ei määratud telle tingimisi seepärast, et teie oma süüd kangekaelselt salgasite," teatas eesistuja peale otsuse kuulutamist.

Stratosfääri-professori jutul Viinis

„Stratosfääri-professor" August Piccard külastas Wiini ja wõttis ajakirjanikke jutule.

Ajakirjanikud wõtsid uudishimutsedes seda lihtsat ja tagasihoidlikku meest, kel on maailmakuulus nimi. Ta on mag-arsti wälimusega, ta kaelaside on alati wiltu ja pluus kortsus, nagu oleks teda parajasti saginud stratosfääri-tuuled.

„Kuulge, professor, kas hakkame warsti pidama lennuühendust stratosfäärides?"

„Kui wana te olete?" küsis Piccard ajakirjanikult.

„Wiiekümne kaweli."

„Noh, siis saate seda weel näha. Saate weel lennata kõrgemates kihtides, ütleme, 30—40 kilomeetri kõrgusel."

Professor walmistab praegu aparaati sellaste lendude jaoks. Selle eesmärgiga ta Wiini sõitiski. Wiin pole küll rikas linn, kuid professor loodab seal teha head propagandat oma ettewõttele. Raha on hädasti waja, seda tuleb hankida kõikjalt, kust aga awaneb wäikesgi wõimalus.

Professori „kõrged plaanid" on pärit juba 1934. a. Ta projekteerib praegu 115.000-kuutmeetrilise ja 60-m läbimõõdugu stratosfääripalli ehitamist. See on umbes saali suurune, mis mahutab mitusada inimest. Palli kest tuleks peenest siidist ja professor täidab ta wesinikuga. Katsed on näidanud, et wesinik on käesolewal juhtumil narem kui heelium wõi soojendatud õhk.

„Praamiseks rasknises," ütles professor, „on sellase palli õhktõus. Maast eraldumise hetkel juhtub sageli õnnetusi. Seepärast olen mõtelnud wälja erilise stardifüüsteemi. Palli paigutame kokkupandult fügawaske auku, nii et alul ta oleks sencekujuline. Piloot hakkab teda kordamööda „arutama". See operatsioon wiiakse läpiluult läbi tunduwas kõrguses, täiesti rahulikus, tuuletus atmosfääris, kus palli kest ei allu mingisugusele ohule. Igatahes, wõin teile kinnitada, on korraväärse reisilliikluse loomine stratosfääri laudu lähedase tulewiku küsimus."

„Praegu lendawad reisilennukid wõrdlemisi wäikeses kõrguses, 1000—2000 meetri kõrgusel, ja kohtawad wõrdlemisi tugewat tuule wastupanu, suutmata arendada erilist kiirust. Taiwaliselt nad lendawad praegu 200—300-km kiirusega. See on ju meie aja wõimalustega wõrreldes kilpkonnatempo! Nõnda wajame Atlandi ookeani ületamiseks terwelt öö-päewa! Kuhu see põlbab?"

Juba tulewal aastal hakatakse Pariis-London-Brüsseli wahel lennuühendust pidama 5000-meetrilises kõrguses. Seal on tuule wastupanu juba nii nõrk, et lennuk wõib sooritada 450—550-km tunnikiirust. Ligemate aastate jooksul lennukid hakkawad juba liikuma 600—700-kilomeetrilise tunnikiirusega. Teoreetiliselt wõib minna kaugemalegi. 15.000-meetrilises kõrguses wõiksid lennukid juba arendada 1000-kilomeetrilise kiirust, 25.000-meetrilises kõrguses 1500—1800-kilomeetrilise kiirust. Selles kõrguses ja selle kiirusega lestaks lend üle Atlandi ookeani ainult 3—4 tundi. Siis oleks wõimalik Pariisis einetada, New Norgis lõunatada ja Tokios õhtustada.

Kuid oleks wõimalik tungida weelgi kõrgemale. Ühta runnui lastud rakett wõiks arendada 10.000-km tunnikiirust ja lendaks 350.000 kilomeetrit, mis lahutawad maakera kuust, maha ainult 35 tunniga.

Ent — teoorias see kõik näib wäga meelitaw, praktikas aga oleks sellel kõigel ületada suuri raskusi. Esmalt — inimene ei wõi kauaks jääda stratosfääri. Hapniku kaasawõtmist wähendab wajadus lennuki kandejõudu mitte piirata. Kõigepealt awaldub õhupuudus inimese organismile wereringwoolu takistamises. Weri walgub pähe ja ruskendab aju tööd.

„Mida kõrgemale õhku inimene tõuseb," naerab professor, „seda rohkem ta aru kaotab."

Tähelepanekud on näidanud, et isegi madalamates stratosfääri-fihtides inimesed tawaliselt kaotawad tasakaalustatud tegewuswõime, ei märka hästi, mis nende ümber sünnib. Nii kirjutas keegi õhu-uurija 8—9 tunnande meetri kõrgusel oma tähelepanekud paberile sellases segaduses ja käekirjaga, mida pärast isegi ei osanud lugeda. Näib, et ilmterwiku waim hoiab armukadedalt oma saladusi — oled inimene, püsi oma maakeral!" naeratas professor Piccard.

„Kuid olgu mis on, stratosfääridest me hakkame lendama!" kinnitab professor.

„Kui kõrgele inimestel esialgselt õnnestub tõusta?" küsisid ajakirjanikud.

„Mitte üle 16 kilomeetri!" wastas professor. „Wähemalt ligemate aastate jooksul mitte. Kuid sellesti kõrguses tõuseks lennukiirus 1000 km tunnis, nii et oleks wõimalik Euroopast Ameerikasse lennata sellesama aja jooksul, mida nüüd wajame Pariisist Londoni lendamiseks."

„Kuid kas inimesed ei lähe 16.000 meetri kõrgusel arust ära, pole nad ju maapealgi alati ei tea kui mõistlikud?" küsiwad ajakirjanikud.

„Küll me wereringjooksu segaduste wastu neis kõrgustes midagi leiutame," arwab professor optimistlikult. „Mis ta oleks, kuid inimfugu hakkab stratosfäärides lendama!" hüüab ta.

Toimetusele saadetud kirjandus

Mait Metsanurk: Kutsutud ja seatud. Romaan. O.-ü. „Noor-Eesti Kirjastus" Tartus, 1937. a. Hind kr. 5.—

Kirikuõpetajaid on mitmed meie kirjanikud oma teoseis kujutanud, aga enamasti ikka mööda minnes, kõrvaltegelasina. Päeviku näol kirjutatud romaanis „Kutsutud ja seatud" on jumalasõnakuulutaja peategelaseks ja tema perekonnadraama ning hingelised heitlused peamiseks sündmustikuks. Kuusteistkümme aastat on hingekarjane oma kohust hoolsasti täitnud, jumalasõna kuulutanud, usku kinnitanud, troosti jaganud. Kui tal aga endal kitsas käes on, kui ta oma kallima vara kaotab, siis ei lela ta — imelik küll! — ise mitte sellest usust lohutust ega kinnitust. Esimene kord tuleb tal siis meele oma usku hakata läbi katsuma. — Autor on siin esile toonud neid põhjusi, mille tõttu meie rahva enamik kiriku ja tema õpetuse vastu leige on. Siin on kõnele võetud need kahtlused, mis meie inimesed kiriku õpetuse suhtes on.

See on sooja südamega, suure innu ja otsingulise pingega kirjutatud romaan, mis väärib kiriku vastaste, aga veel enam tema poolehoidjate tähelepanu.

Juhan Sütiste: Ringkäik. Luuletused. O.-ü. „Noor-Eesti" Kirjastus" Tartus, 1937. a. Hind kr. 2,75. Nagu juba „Sadamates ja saartes", nii selleski kogus Sütiste laulab peamiselt loodusest. „Ringkäigu" looduslaulud mõjuvad tugevasti oma lihtsuse ja südamlikkusega, millele kerge resigneeriv ja nukrutsev alatoon veel erilist sugestiivsust lisab. Üldmulje Sütiste uuest luuletuskogust on meeldiv ja mõjuv.

Elmar Ramla: Kodukäljad seiklevad. Jutustus. „Noor-Eesti" „Rahvaraamat" nr. 3/4. O.-ü. „Noor-Eesti Kirjastus" Tartus, 1937. a. Hind kr. 2.—

See on lugu kolmest väikesest vennast, kes vanemaist lahutatult algasid peale revolutsiooni põgenemist punaselt Venemaalt Eestisse. Pärast rasket ja seiklusrikast teekonda, kus väikesed rändurid paisatakse ühest hädaohust teise, jõuavad nad lõpuks välja Narva-Jõesuhu, kus leiavad ees ka oma kadunud vanemad. E. Ramla on osanud siin sündmustiku edasi anda harukordse põnevusega, ületamata seejuures aga usutavuse piire.

Hollandi värsipõimik. Tõlkinud ja sissejuhatusega varustanud Gustav Suits. H. Mugasto kaas. Hind kr. 3.—. Eesti Kirjanike Liidu kirjastus, Tartus.

Olles esimeseks madalmaalise liiurika valimikuks eesti keeles, katsub see mitmepalgelisest loomingust põimitud luulekogu vahendada viimaseid aastakümneid hollandi värsiarengust.

Harva kes meie lugejaist hollandi liiurikuid tunneb ennakult. See on tarvilikuks teinud vähemalt üksikuid nimekamaid lähemalt sisse juhatada.

Pikem ülevaade aitabki lugejat tutvuda hollandi luuletajasperega.

Kui hollandi liiurika viimases järelkasvus vahest puudub suuri heroilisi kujusid, kes vanu dogmasid wõi uusi teooriaid võtaksid erakordselt võimsa toodangu õlgadele, siiski hollandi tänapäine kirjanduslik elu on oma tõusus ja mõõnas mitmekesisem kui kunagi enne.

Luuletõlkeid leidub selles väärtuslikus raamatus 26-st hollandi autorist.

Väljaande graafiline kujundamine on meie andeka kadunud kunstniku H. Mugasto viimaseid töid. Seekord on ta tähejoonise tõukeks olnud šabloonsust põlgava hollandi antoloogia eeskuju.

E. Kippel: Kui Raudpea tuli II. Romaan Põhjasõjast. O.-ü. „Noor-Eesti Kirjastus" Tartus, hind kr. 4,60.

„Kui Raudpea tuli" II on otsene järg s. a. kevadel ilmunud samanimelise romaani esimesele osale. Nagu esimene raamat, koosneb teinegi kahest osast. Raamatu esimeses osas kirjeldatakse peamiselt Narva lahingut detailselt sellisena, nagu see esineb ajaloolisil andmeil ja teises osas rootsi väe siirdumist Laiusele talvekorterisse, samuti selle väe elu ja tegevust talvekorteris ja kevadel suundumist lõuna poole. Keskse kujuna esineb teoses üldiselt Rootsi noor kuningas Karl XII, kuid seejuures pühendab autor küllalt tähelepanu tolleaegse Eesti rahvaelu kujutamisele, rahva haridusliku seisundi, olustiku ja kommete kirjeldamisele.

Telegrammid teatavad

New York, 23. 11. San Diegos (Kalifornias) põrkasid eile tiheda udus kokku kaks trammivagunit. Umber 40 isikut sai haawata, neist üheksa raskesti.

Prantsuse ametiühingute liidu peasekretär Jouhaux saabus Moskwasse.

Politsei sulges Warssawis juutide-wabamüürlaste loosji. Läbiotsimisel konfiskeeriti palju dokumente.

Leedus antakse armu poliitilisele vangidele

Kaunas, 22. 11. (ETA) (DNB) Iõjawäe 19. aastapäewa puhul, mida pühitakse homme, on riigipresident annud armu paljudele poliitilistele vangidele. Nende hulgas on ka [illegible] pedalast, kes 1935. a. olid mõistetud pü[illegible] ajaks wangi.

Oma antenniga

Doktriinid

„Nagu sõjas leidub iga relwa wastu ming[illegible] nõu, nii tekkis ka kominternile aja jooksul rea[illegible] Mitmel pool on kommunism hoopis keeldud. [illegible] tekkis faschistlik ja Saksas rahwussotsialistlik [illegible] mis kumbki ei salli enda kõrwal teisi liikumisi. [illegible] malt maalt on kommunism armutult wälja [illegible] tud..."

Naaber pani lehe kõhatades kõrwale.

Ta oli koolipõlwes olnud sotsialistlike wa[illegible] Suuremat meie tollal sotsialismist ei teadnud, ses[illegible] kohane kirjandus oli keeldud. Teadsime ainul[illegible] palju, et nii kommunism kui ka sotsialism nõudsi[illegible] omanduse riigistamist ja inimkonna wabastamist [illegible] talt orjusest.

„Näete, oli õilis doktriin, kuid tema teos[illegible] on inimsugu saanud kannatada rohkem kui [illegible] korraga."

„Ent pole teist nii õilist ja teaduslikku ühi[illegible] parandamise doktriini, kui sotsialism," ütlesin. [illegible] sugupõlw on sotsialismist pettunud, kuid tu[illegible] põlwed... Prantsuse revolutsioon suurte inim[illegible] tega andis küll hoiatawa eeskuju, kuid ometi [illegible] mustas kommuuna saja aasta pärast kuuendikku [illegible] kera end matkima weel suuremate in[illegible] Ristiusu doktriinid on ka teostamatud, kuid õili[illegible] tus waimustab uute usuelu-puhangutega weelgi [illegible] tuhandete takka."

„Oh, nüüd pole enam endine aeg. Ei [illegible] õpetusi lasta enam tolmukorraga kattuda ja tule[illegible] sugupõlwedel sealt alt wälja haljastada. Aga ro[illegible] sotsialism ja teised autoritaarkorrad? Need kaju[illegible] juba sotsialistide õilsaid doktriine. Kõik, mida [illegible] mõistab sotsialiseerimise ja riigistamise all, on k[illegible] nistidelt üle wõetud. Sellepärast on wõidudki [illegible] munismi armutult wälja rookida". Suur ideede [illegible] tegemine on käimas. Ideede kajukas annab end [illegible] mehe seljas igapidi wälja keerata. Ja kes te[illegible] leb, et kui enamlased alles tänapäewal oma [illegible] kogemustega pääsekšid riigitüürile, siis nad ei a[illegible] ka sealt otsast, kust nüüd on alustanud rahwu[illegible] lism?"

E.

Teatriuudiseid Tartust

Käesoleval hooajal on „Vanemuine" hoopis produktiivsem uuslavastuste andmisega. Ja peab tunnistama: ümberehitusest tingitud raskusist hoolimata on senised lavastused õnnestunud. Pöördlava puudus saksa teatris ju lavatehnilisi raskusi tekitab, samuti puudulik lavavalgustus, aga seevastu on jälle akustika niivõrd hea, et mäng seega palju võidab. Peale esietendustüki tuleks parima sõnalavastusena mainida ungarlase L. Fodori „Küpsustunnistust", mille lavastas K. Aluoja. See tänapäeva akuutseid kasvatusprobleeme lahendav näidend on läinud seni peagu alati väljamüüdud saali ees. Ka peategelased I. Suvero, L. Tubin, J. Põder, J. Jürgo ja K. Aluoja suutsid tüki menu oma õnnestunud kujude ja mänguga tublisti tõsta.

Ka Janno-Särevi „Metsmees" A. Meringi lavastusel kuulub õnnestunud lavatükkide hulka, kulgi publik temasse tagasihoidlikumalt suhtus. Pöördlava puudumisel venisid üksikute piltide vaheajad pikaks, samuti jättis lavavalgustus soovida.

Neljanda sõnalavastusena tuli ettekandele käesoleval nädalal V. Werneri „Inimesed jääl", mille menu publiku suhtes alles edaspidi selgub. Muusikalavastusist on võetud uuesti repertuaari operett „Viimne valss", mille kõrval on mängitud endise hooaja operette „Rohelisel aasal" ja „Džainat". Enne jõulu tahetakse veel ühe muusikalavastusega tolme tulla, samuti valmistatakse ette tantslavastust. Viimane jääb ettekandmiseks muidugi peale jõulu.

Olge tagasihoidlik on oldud lasteetenduste suhtes. Nende korraldamiseks oli teatril kavatsus juba sügisel moodustada vastav komisjon koolitegelasist, kuid kavatsusest ei ole seni palju kaugemale jõutud. Ja nii kannatab praegu selle all noorsooteater.

Palju peamuret ja tuska on valmistanud „Vanemuise" teatrijuhtidele publiku väike osavõtt saksa teatris korraldatavaist etendusist. Esialgu langes osavõtt isegi alla 50 protsendi möödunud hooajaga võrreldes. Ja kurtmist vähese osavõtu üle oli juba mullusel hooajal. Viimasel ajal on küll osavõtt veidi suurenenud, aga ta jätab siiski veel väga palju soovida.

Teatrijuhtidel oli isegi kord juba päris tõsiselt kaalumisel publiku tasuta sõidutamine teatrisse ja sealt jälle koju. Nimelt kavatseti hakata piletile kaasa andma omnibusepiletit. Kes oleks ostnud 50-sendilise pileti, oleks saanud omnibusepileti teatrisse. Kroonise pileti ostja oleks saanud aga sõidu omnibuses edas-tagasi. Nüüd ollakse sellest kavatsusest siiski loobutud. Sest ei või teada, kui kaugele niimoodi võib jõuda. Lõpuks tahab publik, et anna talle teatris ka väike suupiste või maksa koguni peale, et ta üldse teatri suvatseb tulla.

Publikukriisi lahendamiseks on teatril kavatsus hakata korraldama ka aegajalt töölisetendusi. Selleks tahetakse sõlmida suuremate vabrikutega kokkuleppeid, et need kogu õhtuse etenduse ära ostaksid. Kuidas siis vabrikujuhatus tööllstele sissepääsu korraldab, on muidugi tema enda asi.

Rohkesti nähakse vaeva ka dramaturgi otsimisega. Oieti otsitakse teda juba üle aasta. Nüüd on viimaks peatuma jäädud kahe pealinna teatriarvustaja juure. Esialgsete läbirääkimiste põhjal on neilt ka jaatav vastus saadud. Kumb neist lõpuks võetakse, peaks selguma juba lähemal ajal. Dramaturg tahetakse ametisse kutsuda juba uuest aastast peale. Kõneall on olnud ka üks Tartus elutsev luuletaja dramaturgi kohale, aga kuna viimase teatripoliitika näeb ette suuri koondamisi „Vanemuise" peres ja uue kammerteatri loomist, siis pole juletud selle kandidaadi juure peatuma jääda.

Uue teatrina kutsuti hiljuti ellu Tartu Töölisteater. Paari esimese lavastuse järele võib otsustada, et sinna koondunud tegelastel huvi ja tahtmist on teatrit teha. Ka lavastused on olnud seni võrdlemisi rahuldavad, on ju näitlejaiks peamiselt end. Tartu Draamateatri jõud, kulgi näitejuhatus peaks rohkem rõhku panema ansamblimängule ja tekst peaks paremini omandatama. Kontakt publikuga on uuel teatril aga hea. Rahva osavõtu üle ei saa nuriseda.

Sügisel liikusid visad kuuldused, et Tartus avatakse ka operetiteater, kus teiste hulgas pidid juhtidena tegutsema end. „Vanemuise" teatrijõud pr. E. Stukis ja F. Pettai, kuid kuuldavasti ei olevat sellest asja saadud vastava kapitali puudusel.

Külakosti on käinud pakkumas kahel korral Eesti Draamateater, mängides täiesti väljamüüdud saalidele „Daami kameeliatega" ja „Suve". Esimene neist avaldas nii

Kohalikke teateid

Petturid wõipakkidega

Wiimasel ajal on linnas liikwel eriliiki kaupmehi-petturid. Pärast turu-aega külastawad nad asutusi ja pakuwad müüa 1. sordi lauatõid. Wõi on pakitud kilolistesse pakkidesse ja pealt näha ning maitse järele hea. Kaupmees ise aga seletab suure suuga, et tema olewat maalt weoautoga linna turule sõitnud, auto läinud teel rikki ja seega tema turule hilinenud. Kuna pakutawa wõi hind on paarkümmenda senti kilolt odawam kui turul, leidub ostjaid küllaldaselt. Hiljem aga selgub, et pakis on waid ainult pealmine kiht wõid, kuna ülejäänud sisemine osa sisaldab taimewõid wõi kartulipuru.

Uus vabaõhukool juba registreerimisel

Eesti Punase Risti peawalitsus esines Harjumaa koolivalitsusele ettepanekuga registreerida Punase Risti poolt awataw Konstantin Pätsi nimeline wabaõhukool asukohaga Nehatu wallas, Kose-Uuemõisa. Uus ainulaadne kool Eestis töötaks 6-klassilisena kolme klassikomplektiga ja 100 õpilasega. Õpilasteks nude kooli katwatsetakse wõtta Tallinna j. t. suuremate linnade algkoolide mõlemast soost nõrga terwisega õpilasi.

Uus kool töötaks kehtiwate algkooli õppekawade kohaselt, kusjuures kõik õpilased elaksid kooli internaadis, milleks on olemas nõuetele wastawad ruumid ühes sissesõidu ja perejõuaaliga. Peale juhataja töötaksid kooli juures 3 õpetajat ja kasvataja.

Koolijuhataja kohale on Punase Risti peawalitsuse poolt esitatud kinnitamiseks Juhan Kull, kes on sündinud 1904. a. ja lõpetanud Tallinna õpetajate seminari 1928. a. Õpetajate walimine uuele koolile toimub hiljemalt, kuna õppetegewust uues koolis katwatsetakse alata eelseisva 1938. a. algusest.

Punase Risti peawalitsuse ettepanek kooli registreerimiseks saadetakse maakoolivalitsuselt haridusministeeriumile otsustamiseks.

Skandinaavia klubi algab tööd.

Kolmap., 24. kp., kl. 20, algab tööd Tallinna Õpetajate seltsi ruumes, Pühawaimu 2. Skandinaavia klubi, mille organiseerijaks on Tallinna Rahwaülikool koos Eesti-Rootsi ühinguga. Klubi awakoosolekul esineb kõnega Eesti-Skandinaavia kultuuri suhetest Tartu ülikooli rootsi keele professor P. Wieselgren. Kõne peetakse nii rootsi kui eesti keles.

Klubis on lugemiseks skandinaaviakeelseid ajalehti ja ajakirju. Osa wõtta awakoosolekust on wõimaldatud kõigile asjast huwitatuile tasuta.

Kooliõpilased arutasid usulisi küsimusi

Tallinna Koolinoorsoo Waimukultuuri ühingus peetakse iga paari nädala järele ettekandeid teaduslikest, kirjanduslikest ja usulistest küsimustest. Eile refereeris ll. Sillaste teemal „Tasuprintsiip usus". Referent wõrreldes ristiusku teiste usunditega tähendas, et Kristuse usk ei luba seesugust tasu kui teised usundid. Kadunud pojale ei antud karistust, waid teda õrataati ja õpetati tunda wäärtuslikumat elu ja ilma. Kristlane ei põgene ega tagane maailmast ega otsi oma wõitlustele tasu, waid ta elab ajas ja wõidab maailma. Õpilased, kellest enamik gümnaasiumide wanemate klasside õpilased, ilmutasid suurt huwi küsimuse wastu. Koosolijaist, keda oli peale poolesaja, wõeti sõna õige ohtrasti. Kõi mulje, et me noorsool on waimsed küsimused õigegi südamelähedased.

Sadamas on laevu

praegu töös lossimise ja laadimisega paarikümne ümber. Itaaliast toodi paartuhat tonni wäävlit, mis läheb tselluloosi wabrikule. Soomest saabusid neid päewil omnibused, mis lähewad linnawalitsusele.

Mõne reaga

Referaadid keemiast. E. keemikute seltsi ruumes Tallinnas, Wene tän. 30, peetakse järgmised ettekanded: kesknädalal, 24. nov., kell 19 mag. chem. F. Wittlich kõneleb teemal „Keemik kriminaaltehnikas"; kesknädalal, 1. dets., kell 19, dipl. keem. K. Weske kõneleb teemal „üldjooni inimese toitlustamisest".

Kapten Irwe suomusronglaste kooswiibimine. Kapten Irwe suomusronglaste seltsi liikmete omawaheline kooswiibimine rongi 19. aastapäewa puhul on 27. nov., kell 20 Tallinnas, Rataskaevu tän. nr. 2—1. Soowiawaldus kooswiibimisest osawõtmiseks tuleb saata seltsi juhatusele nimetatud aadressil hiljemalt 26. nov.

„Kuidas ja millest tekkib waimuhaigus", sellest kõneleb dr. med. Karl Toomingas neljap., 25. nov., sihtasutis „Tallinna Rahwamaja" saalis Pärnu mnt. 41, Tallinna Naisharidusseltsi korraldusel. Algus kell 8 õhtul.

Apteekide öövalwe

Teisipäewal wastu kesknädalat:

R. Georgini apteek, Wiru tän. nr. 15. Tel. 450-89.
Schnickeri apteek, Waldiski mnt. nr. 6. Tel 431-18.
W. Kuigi apteek, Liivalaia tän. nr. 34. Tel. 461-70.

Nõmmel:

Trossini apteek, Apteegi tän. 4.

Siseriigist

Harjumaalt

Keilas müüdi ehituskrunte. Wiimasel Keila alewivolikogu koosolekul otsustati joowijaile Keila alewist pärisomanduseks müüa 12 ehituskrunti. Müüdud ehituskruntide suurus kõikus 2370—3586 ruutmeetri wahel ja krundid müüdi hinnaga 10 senti ruutmeetrist. Müügi juures tehti tingimuseks, et hooned tuleb kruntidele püstitada hiljemalt 5 aasta kestes.

Kurgutõbi takistas kooltööd. Linnaümbruse jsk. terwishoiuarsti korraldusel katkestati kurgutõwejuhtumi tagajärjel õppetöö Aegna saare algkoolis kolmeks päewaks.

Uus usaldustalu nudismaaharijaile. Tallinna konwendi juhatuse otsusega kinnitati täiendawalt nudismaa-harijate usaldustaluks Tallinna konwendi piirkonnas Jüri Liiwaku „Miku" talu Rae wallas.

Põllumajandusliku kooli asutamise küsimus Tallinna konwendi piirkonda tuleb arutamisele lähemal Tallinna konwendi täiskogu koosolekul 4. dets. k. a. Samal koosolekul tuleb arutamisele ka põllutööliste küsimus Tallinna konwendi piirkonnas.

Haapsalust

A. Heide ja P. Reikman maeti. Pühap. maeti Haapsalus juurte rahwahulkade juuresolekul kaks möödunud nädalal manalasse warisenud kohalikku wanemapõlwe seltskonnategelast — Ado Heide ja Peeter Reikman. Nii suuri matuseid ei ole Haapsalu linnas nähtud enam kaua aastaid. Mõlemate kalmudele asetati niiwõrd rohkesti pärgi ja lilli, et need lausa uppusid lilledesse.

Läänemaalt

Haridusministri kiitus Taebla algkooli juhatajale. Läänemaa koolivalitsuse juhataja J. Loosme ja koolide inspektor E. Jaanwärk andsid Taebla algkoolis sama algkooli juhatajale Hando Wiilmaale üle temale kooliwalitsuse kaudu saabunud haridusministri tunnustuskirja, milles minister A. Jaakson awaldab temale kiitust eeskujuliku tegewuse eest pedagoogilisel alal. Minister külastas hiljuti Taebla algkooli ja leidis selle olewat eeskujulikus korras. Nüüd saabuski kooli juhatajale Tallinnast kõrge tunnustus.

Sooritasid auastmes kõrgendamise eksami. Tallinnas äsja korraldatud kursustel käijid ja sooritasid tagawarawäe ohwitseridele ette nähtud eksami auastmes kõrgendamiseks kaitselidu Lääne malewast neli järgmist ohwitseri: ref.-ltn. A. Merilo, ref.-n.-ltn. E. Ohtra (mõlemad Märjamaalt), ref.-lpn. W. Metski (Kõrgessaarest) ja ref.-lpn. S. Pärl (Paadremaalt).

Hiiumaalt

Kärdla konsulent lahkub. Senine Kärdla põllumeeste konwendi konsulent P. Sprenk lahkub oma kohalt arwates 1. dets., minnes teenistusse põllutöökoja keskajutuse juure. Tema asemele tuleb Kärdlasse senine Raasiku konwendi konsulent J. Utno, kes waremalt on Läänemaal tegutsenud linnukaswatuse instruktorina.

Pärnust

Nimetati tuletõrjebrigaadi staap. Politseiwalitsuse direktori poolt nimetati tuletõrje Pärnu brigaadi staabi koosseisu tulekaitsewahendite-pealikuks P. Sume, majanduspealikuks M. Seiler ja propagandapealikuks E. Illermaa. Brigaadipealikuks oli juba warem kinnitatud K. Lorenz ja temale abideks J. Pärn ja H. Tugetam.

Palgad kinnitati. Pärnu linnaametnike reguleeritud palgad ja linna lisaeelarwe, mis kaumat aega siseministeeriumis järelewalwe korras kinnitamata seisis, kinnitati nüüd muutmatult. Enne kinnitamist tuli linnawalitsusel palkade ja eelarwe kohta anda üksikasjalikke seletusi.

Aerodroom walmis. Pärnu aerodroomi ehitustööd mis algasid läinud suwel, lõppesid läinud nädalal. Aerodroomi ehitustöödel t
mest. Kewddel tule
rohujeeme maha kü
droom kohe kasutam
tiis ehitatakse angaar

Linnapea H. Aw
kondlikud organisatsi
pidulikkusega linnap
juubelit. Aktus korr
Seltskondlike organi
pead juubeli puhul

Warastati hobuse
Johannes Punane te
Arknal on tema maj
ära wiinud terwe ko
senud lukustamata k
gad kasutanud hobus

Kolm kinniswar
kinniswarade oksjoni
Rakwere wallas aset
suurune maakoht üh
kes 600-kr. alghinn
Kentmanni pär.-tomb
wallas, Wõsul, suur
lile 2002 kr. eest.
Jurchkewitschile kuul
eest Kütti walla e

100 tõusooma
wendi poolt otsusta
44 pullijaama, 24 ku
olemasolewatele lisak
mina peeti wajalisek
2 kr. 30 s. kg, mis n
normipiiritluse hinna

Sünnipäewalaps

Jaan Raudma (Pommer) 70-aastane

24. nowembril pühitseb oma 70-dat sünnipäewa ajakirjanik ja poliitikategelane Jaan Raudma (endise nimega Pommer), kelle isik ja teened eriti on tuntud Lõuna-Eestis. J. Raudma sündis 1867. a. Walgamaal taluperemehe pojana. Peale kreiskooli lõpetamist tegi ettewalmistusi ülikooli astumiseks, millest aga pidi ainelistel põhjustel loobuma. Pärast paariaastast tegelikku põllutööd isatalus siirdus J. Raudma mõisawalitsejana Wenemaale, kust ta aga peatselt pöördus tagasi kodumaale, tegutsedes pikemat aega wallakirjutajana Walga-, Tartu- ja Wiljandimaal ning hiliselt just kohapealse piirikomisjoni hooleks, kus J. Raudma kutsuti ajalehe „Postimehe" teenistusse. Ajakirjanduslikku tegewust J. Raudma algas juba 19-a. noormehena, olles „Postimehe", „Wirulase" ja „Sakala" kaastöölisena.

J. Raudma aktiiwne poliitiline tegewus algas tema siirdumisega Walka sealse ajalehe „Rajalase" toimetajaks ja Eesti-Läti piirikomisjoni liikmeks. Tolleaegse keskwalitsuse tagasihoidlik poliitika jättis Walga linna ja ümbruskonna saatuse määramise olulisel just kohapealse piirikomisjoni hooleks, kus J. Raudma ajakirjanikuna, läti keelt oskajana ja kohapealsete olude tundjana etendas juhtiwat osa. Tollest ajast on pärit ka J. Raudma populaarne hüüdnimi „Piirionu", misjuguse nimetuse all ta ka hiljem sõelus piiriajamise küsimusi kohapealses ajalehes.

Kui „Rajalase" ilmumine piiriküsimuste lahenemisega lõpetati, asutas J. Raudma Walgas uue ajalehe „Lõuna Eesti", olles pikemat aega selle wäljaandjaks ja toimetajaks. Praegu elab J. Raudma ühes oma abikaasaga Nõmmel, kirjutades parajasti oma mälestusi mele lõunaptiri saabumisloost.

J. Essenson 65-aastane

Oma 65-a. sünnipäewa pühitses eile Pensionäride Liidu esimees Juhan Essenson.

Juubilar sündis 22. nov. 1872. a. Wao wallas Wirumaal, kus tema wanemad olid talupidajaks. Lõpetanud kihelkonnakooli siirdus E. Wenemaale, kus õppis Peterburi junkrukoolis. Sooritanud selle juures wastawa eksami, jai ta sõjawäeametnikuks, kellena ta teenis Wenemaal ja Soomes.

Eesti sõjawäes on ta majandusküsimes abiolles wiimati tegew arsenalis. 1928. a. alates on ta pensionil.

KARUSNAHA

Aadu Paim 60-aastane

Walga linnasekretäri juubel.

Kolmapäewal pühitseb oma 60. sünnipäewa Walga linnasekretär ning seltskonnategelane Aadu Paim.

Juubilar sündis 24. nov. 1877. a. Hummuli wallas Walgamaal taluromaniku pojana. Lõpetas Walga linna endise kreiskooli 1896. a., astudes järgmisel aastal postitelegraafi teenistusse ametniku kandidaadina. Hiljem oli posti-telegraafi ametnik Tõkkumis Kuramaal ja telegraafiametnik Walgas. Maailmasõjast wõttis osa telegraafiametnikuna. Walga renteis teenis juubilar peale maailmasõda kuni 1921. a., millal astus Walga linnawalitsuse teenistusse, olles waheldumisi maksuameinik, perekonnaseisuameetnik ja waestelastekohtu sekretär. Alates 1927. a. kuni tänaseni on A. Paim olnud Walga linnawalitsuse ja -wolikogu sekretäriks.

Seltskondlikus tegewuses on juubilar jõudumööda kaasa löönud, olles „Sõdeme" seltsi juhatuse liige ja sekretär ning ühtlasi liige enamuses Walga seltskondlikes organisatsioonides. Ühenduses sünnipäewajuubeliga wõib Aadu Paim tagasi waadata ka oma 40-aastasele ametitegewusele.

LADU

Aiandustegelase 2-kordne juubel

Nõmme pühitseb oma 50-aasta sünnipäewa ja 35-aastase ameti juubelit tegelik aednik Kasak.

Peale oma kutsetöö on juubilar wõtnud innukalt osa ka seltskondlikust tegewusest. Muuseas on ta eluaegseks liikmeks E. A. ja M. seltsis „Oie" ning kauaaegseks juhatuse liikmeks ja abiesimeheks Eesti Kutseaednike Ühingus.

S. TARTU

Nõmme teateid

Nõmme Meestelaulu Selts arendab tegewust

Esmaspäewa õhtul pidas Nõmme Meestelaulu Selts kohaliku notari R. Tikmani juhatusel oma järjekorralise koosoleku, millest osa wõttis rohkel arwul tegew- ja toetajaid-liikmeid.

Koosolekul ettekantud tegewusaruandest selgus, et selts on möödunud aastal korraldanud Nõmmel wainuliku ja ilmaliku kontserdi, sooritanud wäljasõidu Keilasse ning esinenud mitmetel awalikel aktustel ja pidudel oma meeskooriga. Seltsi mottoks kinnitati: „Elada, laulda, ustawaks jääda sulle, kodumaa!"

Seltsi juhatuse uuendamisel waliti üksmeelselt esimeheks tagasi senine esimees ja seltsi asutaja liige Th. Lambert ning juhatusliikmeiks J. Sunts (end.), A. Kõgel (uus), J. Roosa (end.), E. Sädeme (uus) ja J. Wäli (uus). Rewisjonikomisjoni waliti R. Tikman, J. Kirrepe ja A. Arak.

Lõpuks arutati läbirääkimiste all rahwamaja ehitamise küsimust Nõmmele ja leiti, et rahwamaja ehitamine on Nõmmele täiesti hädatwajaline, sest

praeguses olukorras puudub ruum, kus seltsi meeskoor wõiks kontserte korraldada.

Ühtlasi tegi seltsi koorijuht Ed. Wilibert teatawaks, et selts tahab oma eelseiswate ürituste teostamiseks tõsta seltsi meeskoori kwaliteeti ja arwulist koosseisu, milleks toimub uute lauljate wastuwõtmine koori igal harjutusõhtul — esmaspäewal ja neljapäewal — kella 8—10 seltsi praeguses asukohas, Raudtee tän. 66.

Uus põhiseadus tuleb arutusele

Nõmme Majaomanike Selts korraldab pühapäewal, 28. kp., algusega kell 12 p. seltsi ruumes, Männi tän. 2, järjekorralise koosoleku teemal „Eesti wabariigi uus põhiseadus". Kõneleb endine rahwuskogu liige, linnapea L. Djaweski. Sissepääs koosoleku kõigile tasuta.

Riigikohus

Otsuseid

Tsiwiil-osakonna kohtuistungil 23. now.: Georg Stackelbergi — põllutööministeeriumi; Woldemar Wälde — Eesti tööliste kindl.-ühingu; Ants Tammela — Fuchsi — Gerhard Reussi ja Soja Leontjewi; Anu Abelt — Karl Abeli; Jaan Looperi — Julius Looperi; Gustaw Weski — Hilda Saare; Agnes Radiini — Rudolf Katkusilla; Jaan Kükiti — Ewald Karutamme; August Malmberg-Malmi — Wassili Pospelowi; Eesti Maapanga kasf.-kaebus tema kaebe kaebus Amalie Suitsu nõudeasjas Anton Kallase wastu; Anna Hansoni — Johan Hansoni; Gerda asjas Wõru-Petseri kinnistusjaoskonna ülema otsuse peale; Aliise-Rosalie Lõiwu — Peeter Kirotoni; Teofimia Parwe — Karl Welliku; Herbert Willbergi — Eduard Bachi; Marie Pajo — August Kripsoni; Liisa ja Ewald Wõõbuse — Hendrik Wõõbuse; Aleksander Hermanni — Aleksander Raksi; Pääskülaa-Tänasilma masinatarw.-ühisuse — Oskar Lutsbergi wahelised nõudetoimetused.

Tsiwiil-osak. 26. now.: Johan Stargi — Johannes Reesmanni; Karl Heimweli — Amalie-Elisabeth Heimweli; Pärnu maksuinspektori kasf.-kaebus Gustaw Konksi nõudeasjas Liisa Kochi wastu; Mihail Egorowi — Otto Molsi; Aliide Pisa — Kaarel Lauringsoni pär.-tombu ja Awinurme ew.-luteriusu koguduse; Johan Aawiku — Endel Oti; Johannes Müürmanni kasf.-kaebus surnud Gertrud Nygreni päranduse asjas; Herta-Marie Müüri pär.-tombu — Oskar Ambre; Miina Husfari — Paul Juure; Marie Grossi — 3. üksiku jalawäe pataljoni üleajateenijate kogu; Eduard Semleki — Erich Nahkuri ja metsatööstuse a.-ü. „S. Minkow ja Pojad"; Alfred-Andreas Kulli kasf.-kaebus tema kaebe asjas Tartu-Walga kinnistusjaoskonna ülema otsuse wastu; „Tartu Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisuse" — Juhan Kuke ja Alfred Wimbergi; Amalie Ronga kasf.-kaebus surnud Eduard Ronga testamendi asjas; Albert Jagusoni — Daawet Muuga j. t.; Ernst-Richard Lumi — Aleksander Kaljoti; Hans Laksi — Hermann Oesterlini; Adele Aadla — Endel Aadla; Jaan Miiti — Rannu wallawalitsuse; Mustwee kalameeste ühisuse — Artemi Gusowi ja Peeter Baranini wahelised nõudetoimetused.

Kriminaal-osak. awalikul kohtuistungil 24. now. kell 10 homm. on arutusele määratud: Isak Citroni, Karl Liimi, Albert Eegi, Wassili Köötsi, Johannes Tuiski, Jaan Järwekülje, Otto Tease, Elmar Sülla ja Jaan Suti, Aleksander Sarapuu, Johannes Hollandi, Artur Lõhmusaare, Märt Soe, Aleksander ja Anna Iskülliide, Gustaw Kala, Kristjan Salmani, Arkadi-Ferdinand Nõmbergi (Nõmtak), Arnold Redi-ku, Tallinna ringkonnakohtu, Marie Einbergi ja August Kasaku protsessid.

Arutusele tulewad

Administratiiw-osak. awalikul kohtuistungil 26. now. 1937. a. kell 10 homm. Tallinnas on arutusele määratud järgmised toimetused: A.-ü. „Balti puuwilla ketramise ja kudumise wabrik", k.-m. Kr. Saar ja Ko., Otto-Ernst Eggers, Aleksander Kelwetz, August Käärt, Simon Ziwciunas, Eduard Treikelder, Julie Sild, Rosalie Sild, Woldemar Sild ja surn. Marie Kasfi (sünd. Sild) pärandustomp, Johannes Jaagund, Jaan Lond, Aleksander Punab, Eduard Täht, kui Jaan Saare, Jakob Saare, Johannes Saare, Lisette Mey, Emilie Kursi, Amalie Toominga ja August Toominga wolinik ning surn. Jaan Tähe pär.-tombu hooldaja.

Administratiiw-osakonna awalikul kohtuistungil 30. now. 1937. a. kell 10 homm. on arutusele määratud järgmised toimetused: Ingliste wallawanema, f-ma „Kr. Saar ja Ko." oman. Kristjan Saare, „S. Bulatow ja Ko." f-ma all kaupl. Iwan Bulatowi ja Lilian Ridelli, Willem Ilowi, a.-ü. G. Scheel ja Ko., maksudewalitsuse direktori, Karl Lihni, Roman ja Aleksandra Lellepite, f-ma „Lindner & Ko. Ltd., August Joa, August Tirmanni, Julie Musto, Mari Adamsoni ja Marie Saare protsessid.

Administratiiw-osakonna awalikul kohtuistungil 3. detsembril 1937. a. kell 10 homm. Tallinnas on arutusele määratud järgmised toimetused:

Jakob Mets, Marie Tomson, Elwiine-Anette Laast, Marie Kurrikoff, August Padjus, Eduard Kiisk, Tallinna linnawalitsus, Pauline Lillmets, Johanna-Elisabet Markus, Tallinna linnawalitsus, Tauga wallawalitsus, Peeter Ringas, Hendrik Luts, Mõisaküla alewivolikogu ja alewiomawalitsus, August Tirman.

Kriminaal-osakonna awalikul kohtuistungil 1. dets. 1937. a. kell 10 homm. on arutusele määratud: Woldemar Mangjuse, Ahto Raudwa, August Aru, Alfred Lombi, Hans Reimani, Ewald Johansoni, Ülo Kariste (Sarthe), Gustaw Essensoni, Karl Olle, Eduard Pulwase ja Jüri Prulowi, Peeter Mihkelsoni, Johan Peebi, Jüri Suigu (Suik), Adu Schönbergi, Eduard Roosilehe, Ewald Pomari, Ida Eichorni, Oswald Ruweni ja Julie Kulli süüasjad.

Administratiiw-osak. awal. kohtuistungil 1. dets. 1937. a. kell 10 homm. Tallinnas on arutusele määratud järgmised toimetused: Eduard Merepalu (end. Mühlhausen), Kristjan Tuuna, Peeter Eichelmann, Theodor Rästas, Otto Piitsepp, Johannes Tamberg, Peeter Waltmann, surn. Mari Topsoni pär.-tomp, Elwa alewivalitsus, Hermann Kapp, Heinrich Pürsema, Johan Laamann, Jüri Wester ja Jakob Kikkas.

Sõnum.

Meie lehes ilmunud sõnumi puhul „Läänemaa wallawanemad saawad wajarad", teatab meile W. Plõks, et need on walmistanud temaga, mitte W. Pleks. Ühtlasi teatab ta, et ta pole riigi kunstiõõstuskooli õpetajaks.

Polit

Lärmitseja sadam
ja sai seepärast prot
elutsew Jan Tominga

Liikleemismääruste
jõitmise pärast koosta
A—1960 juhile ja
ning A—2208 juhtid

Pimedal ajal jätt
nawale sõiduautu nr.
dukist möödumisel ei
A—1170 juht.

Wastawa loata
tatse wastutursele Pär
Lellep. Sõiduki kont
gusus ja signaalsead

Mitmesuguste li
koostas politsei protok
1653, A—2059, A-

Loata loterii korr
sele turukaubamaja k

Mürgelbajad. Pr
lõõkumise ja lärmitse
kindla elukohata Adolf
Liisa Tiimus.

Korratus kioskis j
elutsew Marie Risjes
kioskis ja Wilmji tän
mustuse pärast piima

Joobnud isikuid p

Kriminaalpolitsei
August Kogeri, kes
taimewõid ja botikrid

Warg
Jõe tän. nr. 9 ase
kr. wäärtuses Ruube
Raua tän. nr. 14
50 kr. wäärtuses F. S
Tartu mnt. nr. 4
Johannes Lehmeisa a
Pärnu mnt. nr. 17
töökojast warastati 30
Elmar Buschi
warastati käekott 17

Tallin

23.

Diskos	Tšekid
2	London
1,5	New York
4	Berliin (kliiring)
3,75	Helsingi
2,5	Stokholm
3,5	Kopenhaagen
4	Oslo
6	Riia
6	Kaunas
2,5	Amsterdam
3	Pariis
2,5	Zürich
2	Brüssel
5	Milaano
5	Varsavi
3	Praha
3,5	Viin
6	Danzig
1	gr puhast kuld

Väärtpabe

6% Eesti Hü
Panga pantleh

1927. a. 7%
laen (dollarite

5% Eesti Maak
seltsi pantleh

Siliki

digusteaduskonnas
feldt, Dionisij Orgus
Edgar Talwik (cum l
Gerda Kubbel, Edda
Herman Pant.

Diploo
haldusõiguse ja -pro
Waigo.

Põllum
abiasistendiks kinnit

Tän
Täname südamest
made puhul kingitus
ilmumisega austasid,
E. Bergmanni, E. K
a.-ü. „Kadli" kapte
likult ilmunud la
mereretsudelt.
Pärnus, 22. 11.

Vastutav
Väljaandja Tall

Teater • Muusika

Klaverikunstnik R. Firkušny Tallinnas

Esineb täna oma ainukontserdil „Estonias"

Täna hommikuse rongiga saabus Riiast Tallinna rahvusvahelise kuulsusega noor Tšehhoslovakkia pianist Ruda Firkušny, kes esineb täna õhtul — „Estonia" kontsertsaalis oma ainukesel kontserdil.

Tabasime saabunud tšehhi klaverikunstniku „Palace" hotelli einelauaruumist hommikueinelt, et esitada talle mõningaid küsimusi, mis võiksid huvitada meie kontsertpublikut.

Selgub, et Ruda Firkušny on alles 25-aastane. Alustanud õpinguid konservatooriumis juba 7-aastaselt, lõpetas ta kõrgema muusikakooli 15-aastaselt. Täiendanud end Itaalias ja Prantsusmaal. Lõpetanud hiljem konservatooriumi kompositsiooniklassi ja veel ülikooli filosoofiateaduskonna, erialaga muusika esteetika ja muusikaajalugu. Esimese iseseisva kontserdi andis 10-aastaselt, seega 15 aastat tagasi. Tema muusikalise talendi avastaja ja kauaaegne õpetaja oli kuulus prof. Janaček.

Klaverikunstnik saabus Tallinna, nagu juba tähendatud, Riiast, kus tal oli kontsert Läti ooperis. Enne seda lõpetas Firkušny kontsertreisi Balkaniriikides. Oma edus on ta kõikjal täiel määral rahuldatud — nagu kunstnik ise tagasihoidlikult tähendas.

Tallinna kavasse on võetud Bachi, Liszti, Chopini, Smetana, Suki, Prokofieffi, Debussy ja Martinu helitöid. Viimane on tšehhi noorema generatsiooni komponist.

Tallinnast sõidab R. Firkušny edasi Stokholmi, siis Prahasse, Parilsi, Londoni ja — Põhja Ameerika Ühendriikidesse.

Lõpuks avaldas klaverikunstnik rõõmu selle üle, et tal on avanenud võimalus sõita Tallinna ja ja siin esineda. Tallinna linna ilu kohta olevat ta varemalt kuulnud õige palju kiitvat.

Kammermuusika-kontsert Artur Kapi helitöist

Eesti Akadeemilise Helikunstnike Seltsi poolt korraldatud kammermuusikakontsert Estonia sinises saalis saalis on ka üheks üliks Artur Kapi nimelise muusikahooaja kontsertide sarjas, mis pühendatud osalt või täielikult tema helitööde ettekandele. Kava sisaldas A. Kapi 1898. a. kirjutatud viulisonaadi ning 1918. a. komponeeritud keelpillide-kvinteti.

Interpreteerivas osas esinesid keelpillide kvinteti liikmetena R. Palm (I viiul), A. Saat (II viiul), A. Udrik (I vioola), R. Merkulov (II vioola) ja A. Karjus (tšello), kes väljendasid A. Kapi keelpillide-kvinteti ettekandel ühes hea ansambliga mõjuvat dünaamikat ja meeleolude tabamist, mis altasid tõhusalt kaasa selle huvitava ja sisuka helitöö ilu väljatoomiseks. Eesti Akadeemilise Helikunstnike Seltsi keelpillide ansamblil on olnud alati hea kunstiline menu, mis üha areneb.

Kuna viulisonaadi ettekanne oli sääraseis soliidseis kätes, nagu R. Palmi ja O. Rootsi omis, siis osutus ka selle tõlgitsemine nauditavaks samuti tehnilisest kui ka muusikalisest küljest, sest noored kunstnikud on püüdnud süveneda tõsiselt teose sisusse ning eriti rohkesti tööd on nõudnud õige keeruline ja raske klaveri osa pianistilt.

Solistina astus üles Estonia teatri ooperilauljanna Olga Lund, kes hurmas kuulajaid neljа veetlevalt ettekantud soololauluga „Laulja nutt", „Mälestus", „Nõmme allik" ja „Metsateel".

Peenetundelise ja kõlaliselt tasakaalustatud kaasmänguga toetas solisti klaveril O. Roots.

Ada Juurupi kontserdile

ADA JUURUPI KONTSERDILE

homme õhtul kell 8 Estonia kontsertsaalis olgu veel kord juhitud muusika- ja lauluharrastajate tähelepanu. Laulja ilus ja eeskujulikult koolitatud koloratuursopran pääseb mitmekesises kavas täiel määral mõjule.

„Estonia" teater

Teisip., 23. nov., alandatud hindadega W. Shakespeare'i komöödia **„Suveöö unenägu"**. F. Mendelssohni muusika.

Keskn., 24. nov., operett **„Tatra tüdruk"**. Harilikud hinnad.

Neljap., 25. nov., harilike hindadega H. Raudsepa komöödia **„Mees, kelle käes on trumbid"**.

Tšehhi pianisti Ruda Firkušny kontsert

Täna, teisipäeval, 23. nov., esineb Estonia kontsertsaalis tšehhi kuulsaim pianist Ruda Firkšny. Arvustus kõigist Euroopa suurlinnadest, kus Ruda Firkušny on esinenud, kirjeldab seda kunstnikku kui hiilgava tehnikaga ja sügava muusika-andega noort meistrit.

Omapärasemaid sümf.-kontserte on neljapäewal

Nagu eelmises meie lehes märgitud, tõotab huvitavamaid kontserte olla eelolev neljapäevane sümfooniakontsert Estonia kontsertsaalis.

Kava on koostatud sääraselt, mis peaks rahuldama ka kõige nõudlikuma publiku. Kuna kava sisulise osa toome meie lehe järgmises numbris, siis olgu niipalju öeldud, et see on orkestriinimeste poolt algatatud omapärasemaid kontserte Tallinnas, kuna orkester loodab tulla toime ilma dirigendita. — Nad on selles veendunud oma suure töö tulemuse tõttu.

Ka solistide koosseis on kõigiti huvipakkuv, kuna esinevad prl. Sylvia Tobias (harf), Hugo Süts (viiul) ja Anton Sutirski (flööt). Soliste saadab orkester, ja taas dirigendita.

Solistidest mainigem Hugo Sütsi, kes on just Tšaikovski tõlgitsuse alal meister, kuna see on tema iseloomule omane. Pealegi on Tšaikovski meloodiate leidlikkus ja haaravus oma sügavuselt võrratu. Ta looming on seesmiselt ning eranditult üldinimlikke tunnete skaala, hingelised elamused, mis on arusaadavad kõigile inimesile.

Peale orkestri-ettekannete kuuleme mele oma tuntud ja tuttavailt solistidelt veel mõndagi, millele pole suudetud pöörata lähemat tähelepanu.

Töölisteater

Täna **„Inimesed ajujääl"** 3. korda. Algus kell ½8 õhtul. Pääsmed 20—125 senti.

Kolmapäeval Ruts Baumani tuluõhtuks **„Mehe küljeluu"** 17. korda.

Raadio

Teisipäewal, 23. nowembril

7.00 äratusmäeng. 7.05 wõimlemist. 7.20 päewauudiseid. 7.25 hommikuhartsi: heliplaatidelt. 8.10 hommikpalwus Jaani kirikust — õp. A. Soosaar. 8.30 turuteade 17.50 heliplaate ja reklaami 18.00 lastetund. Lugusid ja laule Mardist ja Kardist. 18.30 prantsuse keele tund — mag. K. Kann. 19.00 kohwikunnuusika. Kohwik „Kultase" kapell. 19.40 päewauudiseid. 20.00 õige aeg. Ilmateade. 20.05 wiis minutit terwisele — dr. med M. Kask. (Tartust) 20.10 kontra-alt Larissa Martinson laulab neegrilaule. 20.30 arhiwaar mag. H. Fischer: Spionaaž Eestis maailmasõja ajal. (Tartust.) 21.00 ajawiitemuusika. 21.40 aktuaalne weerandtund. 21.55 Saint-Saensi helitööd. RR orkester. Juh F. Nikolai. 22.35 heliplaadiuudiseid. 22.55 päewauudiseid. 23.00 esperantokeelne nädalakroonika

Kolmapäewal, 24. nowembri

7.00 äratusmäng. 7.05 wõimlemist. 7.20 päewauudiseid. 7.25 hommikuhartsi heliplaatidelt. 8.10 hommikpalwus Jaani kirikust — õp. T. Tallmeister. 8.30 Tallinn: Turuteade 17.50 heliplaate ja reklaami. 18.00 Anton Kasemets: Eesti muusika arengutee (IV). 18.30 Zelleri operetimeloodiaid. (Heliplaadid.) 19.05 Glasunowi balletimuusika. (Heliplaadid.) 19.40 päewauudiseid. 20.00 õige aeg. Ilmateade. Hinnanoteeringud. 20.05 Artur Kapi laule. Magda Päts (sopran). 20.25 põllutöötaja rohumaade eriteablane agr. H. Selja: Heinafeemne küsimus uudismaadele rohumaade rajamisel. 20.55 põllumajanduslikke teateid. 21.10 tangoriitme. (Heliplaadid.) 21.35 lastewanemate weerandtund. Ollme Ploompuu ban Rest: Kas laps usaldab mind? 21.50 Artur Kapi õpilaste helitööd. RR orkester, juh. prof. R. Kull. 22.55 päewauudiseid.

Tööpakkumised

Tarwis äraõiduks kena intelligentj., soowitaw kolme koha kiku keeli oskajat.
preillit
paremasse lokaali. Küsida Lossiplatsilt 4—2, sissekäik hoowist, kella 4—7.

Wajatakse
kindakudujaid
kellel on kodus 5. kuni 8. kl. majinad. Tulla W. Karja 1, kübaraäri „Mix", passaažhi hoowis.

Müüriseppi,
puuseppi, lihtöölist tarwis janatcoriumi ehituse juure. Nõmme, Särje tän.

Puhveti-preillisid
on tarvis Sauna tän. 1, restorani „Passaaž".

Pumpkaevu-tegijat
tarwis. Teat. saab Suur Tartu mnt. 72—1.

Kohe tarwis
müüriseppi
paekiwi müüritajeks. Ilmuda Kehra inj. Edenberg'i kontoris.

Wajatakse
kammijat
kesklinna äriše wõi daamide ojakond rentida. Samaše õpilaat waja, lepinguga Kirj. slt. „24/7244".

Puhvetipreillit-
ettekandjat ja kraamijat, kes peši peseb, waja äraõiduks. Tulla Rüütli t. 16, tuba 10, 2. korrale.

Wajatakse
trepikäsipuu-tegijat
ja metlahpõrandapanijat ehituse juure. Lõõtse tän. 9.

Linna ligidale tallu tarvis
tüdrukut,
kes tunneb talutöid ja mõistab lehmi lüpsa. Küsida Vabriku 18, piimapoest.

Wajan puhtasse äriše
abilist,
tõsiist ujklikku naisterahwast; wõib ka äri üle wõtta wähese rahaga. Kirj. slt. „15/7275".

Lihtsasse perekonda waja nooremat
teenijat-lapseholdjat,
soowitaw wenelanna. Tulla õht. pärast kl. 6, Ahju tän. 9—16

Üksik daam, kes laenab äriše 500 kr., wõib saada
kestva koha
perenaiseks (wirtinaks); soowitaw, kes tunneb weidi restorani majapidamist. Teatada kirjal. slt. „22/7282".

Korralikku
teenijat,
kes keeta oskab ja puhtust armastab, tarwis wäikesesse perekonda. Tulla Weneiurg 9, puunõudekauplusse.

Uksiteenijat
waja, kes oskab kõiki majatöid. Nõmme, S. Pärnu mnt. 156/20—1 wõi kirj. slt. „20/2829".

Maale väiksemasse riigiametniku majapidamisse vajatakse
teenijat-perenaist.
Küsida 23. novembril kuni kella ½5 Sakala tän. 9, kauplusest.

Vajatakse nooremat
teenijat,
kes hästi keedab, pesu peseb ja soovitused omab. Tulla Lembitu 4—5.

Linna ligidale tallu
sulast
tarwis. Kaub. Magasini t. 25 — 20.

Maale wajatakse tublit
keetjat,
kes ka tube koristab. Teatada aadress slt. „27/7247".

Sulast
waja tallu. Kaub. kl. 2—4 ja homme kl. 9—10 S. Tartu mnt. 51, hoowis.

Otsitakse keeli walitsejaid
ettekandjaid
Ilmuda kl. 12—2 Wiru kohwikusse.

Õpilast
(nais) vaja Mundi tän. 2, fotoateljee K. Osol.

Poissi
wajab Mellowi mööblitööstus, Wana-Wiru tän. 13.

Kingseppi,
kes vilte tallutavad, võetakse juure. Kaupmehe 22.

Paremasse rajooni leiab kestwa teenistuse wilunud
juuksur,
kellel on täieline oskus elektrilokkide ja wesilaineie tegemises, soowitaw ka meestetöö tundmine. Palk 80 kr. kuus. Kirj. slt. „36/7256".

Tüdrukut
tarwis linna ligidale tallu. Kaubelda Suur Tartu mnt. 78, poes, 24. tkp. kella 10—12 enne lõunat.

Wajan
tislerit,
wõib ka poolõppinud olla, kes winecrimistööd tunneb. Magasini 24.

Majahoidjat
waja uude kesktüttega majja. Teat. tasunõudmisega, perekonnaseisu ja soowitusie ära tähendamisega slt. „17/7237".

Sepapoissi, sulast
tarwis maale. Teateid saab täna Suur Tartu mnt. 51, hoowis, lehe ilmumiseni alates kuni kella 9-ni.

Wajatakse naiskokka,
kes on enne töötanud jõõgimajas. Kaubeldakse teisipäeval 23. nov., kella 6—8 õhtul Narwa mnt. 54—1.

Korteripakkumised
TALLINNAS

Ilus, päikesepoolne
mõbleeritud tuba
soliidsele härrale ära anda. Korteris telefon ja vann. Tina tän. 26—1, telefon 315-63.

Korter
— 4 tuba, köök, vanniga, keskküte — saab 1. dets. vabaks, asub Kullasepa tän. 4. Teateid saab Toompuiesteel 28—10, kl. 9—11 ja 2—5 wõi soov. kirjal. slt. „37/6937".

Korter
2 toaga ära anda Pärnu mnt. 62—12.

Kuivad, soojad
äri-ruumid
ühes sisustusega kiires korras ära anda. Ruumid on kõlvulised ka tööstuslikule ettevõttele, Teateid saab Tartu mnt. 51, rõivatööstus „Uudise" omanikult

Kolmetoaline
korter
ühes kaupluseruumiga välja üürida. Küsida Paldiski mnt. 45—4.

Naisterahvas võib
kaasüüriliseks
tulla Imanta tän. 42—5. Näha pärast kella 3.

Moodjas majas, intellig. perek., joe, ruumikas, erasissekäiguga
mööblita tuba
üürile anda. Soowi korral telefoniga. Raudtee t. 3—6 (Pärnu mnt. trammi raudteepeatuse juures).

Kaasüürilist
vaja; kindlas ametis käijat, mittesuitsetajat. Tulla kella 4—7 Luise tän. 23—15.

Äriruum
parimas rajoonis, ojalise sisseseadega, edasi anda. Kohane toidunainete-, worsti-, delikatesi-kauplusele. Küsi. Laenupanga nurgalt lehekioskist.

Mööbliga tuba,
erasissekäiguga, ära anda Oskari t. 2-a—3, tulla kl. ½5—9

Mööbl. tuba
ära anda Kalju tän. 4—3.

Kesklinnas asuv valge ja ruumikas 2-toaline
kontoriruum
ühes esikuga, W C ja pesemisruumiga välja üürida. Lähemaid andmeid Tallinnas Pikk t. 10, kalevikaupluses.

Uues majas päikesepoolne kena
tuba
üürile anda korralikule kindlas teenistuses härrale wõi daamile Wolta 34—4.

Eraldi sissekäiguga joe mugav
mõbleeritud tuba
wanni kasutamisega wälja üürida Oa t. 3—9 (Õpetajate tän. pöiktän.).

Tuba
wälja üürida Liiwalaia tän. 80—5.

Välja üürida kaks suurt
tuba
büroole wõi muuks. Tatari 2—1

Sisetöötatud
pesukoda
ühes elutuumidega, omaniku haiguse tõttu, ära anda. Kirj. slt. „15/7115".

Zu vermieten.
2 separate möblierte Zimmer mit Wanne und heißem Wasser an zwei alleinstehende Herren mit voller Pansion. Pronkfi 6—8, v. 12—7.

Korterid,
4- ja 5-toalised, sooja ja külma veega ja keskküttega ära anda. Pärnu mnt. 32, uues majas.

Toidualnetekauplus
edasi anda, ühes piimaruumi ja elukorteriga, nõuetele wastaw. Küüida Lai tän. 19—2, teisel korral. Tisler.

Ilus joe walge
mööbliga tuba
intelligentj. härrale üürile anda. Soowik. telef. ja wanni tarwitus. Pärnu m. 62—7

Mööbliga tuba
erasissekäiguga, ära anda ametiskäijale härrale. Liiwalaia 95—1.

Tuba,
mööbliga wõi ilma, erasissekäiguga, ära anda Wiru 16—1 Näha wõib kuni kella 6 p. l.

Korter
— 2 tuba, töök, esik, wann, ära anda. Põhja pst. 11—2

Äriruumid
välja üürida S. Tartu 18, küsida majaomanikult.

Anda üürile erasissekäiguga mööblita
tuba
üür 22 kr. kuus. Küsida Sakala t. 19, puulao kontoristi, telef. 460-16, kella 4—5.

Hästi
möbl. tuba
erasissekäiguga, soliidsele harit. härrale ära anda. Koidula t. 15—3.

Korter
Lasnamäel wälja üürida — 1 tuba köögiga. Teat. saab Poska tän. 39—2. Samas kingsepatöötuba wälja üürida.

Wäike möbl.
tuba
üürile anda. Endla 16—8, hoowimajas.

Kaasüürilisena
wõiwad möbleeritud toa saada 1 wõi 2 meesterahwast. Tulla Kauna 8—4.

Üürile anda moodjas majas ruumikas päikesepaisteline hästi möbl.
härratuba
wannitoaga, sooja weega. Teenimine ja telefon. Näha kella 12—19 Kentmani 11-b—6.

Juhuslikult hästi odavasti ära anda
söögisaal
kesklinnas. Kirjad slt. „27/7167".

Kuiw juur
laduruum
ühes kontoriruumiga ära anda Teat. saab Imanta 23—21, tel. 467-20.

Maapealne toidunainetekauplus
ühes kaubaga ja elukorteriga odavasti ära anda. Teat. kirj. slt. „8/7268".

Mereväelast
kes käis Sõja t. 11-b—8 tuba waatamas, palume tulla läbirääkimiseks.

Korteripakkumised
NÕMMEL JA MUJAL

Kaasüürilisteks
wõiwad tulla 1—2 haritud preilit Nõmmel elatva proua juure. Küsida Wiru 8—3, kella 6—7.

Korteriotsimised

Otsin vaheseinaga
korterit
5. wõi 4. linnaossa, üüri ettemaks võimalik. Kirjad slt. „20/2780".

Kaks kindlas teenistuses preilit soovivad erasissekäiguga mööblita wõi wähese mööbliga
tuba
köögi tarvitamise võimalusega. Kirj. pal. slt. „14/2774".

Uksik proua, vaikne, korralikult maksja, soovib väikest
mööbl. tuba
Teatada ühes hinnaga slt „9/2769".

Kindlas teenistuses korralik neiu tahaks
kaasüüriliseks
üksiku naisterahva juure 1. linnaossa wõi Balti jaama ümbrusse. Pakk. saata slt. „13/2773".

Kindlas teenistuses vana preili soovib südalinna sisse täiesti omaette sissekäiguga
tuba
võib ka väike korter olla, mööbliga wõi ilma. Pal. teat. slt. „12/7032".

Ametiskäija neiu vajab kohe väikest
mõbl. tuba
soovitav Koidu tän. lõpul wõi selle ümbruses. Pakkumised saata ühes hinna teatega slt. „6/7066".

Intelligentne lasteta 3-liikmeline perekond soovib 3-toalist
korterit
vanniga Kopli trammi ligidale. Teat. telefonil 444-54.

Kindla sissetulekuga perekond vajab 2—3-toalist
korterit
2. wõi 3. linnajaos. Teatada kirj. slt. „34/7094".

Kindlas teenistuses käija neiu vajab väikest
tuba
võib ka kaasüüriliseks olla. Soovitav S. Tartu mnt. ümbruskonda. Kirjad slt. „22/7082".

Kindl. teenist. abielupaar wajab kohe 2-toaliit sooja
korterit
uues majas. Teat. ühes hinnaga slt. „4/7104".

Korralik karske mittesuitsetaja noormees soowib korralikus perekonnas üksikut
tuba
wähese mööbliga. Kirj. slt. „28/7088"

2 korralikku tüdarlast soowiwad wäikest erasissekäiguga
tuba
wähese mööbliga, soowitaw Tartu mnt. kanti, hinnaga kuni 15 kr. Kirj. kuni 1. dets. slt. „29/7089".

Üksik korralik maksja vajab
mööblita tuba
erasissekäiguga wõi väikest korterit kuni 15 kr. kuus, Teatada kirj. slt. „22/7042".

Intelligentne, ametiskäija preili soovib väikest mugavat täiesti omaette erasissekäiguga
mõbleeritud tuba
vaiksesse perekonda, 4. linnajakku. Hind 10—15 kr. kuus. Teatada slt. „32/7052".

Vajan restoraniruume, vähemalt 120 r.-mtr.,
Jakobsoni tän.
ümbrusse. Umberehituse võtan enda peale. Pakk. Tina tän. 19—6.

Väike tööstus vajab
ruume
soovitav sissekäik tänavalt. Teatada slt. „31/2751".

Kindlas teenistuses olev preili soovib omaette mugavat
mööbl. tuba,
soovitav vanni kasutamisega. Pakkum. slt. „29/7049".

Vanem soliidne en-gros firma soovib leida
äri-ruume
kesklinnas, käidavas kohas. 1—2 aknaga, detail-kaupluse jaoks. Soovitav tagaruumidega. Pakkumised palutakse saata kuni 15. jaan. 1938. slt. „A. 8791".

Kindla sissetulekuga lasteta abielupaar soovib hästi sisustatud
mööbl. tuba
omaette, vähese köögi tarv. wõi
1—2 mööblita korterit,
soovitav Liivalaia, Tatari, Kentmani, Kaupmehe tän. ümbruses. Teat. slt. „18/7038".

Üksik härra wajab
korterit
tuba pliidiga wõi köögiga ja teisi 2—3-toaliit korterit. Teat. slt. „6/2806".

Ametlikult wajatakse
tuba
köögiga wõi pliidiga. Kirj. slt. „9/2809".

Ametnik wajab wäheldajat
mööbliga tuba
Teat. slt. „29/7129".

Kaks. kindl. am. isikut (mees ja naine) soowiwad wäikest
tuba
wõi kaasüürilisteks üksiku naisterahwa juure. Teat. slt. „12/7192".

Tööstusruume
tarwis metallitööstuse jaoks, põrandapinnaga umbes 100 r.-mtr. Teatada Fählmani tän. 5—2, tel. 319-45.

Wajan
töötoaruume
ja elukorterit. Pal. teat. slt. „22/7122".

Korralik karske maanoormees soovib
korterikaaslaseks
Nõmmele korraljkku perek. wõi üksiku juure. Pakk. isiklikult wõi kirjal. Nõmme Lihasentraal 7

Kindlas teenistuses prl. soovib omaette väikest sooja
mõbleeritud tuba
II l.-j. Kirjad slt. „36/7136".

Kindlas teenistuses prl. wajab
mõbl. tuba
wõi 1-toal. köögiga korterit. Pakkum. slt. „36/7176".

Kaks ametiskäijat preilit soowiwad
tuba,
mööbliga wõi ilma, wõi ühetoaliit korterit. Pal. teatada slt. hinnaga „16/7196".

Intelligentne lasteta perekond soovib 3—4-toaliit
korterit
Kopliše wõi Kopli trammi ligidale. Teat. kirj. slt. „2/7262".

2 korralikku ameriskäijat preilit wajawad
korterit
— tuba pliidiga, waheseinaga wõi erasissekäigu ja köögi tarvitusega. Kirj. slt. „19/7279"

Ametiskäijad soowiwad wäikest wähese mööbliga
tuba,
mitte läbikäidawat, hind 12 kr. Kirj. slt. „21/2821".

Korralik abielupaar otsib 2 toa ja köögiga
korterit
4. wõi 5. linnajakku wõi selle ümbrusesse. Pakkumised ühes üüriga slt. „28/7168".

Väikest korterit
— tuba pliidiga wõi waheseinaga — soowib kolmeliikmeline perekond. Üüri ettemaks wõimalik. Wõib ka Nõmmele olla. Kirj. slt. „1/7301".

Preili soowib omaette
mõbleeritud tuba
Rahumäeli-Pääskülani. Teat. slt. „33/7253".

Wäikeettõstus wajab üheist wõi paaristi ruumist koosnewat
töötoaruumi.
Tööstuslwool wajaline. Teat. kirj. slt. „21/7281".

Korterit
3—4-toalist Narva wõi Tartu mnt. ümbrusse soovin nüüd wõi edaspidi. Kirjad slt. „28/2788".

Müüakse

Maja müüa
Nõmmel jaama lähedal väga ilusal kohal. Suurus 8×11 r.-m. mansardkorraga, krunt 1216 r.-mtr. Väljamaks Kr. 4300, järelmaks väike osa. Soov. kirj. slt. „16/7076".

HUMALTIN
— ülletamatu koduõlleekstrakt
K-T. V. Treublut,
Tallinn., Võlta 3, tel. 440-88

Silku
müüa, suurel arvul Narva mnt. nr. 38, kella 1—3 p. l.

Müüakse täiesti sisse seatud
auruvärvi-tööstus.
Soov. kirj. slt. „25/7045".

Müüa tööstrras
jalgõmblusmasin,
firma „Singer". Näha saab iga päew 3—8 p. l. Jakobsoni tän. 71—16.

Müüa tulekindel
kassakapp.
L. Möller, Nunne tän. 8.

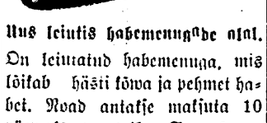

Uus leiutis habemenugade ajal.
On leiutatud habemenuga, mis lõikab hästi kõwa ja pehmet habet. Noad antakse matsuta 10 päewaks proowile. Suures walikus juutsemajinaid, kääre ja Gillette teri leiate optikäärt Aug. Amos'e juurest Pärnu m. 10, Wiru t. 21, Pärnu m. 11.
Ojak.: Narwa, Joala 26;
Tartu, Aleksandri 6;
Rakwere, Pikk t. 26.

Haruldaselt ilus
krunt,
1000 r.-s. eramaad, Kadriorus joodisasti müüa. Soow. slt. „21/7121".

Müüa naisterahwa hülgenahast
mantel.
Näha 2—4 p. l. Sireli t. 5—6

Elumuutuse tõttu müüakse 7-a. Tori tõugu
märahobune,
ühehobuse niidumajin, wedrusõiduwanker ja mund. Näha iga päew koha peal Saue, Jälgimäe ajutuses Lepatänawa talus wõi ligemaid teateid Estonia all nr. 6 riidekaupluses.

Oksjon.
7. jsk. kohtupristav kuulutab, et 24. novembril 1937. a. kell 1 Kuristiku tän. 8—1 (Kadriorus) müüakse A. Heini vallasvara: puhvetkapp, riidekapp, seinakell, köögiriistad, pesu, lauad ja muud majakraami.

Wähepruugitud pika võlliga
kirjutusmasin
(firma Adler) ühes kastiga müüa Herne tän. 24—2, kella 6—10.

Suurem
sae- ja jahuveski
rahwarikkas alewis müüa wõi wahetada Tallinnas wõi Nõmmel ajuwa wäikese maja wastu. Weski hind Kr. 20.000 Wõlga Kr. 8000. Teat. saab Pärnu mnt. 10 (end. Jaani t. 6), teisel korral agent.-konto risti Wa-He, kella 9—2 ja 4—6. Kirjal. järelepärim. lisada 10-sendine postmark.

Elumuutuse tõttu müüa jõudalinnas härrade ja daamide
juuksetööstus.
Teatada slt. „35/7175".

Veski müüa
suure jõuga, piiüli-, manna- jne. seaded. Laastu- ja lauaõõikus ühes maakohaga. Wiljarikas ümbrus. Soodus maks. Kirj. slt. „16/2816".

Suur
söögilaud
tammepuust puhwet ja laeamatuur müüa. Gonsiori 11—1

Hästihoitud wähetarwitatud „His Master's Voice"
kohvergrammofon
müüa. Näha kella 17—20 lõ. Kalamaja 8—4.

Odawa hinnaga
müüa saan.
Sealsamas müüa loomakartulcid. Wene tän. 29, kartulikeldris.

Ei ole mõtet kallimalt maksa, kui on võimalik saada odavasti parimaid Eesti ja teisi
postmarke
ja blokke (suures valikus) Vene tän. 1—9, 2. korral.

Harmoonium
müüa, pruugitud. Magasini t. 30—3.

Müüa
magamistoamööbel, raadioaparaat, tiibklaver, noodid, raamatud ja ära anda telefonieesõigus Harju tän. 30—2, kella 11—1 ja 4—7.

Trikotaaž-
ja **kabinettõmblusmasin** vähetarvitatud ja hästi korras, väga odavasti müüa. S. Roosikrantsi 8—15, Koljo juures.

Müüa toredad
elukalkunid
(pronks). Nõmme, Metsa 38—1, kella 3—5. Telef. 522-30.

Müüa odavasti pruugitud „Singeri"
õmblusmasin
Karu tän. 7—1.

Odavasti müüa
pruugit. pehme mööbel, riietekapp, puhvetkapp ja voodi. Näha teisip., neljap. ja reedel kella 17—½19. Nõmmel, Pärnu mnt. 136, Hiiu peatus.

Juhuslikult müüa naisterahva
karusnahkmantel
(Murmel) suur. kasvule, siidplüüsmantel, väike põrandavaip ja suurem reisikohver. Maneesi 6—12, hoovimajas.

Müüa odavasti wähepruugitud käsi-
õmblusmasin
S. Laagri 5—7.

Hortensiaid
(ajatamiseks) noori Evonimusi, mirte ja fuksiaid on kiires korras müüa Alendri tän. 3, aednikult.

Uudis-
riidepuid
odavasti müüa kaupmeestele Endla 23, töötoas.

Müüa odavasti puhastverd isane, hästi kasvatatud 9-kuine daani
dogge.
Lähemalt tel. 448-22 kuni kl. 4-ni, pärast Kanarbiku 3—1.

Müüa Renault
sõiduauto
lahtine, sõidukorras, 4 h.-j. Näha saab Nõmmel, Pärnu mnt. 95.

Müüa uus 1937. aasta Chevrolet hästi hoitud 4-tonniline
veoauto,
sõitnud 16.000 km. Hind 4000 kr. Soov. kirj. slt. „27/2827".

Äraõidu tõttu müüa
tammepuust
voodi
ja punaseji punjt kirjutusland ning peegel. Näha iga päew kl. 4—8. Tartu mnt. 12—23 (üksekäik Reimani tän.).

Juhuslikult odavasti müüa
kirjutusmasin-kohver.
Vaadata kella 11—1 ja 4—6 Kaarli pst. 9—3, Ammon.

Omaniku haiguse tõttu müüa sissetõõtatud
restoran.
Väljamaks umbes 6000 kr. Teatada kirjal. slt. „23/7283".

Juhtumisi odawasti müüa
2 maja
heas rajoonis, hind 35.000 kr., aastatulu Kr. 4560, soodsad maksutingimused. Sammuti valju reisi kinnisvarasid müüa. Teat. Harju tän. 22, kontor „Ermo".

Müüa jalaga post-
õmblusmasin
toakinga talla õmblemise jaoks „Karu" niidiga nr. 1. S. Laagri 5—7.

Wäga odawasti müüa mitmesugust
toa- ja köögikraami
jne. Katusepapi tän. 8—5, kl. 9—5.

Müüa odawasti pruugitud detsimaal-, lauа- ja apteegi-
kaalud
Rataskaewu 18, töökojas, sisseküik hoowist.

Ostetakse

Soowin osta wäikese
maja
ühe-kahe korteriga, Tallinna piirkonda, pikaajalise järelmaksuga, wäljamaks 1000 kr. Palun lähemaid teateid saata slt. „12/7112".

Ostan
kõiksugu pruugitud asju mööblist kuni pööningukoluni, soovikorral tulen koju. Väike Ameerika tän. 4, ost-müük.

Soovin osta suuremal arvul pruugitud
uksi ja aknaid.
Teatada slt. „17/7077".

Soovin osta
kõrvarõngad
väikeste briljantkividega. Teat. pakkum. kirjal. slt. „25/2785".

Wajan igasugusid ja igakeelseid pruugitud
raamatuid,
ka lasteraamatuid. Teat. slt. „32/7092".

Sõitsin Tallinna ja
ostan
lühikest aega hea hinna eest kõiksugu pruugitud mööbleid, riideid ja majatarbeid. Teatada slt. „32/2752".

Soovin osta
krundi
Nõmmel wõi väikese maja krundiga. Teatada kirj. slt. „15/7035".

Naisterahva
jalgratta
soovin osta. Teat. pakkum. kirj. slt. „11/7071".

Ostan pruugitud
poeriiuli.
Pakk. slt. „5/7065".

Ostan
kautud ja uusi ülikondi, punaseid ja walgeid pandipileteid, suwi- ja talwpalitusid, õmblusmasinaid, grammofone ja muud Pärnu mnt. 33.

Briljante, kuld-, hõbe-, antiikasju
ostab kõrge hinnaga
L. Krasnokutsky ja poeg
Kuninga tän. 6. telef. 431-59.

Soovin osta Tallinnas
maja
väljamaksuga Kr. 25.000.— Teat. kirj. slt. „17/7117".

Linoleomi,
pruugitud, ostan igajuguisel hulgal. Teatada r.-m. ja hind slt. „20/7160".

Ostan
riideid ja saapaid igajuguisest isikuterrast ja kõike muud, ka Nõmmelt. Kirj. slt. „34/7214"

OSTAN
kõrgema hinnaga woodeid, kappe, laudu, toole, riideid, pesu, saapaid, grammofone, plaate jne. Pärnu mnt. 62. „Ost-müük".

Soovitakse osta pruugitud
National-kassa
(kontroll-kassa), wäikesem tüüp. Pakkumised ühes hinnaga saata slt. „40/7180".

Soovin osta pruugitud käsi- ja jalg-
õmblusmasina.
Õmbleja. Kirjad slt. „3/7183"

Petserist sõitnud,
ostan
parema hinnaga mööblit, riideid, pesu, saapaid, raamatid, grammofone, jalgrattaid, õmblusmasinaid ja kõike pööningukoluu. Teat. kirj. slt. „37/7217".

Ostetakse
40 tooli.
Pakkumised saata slt. „40/7260"

Ostan ja müün
pruugitud raamatuid, ajakirju, pesu, wanu riideid, iooriistu ja igasuguseid juhuslikke asju. Maakri t. 6. Ost ja müük.

Õiglase hinnaga
ostan ja müün
palituid,
ülikondi,
raadioaparaate,
fotoaparaate,
õmblusmasinaid,
grammofone jne.
Tartu mnt. 1. Ost-müük.

Maju, krunte, talusid, weskeid, äriisid ja tööstusi soowitakse kõigis kohtades hea hinna eest osta ja rentida. Teatada J. Kühle kontoriše, Waterurg 6.

Mitmesugust

Tutvusringkonna puudusel
tutvuks
vaikne provintsinoormees korraliku tütarlapsega, van. 16—23 aast. Kirj. slt. „1/2761".

Kolm vaest poisut pealinnas soovivad
tutvust
koduarmastajate õrnahingeliste tütarlastega, kes oleksid headeks seltsilisteks. Kirj., eelistatud fotoga, mille mittemeeldivusel tagastame, slt. „38/2758".

HALLO,
neiud üle Eesti kuni 28 a., siin kolm noormeest — Ats 23-a., Volts 24-a., Ets 25-a. — soovivad teiega tõsist
tutvust
Foto soovitav. Kirjad slt. „19/2779".

PUHTUST, MUGAVUST, KOKKUHOIDU
tagab
Aivaz'i
KEEDU PLAAT
SAADAVAL IGAS RAUAKAUPLUSES

Hallo, tütarlapsed 17—26-aastani, teiega soovib
tutvust
pikakasvuline noormees. Kirjad ühes väljakutsega slt. „40/7060"

Noor proua palub laenu
30 krooni
üheks kuuks. Tänavale ei ilmu. Kirjad slt. „21/2781".

Noor preili soovib laenu
200 krooni
6 kuuks, tööstuse avamiseks. Protsent teat. slt. „39/2759".

Neiu soowib
tutvust
korraliku mehega 25—35 a. Kirj. slt. „36/2796".

VALGUSTUS-REKLAAM TÖÖSTUSE
NEON LUX'i
ESINDUSE TEL.
319-33
LEELARVED TASUTA
REKLAAM KAVANDID

Kes härradest (38—50 a.) oleks
saatjaks
üksikule, elurõõmsale 30-a. prouale eelistusewal majaomanikule ballil, kirjutagu slt. „25/7085".

Solidsed härrad
30—60 a., kui teid huvitab tutvuda kahe sümp. iseseisva daamiga (noorem ja vanem) hea sõbratari leidmiseks, siis palume kirjutada (soov, foto mitte nõutav). Saladus garanteeritud. Kirj. slt. „40/7100".

Prouad ja preilid,
teiega tutvuks 25-a. noormees (töölisringkonnast) hea sõbra leidmiseks. Vanus ega ilu pole tähtis. Kirjad slt. „39/7099".

Palun, kes laenaks noorele naisele
40 krooni
mõneks kuuks, tasun ausasti. Kirjad slt. „38/7098".

Sohvapatju
odavasti müüa Pärnu mnt. 6, äris 8, J. Nurme moe- ja õmblusšalongis Urla majas.

Radiaatori-katted
Kentmani 5, tel. 173-96.

Soovitakse üürida korras
pianiino.
Teatada ühes tingimustega slt. „39/7059".

Elektri-aurulokid
wälismaa ölidega suured rullid, 10 jnt. lokk, alates Kr. 1.50 pea. Moodsad joengud 35 — 50 jnt. pea. Junkerööstus K. Emme, W. Wiru 3, tel. 464-66.

Intell. kõigiti korralik m 40 a. wana, soowib
tutvust
meeldiwa vrl. wõi prou 20—40 a., et wajaštif meeldiwuse ja sobiwuse kõrarast puruneud abielu l uus kodu. Asudes prowintsi na teenistusse, soowitaw ühiselu. Täieline distrekti Kirjad, soowitaw fotoga, p takse saata kuni 26. tkp. „7/7147".

Müüa wene süsicemi
bajaan
Rahukohtu 1—10, näha n kella 20—22.

Tutvuksin
soliidse isikuga, kes laen rasles olukorras korralik lenale noorele blond neiu 50 kr. Seifiejad loobugu! K slt. „32/7132".

Lp. kaubarcisijad!
Teile soowib kaasomanik sõiduauto ostmiseks 1. liigi i Tinginmised soodsad. Kirj. „26/7246".

Rottidele,
lutikatele ja prussakatele kin surm Pikk tän. 43—1, Trõk

Keskealine leskproua väik kapitaliga
abielluks
vanema mehega; ainult, kes kapitali omab, et ühiselt Nõ mele maja osta. Kirj. slt. „ 7280".

Kaks isesiisiwat pr. soowib
tutvuda
wanemate härradega. Lesk Lahutatud 45. Kirj. slt. „ 7152".

Korralik jõumaatne noorm soowib
tutvust
majanduslikult iseseiswate d midega. Kirjad slt. „33/721

Preili mustas baretis,
kes pühapäeva õhtul Viru k vikus üksinda istus, teatage dast noorhärrale, kes ühes s raga istus diivanil teie vast Kirj. slt. „12/2772".

Kõrgema haridusega 30 majandusteadlane soovib
osanikuks
iseseisvat, intelligentset
daami
2000 krooniga soliidsesse et võttesse. Ettevõte annab puha kasu aasta läbi 400 kr. ku Kapital täieliselt kindlustat Kirj. slt. „14/7234".

Noormees!
Kui oled vaba ja sul on ig wõi leidub tühi koht sul sü mes ainult ühele naisele, kingi see 27-a. koduarmastav töölisneiule. Maine vara p tähtis. Kasv mitte alla ke mise. Kirjad tõsised leiavad helepanu. Kirj. slt. „11/727

Daamid! õhtu- ja päevasoengud.
Kestvad elektrilokid äsja hale jõudnud uuel aparaa Esmajärgulised tööjõud. Hinn odavad.
Sauna 3.

Hingeline neiu soovib
truud kaasat.
Kirj. slt. „35/7255".

Kas leidub keegi, kes laen kindlas teenistuses noormeh
20 krooni?
Olen aus maksja. Pakk. s „13/7273".

Soovin ühineda
majaostjaga
poole osa omandamise mõt umbes Kr. 40.000 kinnisvara Pakkum. slt. „7/7267".

Kaks kinnisvaraomanik perepoega soowiwad tutw ringkonna puudumisel
tutwust
korralikkude tüütarlastega al elu mõtles. Kirjad: Laikjaa Wälgo, M. 24 a.; P. 23

äärkirjad ja kurfused
kirjutusmajinatel kohafuulan sega asjaajamiseks ja odawa on J. Kühle kontoris, Wan turg 6 (Wiru tän. 2).

Riikad härrad wõi daami Palun laenake waesele, k meeldiwale bariind tüütarlap
50 kr.
Tagasimaks 3 kuu jooksu Wiimane loonus. Kirjad k neljapäewani slt. „5/7225".

Moe- ja õmblusšalong J. Nurm.
Pärnu mnt. 6, äri 8, Nu majas. Odawamini kui m jalt tellite endale kostüüm mantleid, kleite, eleganteid 5 turnaeite, korsete, rinnahoi jaid, bandaaže, peši, igasug ceid käiküid, tellija ja ä materjalit, balkiseitide wälj üürimine. Kiirtellimised 8 tu ni jootkul. 1. klassi töö. Järe matsu wõimalusega.

Kadunud

Kaotatud Tallinna linna ett võtete haigekassa perekonna
liikmeraamat
nr. 1132. Leidjat palut. teat V. Posti tän. 7—6.

18. XI 1937 kaotatud
dokumendid ja raha.
Palun ära anda dokumendi Raha jääb leidjale. Maak 14—2. Ivan Pahla.

Pidud

ESTONIA TEATER

Teisipäeval, 23. novembril, kell ½8 õhtul
11. korda alandatud hindadega
„Suveöö unenägu“
W. Shakespeare'i komöödia 8 waatuses.
F. Mendelssohni muusika.
Kr. 1.75—20 s.

Keskpäevalal, 24. novembril, kell pool 8 õhtul
18. korda
harilike hindadega
„Tatra tüdruk“
Operett 3 waatuses 15 pildis.
Tekst: Juuli Rõõmusaare. Ümber töötanud Agu Lüüdik. Priit Ardna muusika.
Pääsmed Kr. 2.50 — 80 s.

Neljapäeval, 25. novembril, kell ½8 õhtul
12. korda harilike hindadega
„Mees, kelle käes on trumbid“
Hugo Raudsepa komöödia 3 v.
Pääsmed Kr. 1.50 kuni 20 s.

Reedel, 26. novembril, kell ½8 õhtul
6. korda harilike hindadega
„Müüdud mõrsja“
B. Smetana ooper 3 waatuses.
Pääsmed Kr. 2.50 — 80 s.
Teatri kassad awat. ö. 12—4 p. l. ja õhtul kella 6 poole 9.

Kolmap., 24. nov., kell 8 õht.
Estonia kontsertsaalis

Ada Juurup'i
koloratuur-sopran
KONTSERT
Klaveril: P. P. Lüdig
KAVAS Mozarti Schuberti, Brahmsi Rossini Saare, Aaviku, Tschaikovsky Kreisleri, Thomasi j. t. helitöid.
Pääsmed: Kr. 2.— kuni 50 s., õpil. 35 s., eelmüügil Estonias, alates 23. skp.

„Estonia“ kontsertsaal.
Teisipäeval, 23. novembril 1937. a.,
Tšehhi klawerikunstniku
RUDA FIRKUŠNY
AINUS KONTSERT.
Kawas Bach'i, Liszt'i, Chopin'i, Smetana, Suk'i, Martinu, Debussy, Prokofieff'i j. t. helitöid.
Algus kell 8 õhtul. Pääsmed Kr. 3.00 kuni 50 senti. õpilastele à 35 senti eelmüügil „Estonia“ teatri kassas.
„ESTONIA“ KONTSERTBÜROO.

Tall. Juuks. Ärileenijate Ametiühing
korraldab 27. nov. Lai tän. 5 algusega kell 22.00
koosviibimise.
Kutsed à Kr. 3 saadaval Juuksetööstus. „Czipan“, „Frieda“, „Central“, „Alfa“ Raekoja pl. 16, „Bon' Lühikejalg 1 ja L. Ole Müürivahe 1.
Palume osa võtta soovijail end registreerida kuni 25. nov., et võimaldada aegsasti laudu ette tellida.
Juhatus.

TOOLISTEATER
Teisipäeval, 23. novembril, kell ½8 õhtul
8. korda
harilike hindadega
„Inimesed ajujääl“
Pääsmed 20—125 sendini.
Kolmapäeval, 24. novembril, kell ½8 õhtul
Nuts Baumani tuluõhtuks
17. korda
„Mehe küljeluu“
M. Jotuni naljamäng lauludega 3 waatuses 15 pildis.
Pääsmed 40 — 150 senti.
Neljapäeval, 25. novembril, kell ½8 õhtul
8. korda
„Kolmekrossi ooper“
J. Gay — B. Brechti lugu lauludega 3 vaat. 10 pildis K. Weilli muusika.
Pääsmed 25—150 sendini.
Reedel, 26. novembril, kell ½8 õhtul
viimast korda üldhindadega
„Häda õnnega“
Juhan Kihulase komöödia 3 waatuses 5 pildis.
Pääsmed 25 ja 50 senti.
Laupäeval, 27. novembril, kell ½8 õhtul
4. korda
harilike hindadega
„Inimesed ajujääl“
Pääsmed 20—125 sendini.
Kassa awatud iga päew ö. 12—4 ja 6—8.

EESTI DRAAMA TEATER
Eesti Draamateater Tallinnas.
NOORSOOTEATER.
Laupäeval, 27. novembril, kell 4 p. l.
4. korda
„Aladini imelamp“
(2. jagu)
Muinasjutt laulude ja tantsudega 8 pildis, samanimelise muinasjutu järele kogust „1001 öö“. Olude kohastanud — Heino Anto.
Lawastus — Elmar Nerep.
Lawapildid — Pärn Raudwee.
Muusika — W. Jakobson.
Riietus — Karin Luts.
Tantsud — Gerd Neggo ja S. Bärenklau.
Kaastegew Gerd Neggo tantsustuudio.
Laupäeval, 27. novembril, kell ½8 õhtul
35. korda
Oskar Luisu
„SUVI“
A. Särewi dramatiseering 3 waatuses (6 pildis)
Näitejuht — Leo Kalmet.
Lawapildid — Pärn Raudwee
Riietus — Karin Luts.
Pühapäeval, 28. novembril, kell ½8 õhtul
100. korda
„Kevade“
Andres Särewi dramatiseering 8 waatuses (6 pildis) O. Luisu „Kewade“ järgi.
Näitejuht — Leo Kalmet.
Lawapildid — Pärn Raudwee.
Kassa awatud neljapäewast kella 11—1 e. l. ja 5—8 õht.

HELIOS KINO
Viimaseid päevi
Robert Stolzi suuroperett
„Naiste paradiis“

EESTI DRAAMA TEATER
Eesti Draamateatri ringreisid
„Mees trumpidega“
Hugo Raudsepa komöödia 3 waatuses.
Näitejuht — Ed. Türk.
Dekoraator — W. Blunt.
Räpinas, kolmap., 24. nov.
Petseris, neljap., 25. nov.
Otsnas, reedel, 26. nov.,
Haanjas, laup., 27. nov.,
Sännas, pühap., 28. nov.,
Karksis, teisip., 30. nov.,
Antslas, kolmap., 1. dets.,
Walgas, neljap., 2. dets.,
Tõrwas, reedel, 3. dets.,
Tsirgulinnas, laup., 4. dets.,
Rõngus, pühap., 5. dets.
Algus igal pool kell 8 õhtul.

Arstid

Dr. Lury.
Naha- ja suguhaiguste eriarst
Kella 10—1 ja 5—8, pühapäeval 11—1.
S. Karja 4—11. Tel. 473-66.

Naisarst
Dr. Sch. Katz
Tatari 7.
Naiste-, põie- ja sisehaigused.
W.-w. 10—11 ja 4—6.

Tagasi jõudnud
Dr. Rafail Rubanovič
Seksuaalhaigused.
Naha-, põie- ja suguhaigused.
Pärnu m. 23, tel. 435-99.

Dr. Margot Arak.
Naistehaigused ja sünnitusabi.
10—12 4—5
Kentmani 20-a—25 (sisseläät pöiktänawast). Telef. 470-81.

Hambaarsti kabinett.
Dr. E. Schliefstein
asub nüüd
Vanaturg 6
(Wiru tän. 2)
Wastuw. tl. 9—½2 ja 5—8 õ.

René Goertz.
Hambaarst Valgast.
Pärnu mnt. 28—7, tel. 468-88
Kl. 10—12 ja 4—6.

Kas aastaid 5 või 3×5 on lugejatel. eaks — kas nimeks Mati Mall või Liia, nad ühteviisi heaks kõik peavad „Laste Rõõmu“ ja loevad
„Laste Rõõmu“

Töötsimised

Naispoleerija
otsib kohta. Kirjad ült. „14/2784“.

Korralik aus kautsjonivõimeline
noormees
palub ükskõik missugust tööd, kohaneb ruttu. Kirj. slt. „10/2770“.

Ustav noor maaneiu
palub kohta
perenaiseabiks. Pal. saata kirj. slt. „16/2776“.

Töökas 27-aastane
noormees
soovib ükskõik mis tööd, ladusse või puutöötuppa, on kõigega rahul. Kirjad slt. „19/7079“.

Karske noormees
otsib kohta
pagari juure, on 2 aastat pagari juures olnud. Kirjad slt. „20/7080“.

Lp. tööandjad!
Palun võimaldage tööd õmbleja ja pealsetegija käealustele, võib ka midagi muud olla ükskõik kuhu tööstusse, on rahul kõigega. Teatada slt. „38/7058“

17-a. vaene tütarlaps, provintsist sõitnud, palub südamest mingit
teenistust
Kirjad slt. „35/7095“.

Lp. tööandjad!
Palun, võimaldage täiskarskele, täiesti usaldusväärsele 23-a. töökale ja energilisele noormehele mingit tööd või teenistust ükskõik mis alal (ka ajutist), võib ka õhtuti, nõus ka ärasõiduks. Kirj. pal. slt. „22/2782“.

20-aastane sõjaväekohustuse täitnud
noormees
kutsekooli haridusega, ärilisel alal tegutsev, soovib vastavat tegevust. Omab 1-liigi autojuhi kutse. Pal. teat. kirjal. slt. „29/2789“.

Noor keskkooli lõpetanud
tütarlaps
soovib õpilaseks ärisse (soovitav pagariäri), tööstusse või midagi muud tööd. Teatada slt. „9/7029“.

Korralik abielupaar
otsib kohta
tallu. Teatada kirjal. slt. „2/7022“.

Energiline aus 23-a. maamees otsib
teenistust
ükskõik mis tööd. Teatada kirj. slt. „36/2756“.

Lp. tööandjad!
Teilt palub kestvat tööd aus korralik ja karske tööarm. noormees, on kõigega rahul. Pal. kirj. slt. „37/2757“.

Iseseisev
õmbleja
otsib tööd töötuppa. Kirjad slt. „33/2753“.

Autojuht
karske ja töökas, soovib kohta kas sõidu- või veomasinale. Teatada kirjal. slt. „18/7078“.

19-a. noormees
otsib kohta leivategija juure, on varem seda tööd teinud. Kirjad slt. „15/7075“.

1-liigi autojuht soovib nüüd või edaspidi
majahoidjakohta,
teeb kõik majas ettetulevad tööd. Teat. kirjal. slt. „30/2790“

Majaomanikud!
Võtan enda peale kõiksugu ehitus- ja remonttöid soodsate hindadega. Paldiski mnt. 45-a—1.

Praktikaga remondiwõimeline
noorem autojuht
palub kohta, lepib wäikjema tasuga, võib ka maale minna. Kirj. pal. ült. „30/7090“.

Noor, aus, põllumajanduskooli lõpetanud Hiiumaa neiu soovib
majateenijakohta.
Kirj. pal. slt. „16/7036“.

Palun,
võimaldage noorele tugevale maapoisile mingit tööd-teenistust ükskõik mis alal, on rahul kõigega, võib ka väljaspool Tallinna olla. Omab ka soovitused. Kirjad slt. „33/7053“.

Keelivalitseja aus korralik
neiu soovib
mingit kohta abijõuna kuni pühadeni, kuhugi ärisse või tööstusse. Kirjad slt. „30/7050“.

Aus ja korralik töömees, 25 a. vana, palub teilt,
lp. tööandjad
mingisugust tööd, kas ladusse, autotöömeheks, vabrikusse, saeveskisse või kuhugi mujale on tugevakasvuline ja kohaneb kiiresti. Kirjad pal. slt. „3/7023“.

Vilunud
lukusepp-treial
palub tööd, ka tunnistused olemas. Pal. teat. kirjal. slt. „8/7028“.

Kaks noort tüdrukut
soovivad kohta
ärasõiduks, söögisaali, restorani või mujale. Nõus ka Tallinna jääma. Kirjad kuni 25. nov. slt. „7/7067“.

Õhtuti kooliskäija
tütarlaps
palub päevasteks tundideks mingit tööd, kas ärisse õpilaseks või laste juure päeval. Pal. teat. slt. „8/7068“.

Kaks iseseisvat keetaoskajat usklikku neidu soovivad
kohta
majateenijana või ükskõik mis alal. Soovitused ja tunnistused olemas. Kirjad slt. „24/2784“ või teatada telefonil 462-86.

19-a. noormees
otsib mingit teenistust. On lõpetanud gümn., oskab masinakirja, tunneb igasuguseid äris ettetulevaid töid. Kirj. ült. „26/7086“.

Rätsepad!
Vilunud püksirätsep otsib tööd, ja kes võtaks noormehe käealusena pintsakutööle, pal. teat. kirj. slt. „3/7103“.

V. a. rätsepad!
Neiu soovib käealusekohta, on ennem töötanud. Kirj. ült. „38/2708“.

Korralik karske
25-a. noormees,
hea esinemisega, otsib mingit tööd või teenistust ärisse, tööstusse või vabrikusse, valitseb keeli, väike kautsjon võimalik. Kirj. slt. „6/7106“.

Korralik lasteta abielupaar palub
majaholdjakohta,
kas palgalist või ilma. Kirjad slt. „37/7097“.

Võtan enda peale igasugu
uudiskaupade levitamisi.
Pakk. kirj. slt. „40/2760“.

Naiskokk
soovib kohta. Kirjad slt. „31/7051“.

Kleiditöös
vilunud neiu soovib õmbleja abiliseks. Teatada slt. „13/7033“.

Lp. rätsepad,
soovin käealusekohta. Kirjad slt. „31/7091“.

Kaubanduslikku haridusega
noormees
otsib mingit kohta, tunneb ka raamatupidamist, on teeninud äris, ladus. Soovitused. Kirj. ült. „10/7110“.

Aus korralik
taluteenija
soovib talusse teenistuskohta. Tunneb kõiki talutöid. Kirj. ült. „39/2799“.

Äris vilunud
naisterahvas soovib pühiks tegevust. Teat. slt. „9/7069“.

Pikemaajaline wirk neiu, kangakudumises täiesti vilunud.
palub kohta
Teat. ült. „5/7145“.

Lp. tislermeistrid!
Korralik noorem tisler soovib tööd, oskab poolerida ja tunneb joonestamist, omab selleks vajaliku hariduse. Kirj. slt. „31/7211“.

Vilunud õmbleja
palub koju laadakleite õmmelda, võib ka tellitud tööle minna. Kirj. ült. „7/7187“

Soovin
õmbleja
käealuseks vähema palga eest. Ennem töötanud. Võib ka rätsepa juure õpilaseks. Kirj. slt. „29/7209“.

Juuksurid!
Palun võimaldage noorele tütarlapsele õpilasekoht. Kirj. slt. „4/7224“.

Lp. kudujad!
Võimaldage kahele vilunud kampsoniõmblejale koju tööd. Kirj. slt. „6/7226“.

Intelligentne juudifoost
preili
otsib kohta ärisse müüjannaks wõi muud. Teat. ült. „20/7200“.

Kaks korralikku tööst noormeest, üks 18-a. täiendusk. harid. ja teine 17-a., paluvad
mingit tööd.
Lepivad igasugune tööga. Teat. ült. „1/7181“.

Vilunud efindaja praktikaga äri alal, 8-a. praktikaga sõidus,
I A liigi autojuht
otsib wastavat teenistust. Wõib soovi korral osamõtuna taasa töötada. Pakk. ühes tingimustega ült. „34/2794“.

Tellitud töös täiesti vilunud
püksi- ja vestitegija
soovib tööd koju. Pal. teat. slt. „2/7222“.

Keskealine proua
soovib lapse juure, räägib vene keelt, on vilunud, võib ka haige juure või üksiku juure. Kirj. kuni 26. skp. slt. „40/7220“.

Keskealine soliidne naisterahvas soovib
passikohta
laste juure wõi majatöödele. Mõlemal alal vilunud. Kirj. ült. „26/7166“.

Lp. ärimehed ja töösturid! Karske, korralik aus noormees soovib
mingit tööd
ärisse, tööstusse või lattu. Kohaneb kiiresti, on harjunud käsitlema masinaid. Soovi korral kautsjon. Kirj. slt. „30/7210“.

Härrad põllumehed!
2 suvetöödelt vabanenud sulast otsivad kohta. Põllutöös täieline vilumus. Kirjad slt. „14/7154“.

Lp. tööandjad,
võimaldage karskele mittesuitsetajale 33-a. mehele mingit tööd, kautsjon võimalik. Teat. slt. „36/7216“.

38-a. korralik
naine palub
päeviti tööd. Ka kraamijaks asutusse, tööstusse. Võib ka enne pühi kusagil abiks olla. Kirj. slt. „18/7158“.

Lp. rätsepad,
võimaldage vilunud käealusele koht, soovitav sinna, kus ka pükse tehakse. Lahk. teat. pal. kirj. slt. „35/7215“.

Tähelepanuks kõigile!
Pesen pesu lumivalgeks ja puhastan keemiliselt kõiksugu riideid ülihästi. Pesu ka kilowiisi — 30 senti, pestud-rullitud — 20 senti. Sealsamas ka waja hea tasu eest inimesi, kes oma korteris pesu wastu wõtaks. Teateid saab Narwa mnt. 48, pesuärist.

Tähelepanu!
Kes soovitab noorele töökale naisele koha tööstusse wõi wabrikusse, sellele soovitan ilusa korteri. Kirjad ült. „24/2824“

Tütarlaps
soovib passikohta wõi söögisaali wõi kohwikusse nõudepesijaks. Kirjad ült. „23/7163“

Karske lasteta abielupaar soovib
kojamehekohta
tunneb remonttööd. Kirj. ült. „18/2813“.

Lp. tööandjad!
Palun wõimaldage töökale lapsi armastajale Saaremaa neiule majateenijaks linna, Nõmmele wõi maale wäikjemasse tallu. Wõib olla ka ennelõunane passija-kraamija koht wõi ükskõik mida. Kirj. ült. „10/7190“.

Walmistame
matriitse
ja teeme igasugu metalli- ja
stantsimis-
töid. Karu tän. 25—6.

Tellitud töös vilunud
rätsep
soovib kohta pintsaku- või palitutööle. Kirj. slt. „38/7138“.

Karske vilunud
meesjuuksur
soovib kohta. Kirjad slt. „13/7113“.

32-a. daam otsib
kestvat kohta
kas üle aastaste laste juure wõi sõõgimajja nõudepesijaks. Kirj. teat. töö ja tingimused ült. „9/7189“.

Aus neiu
palub teenistust, wõib majateenijaks, kohwikusse wõi midagi muud, on warem töötanud mitmel alal. Wõib oma korteris käia, rahul kõigega. Kirj. ült. „19/2819“.

Aus virk noor neiu
soovib kohta
toiduainete- wõi pudukauplusse abiliseks-müüjannaks, puhwetisse, ettekandjaks, kinosse platsinäitajaks wõi midagi muud. Teat. slt. „21/7161“.

Lp. tööandjad!
Võimaldage õpilasekoht 22-a. korralikule neiule ärisse, pealsetegija, poolerija juure wõi muul alal, kohaneb kiiresti. Kirj. slt. „23/2823“.

Lp. rätsepad!
Wilunud meesabiline otsib tööd tellitud tööle. Kirj. ült. „37/7177“.

Wilunud remondiwõimeline
I-a liigi autojuht
soovib kohta. Teat. ült. „33/7173“.

Keskealine teenija
otsib kohta
oskab keeta ja teeb kõiki majatöid, wõib ka äraõiduks. Kirj. ült. „22/7242“.

Noor saareneiu
otsib kohta
perenaiseabiks wõi laste juure. Kirj. ült. „18/2818“.

Kaheliikmeline perekond otsib
kojamehekohta.
Teatada Soo tän. 10—9, A, Pärn.

Lp. õmblejad,
hästi wilunud abiline soovib tööd. Kirjad ült. „20/7240“.

Õmbleja
soovib päeviti perekonda tööle. Töö hea. Kirj. ült. „25/7165“

Gümn. lõpetanud preili
palub kohta
kontorisse wõi müüjannaks. On wilunud. Omab soovitused. Pal. teat. ült. „24/7164“.

Lasteta abielupaar soovib
kojamehekohta
Kirj. ült. „18/7198“.

Palun wõimaldage gümn. harid. tütarlapsele teenistuskoht kantseleisse, kontorisse wõi midagi muud. On lõpetanud G. Grafi praktilised raamatupidamise kursused wäga hea tunnistusega. Wastused pal. ült. „39/7259“.

Keskealine naine, palju aastaid äris tegutsenud,
soovib kohta
ärisse provintsi wõi alewisse. Wõib ka korraliku üksiku juures perenaiseks olla. Pakk. aadr. Tapa, postkast nr. 23, „Perenaine“.

Asjatundja
potisepp
otsib tööd, teeb korralikult ja odawasti. Kirj. ült. „4/7264“.

Mikeldaja, poolõppinud
lukusepp,
soovib wastawat kohta. Pakkumised ült. „12/7272“.

Neiu
otsib kohta sõõgisaali nõudepesijaks wõi linna ligidale maale Ei põlga tööd. Teat. Lennuki tän. 41—5.

Mölder-villakraasija-ketraja
otsib kohta üksköik missugusel mainitud alal. Töötab ka saeraamil. Aadr. R. Dawid, Kastna kirjatalu, postk. 27.

Pagar,
karske ja korralik, wilunud leiwa- ja saiatöös, palub tööd. Härrad peremehed, wõimaldage. Kirj. pal. teat. ült. „9/7260“.

Wilunud
majapidam., kaswatuses ja õpetuses, walitsen hästi keeli, wajan kohta majapidam. lastega. Head soovitused. Kirj. ült. „25/7245“.

„Päevaleht“ tellimisi võetakse vastu
Vändras,
E. Pill'i kauplusesse.

Tööpakkumised

14—18-a.
tütarlast
(soovit. maalt ja vene keele oskaja) vajatakse väikesesse perekonda. Läbirääkimisele tulla kella 9—11 ja 5—9 Jakobsoni tän. 71—2.

Vajatakse ärisse
õmblejat,
kes iseseisvalt tööd teeb. S. Tartu mnt. 34, riidekaupluses.

Õmbleja vajab
abilist
meestetööle. Uus Tatari tän. 2-a—7.

Wajatakse liha- ja worstikauplusesse
energilist preilit,
kes saab hakkama kassaga ja wajaduse korral ka müügil ai tamisega worstide alal. Pal. Kr. 35.— kuus. Teat. ült. „24/7084“

KUULUTAJAILE KIRJAD

22. nov. sisse tulnud kirjad.

1/2721	4	1/2481	11	21/3501	1	22/2622	45
1/6821	13	1/6501	4	22/6602	21	22/6482	15
1/2681	1	2/2562	3	22/2502	1	22/2622	1
2/6462	20	2/6702	21	22/6562	1	22/6762	3
2/6542	6	2/2482	7	22/6682	1	23/2703	9
2/6582	5	2/2522	1	23/6803	19	23/2543	2
3/6823	13	3/2603	4	23/6843	6	23/6603	5
3/6423	1	3/6343	1	23/6363	2	23/6523	5
3/6503	2	3/6583	1	23/6763	4	23/6643	1
3/6823	1	3/6323	1	23/1863	1	24/6564	4
3/2723	1	3/3563	1	24/6804	2	24/6604	3
4/2484	10	4/6384	14	24/6524	1	24/6364	1
4/2524	2	4/2564	1	24/3544	1	24/6124	1
4/6504	4	4/3364	3	25/6605	16	25/3585	1
4/2604	1	4/6824	1	25/6925	3	25/2505	1
4/6344	1	5/6825	12	25/6405	1	25/6485	1
5/6505	8	5/6465	10	25/3545	1	26/6526	3
5/6545	3	5/2605	5	26/6806	6	26/6686	20
5/2525	1	5/2445	1	26/6326	1	26/3586	2
5/2565	1	5/2605	1	26/6646	1	26/6486	3
6/3486	3	6/6866	22	26/6526	1	26/3386	1
6/2526	9	6/6426	2	26/1866	1	27/6727	90
6/6466	8	6/2566	12	27/2707	8	27/6647	14
6/6706	2	6/6586	2	27/6447	1	27/6327	1
6/2726	2	6/6746	1	27/2587	1	27/3147	1
7/6827	2	7/5947	1	27/6807	5	28/6568	4
7/6307	2	7/2647	1	28/6648	12	28/6768	2
8/6748	24	8/6548	6	28/6288	1	28/6928	1
8/6908	4	8/6668	1	28/6847	1	29/6649	32
8/2728	3	8/6788	2	29/6729	1	29/2269	4
8/2688	2	9/6629	7	29/6769	10	29/2509	1
9/3369	1	9/3009	2	29/6569	3	29/6609	1
9/2089	1	9/2649	2	29/2469	1	29/2709	1
9/1329	1	10/2650	19	30/6610	16	30/6810	5
10/6510	6	10/2530	5	30/6650	14	30/6570	8
10/3370	3	10/6710	1	30/2590	5	30/6490	6
10/6550	2	11/2611	10	30/6370	2	30/6330	1
11/2491	7	11/6551	10	30/6690	3	31/6571	3
11/6511	19	11/6351	1	31/6771	22	31/6651	4
11/6671	7	11/6471	1	32/2672	8	32/3352	2
11/6991	1	11/6431	1	32/6692	6	32/6492	6
12/6672	7	12/6552	4	32/6652	2	32/6332	1
12/3452	1	12/6792	5	32/6452	2	32/6772	1
12/6352	5	12/6472	2	32/6612	2	33/6493	34
12/6382	1	13/2673	1	33/6573	2	33/6533	2
13/6873	1	13/2533	2	33/6733	2	33/6693	1
13/2533	4	13/6473	2	33/3353	1	33/2473	2
13/2733	1	14/2574	1	33/6853	1	33/2673	1
14/3534	1	14/6474	6	33/6933	1	33/1913	1
14/6834	2	14/6434	3	34/2634	5	34/6534	8
14/2594	1	14/2614	5	34/6454	3	34/6334	1
14/6394	1	14/6794	1	34/6814	1	34/6734	2
14/2534	1	15/6755	4	35/6735	8	35/6455	2
15/6555	4	15/6635	13	35/6895	6	35/6535	14
15/6475	5	15/2655	2	35/2475	1	35/3235	1
15/6355	2	15/6595	2	35/2635	3	35/6695	2
15/6675	1	15/3415	2	35/6855	1	35/6615	1
15/6855	1	15/6875	1	35/2715	1	36/6776	7
16/6316	18	16/6636	8	36/6896	3	36/2556	1
16/6836	1	16/6676	2	36/6816	3	36/6376	1
16/2659	1	16/6876	1	37/6617	1	37/6817	30
16/2716	1	16/2576	2	37/6697	37	37/6577	2
16/6550	1	17/6517	30	37/3357	2	37/6497	1
17/6317	1	17/6557	5	37/6417	1	38/6618	7
17/2537	8	17/3417	1	38/6578	10	38/3598	4
17/6597	11	17/6477	3	38/2558	1	38/6898	2
17/6157	2	17/6357	1	38/6858	1	38/2518	1
17/2577	8	17/2657	1	38/6338	1	39/2519	1
18/6578	3	18/2698	13	39/2639	1	39/6579	11
18/6758	1	18/2658	1	39/3119	2	39/6499	2
18/6638	1	18/3138	1	39/5899	1	39/6739	2
19/6559	14	19/6879	1	39/3519	1	39/6716	1
19/6919	1	19/6679	3	40/2680	6	40/6830	4
19/6839	5	19/6359	6	40/6500	14	40/3560	8
19/6399	3	19/2519	1	40/3120	2	40/3320	1
19/6999	1	19/2419	1	40/2480	2	40/6740	3
20/6480	7	20/2700	5	40/6420	1	40/6540	2
20/2540	3	20/3840	1	A. 8736	50	A. 8701	27
20/2460	1	20/6600	9	A. 8711	1	B. 4663	5
20/6400	1	20/2540	1	B. 4625	2	B. 4639	1
21/6601	2	21/6881	3	B. 4678	7	M. 1139	1
21/2541	1	21/6641	8	R. 11358	14		
21/6521	4	21/3261	1				

Kokku 1654 kirja.